(١٥٧)

روضهٔ تصوف

سیدثانی فاضل بی مدانک وفای امیرچلبی نک بحورزنک اوده سیز یاده دیکی تقریظ بدیع

حمد انتخاب مستطاب که سالکان طریق خدایه مالابد تحیه مشتمل خوشاعین
الفیوض عباکه تشنکان آب حیات علم حقیقتی سیراب ایتمکده مشرب
عذب مرشد کامل معادل در حقا که تصرف خاص شعر سحر آفرین ودرس
اولین سخن پردازی قرین اولان ابیات اربعین علم الحمید ه
لب لباب وقلب دانا ارض سماء فی بلکه عالم بتجدد منتهانی حاوی
اولدیغی کبی مقاصد اصلیه مثنوی مولوی یی جامع اولدیغی
بی ارتیاب وکلام مولانایه شرح وبیان اولان بیتک هر بری
تفهیم مقصوده افاده مدعاده فصل خطابدر الحق اسمی
مسماسنه صادق وسزا وحل تحقیقات اطلاقنه شایسته ودوا
مقبول طباع اهل عرفان وپسندیده اذهان نقاداندن جهان
برمنظومه لطیفه یسیر اللفظ کبیر النحوی وشارح نسخه کبرای
مجموعه ذات واسما لایق قبول حضرت متوبلکه ممدوح
جمیع اولیادر ودرس ثانی ناظم شرین مقال که

امر

امر مولانا جلاولک اکا باعث اشتغال اولمشدر بو نظم گزین
درکه مضمونی ایله عمله موفق اولان طالب عاقل کافی وادیه وکعبه
مراده ظلمات لیالی حیرتده رهنمای اولمقده وافی ومرید کاهی
امراض ردیه نفس وهوادن تخلیص ایتمکده هر فصلی بر ترکیب
نافع وشافی در حضرت فیاض بی منت ووهاب
بی علت ترتیب وتدوینه مظهر ونظر همم ارباب
دوونه منظر اولان عارف سنجیده گفتار جودی بلاغت
اناوک سعیسی مشکور واجری موفور وخاطر معرفت اشناسی
بر حکمت ونور وانتم لذات روحانیت ایله مبتهج ومسرور
ایتمکدن مادام النامی والذابل حالی وذابل
وعاری وعاطل ایلیه امین

بالنبی

الامین

HACI MAHMUD EFENDİ BEŞİKTAŞ Vakıf Kütüphanesi
T.C. ... KÜTÜPHANESİ
Süleymaniye ... Kısmı Hacı Mahmud Ef. Yeni Kayıt 3455

آفرین ای باسط انوار عشق / ایتدی ذاتکدن ظهور آثار عشق

ویردی نورکدن جوهر عشقه جلا / قلب آدم بولدی آندن انجلا

جام عشقکدن اولانلر جرعه نوش / اولدیلر آفاقدن سا عقل و هوش

الترندن دوشدی جام اختیار / دللرندن کیتدی آرام و قرار

هر بری بر طوره کیردی بی شعور / هر بری بر حال ایله ایتدی ظهور

غنچه وش اولدی کیمی خاموش و لال / حیرتندن ایتدی کیمی بسط مقال

کلدی کیم فصاده کیمی بلبل صفت / جلوه‌کاهن قیلدی باغ معرفت

عالمه ایتدی تجلی حکمتک

نیجه بیک یوز دکلدر قدرتک

جمله‌دن

جمله‌دن اول بلبل وحی خدا / نغمه‌پرداز صفات کبریا

کوستردی علم الهیدن اثر / ویردی اسرار حقایقدن خبر

اولدی نطق حقله دوشن بیان / کنت کنزک ایتدی مفتاحن عیان

جذبهٔ حقدن اولنجه نشوه‌دار / معنئ توحیدی قلدی آشکار

لی مع الله‌کی قلوب رمزن بیان / حق ایله حق اولدیغن ایتدی عیان

بعث اولندی عالمه قرآن ایله / ذاتن اثبات ایلدی برهان ایله

کلدی کیم خاتم پیغمبری / حجة الله اولدی ذات انوری

یازدی اوصافن انک کلک قضا / لوح عرشه مجتبا و مرتضا

روحنه اولسون الی یوم القیام

صد درود و صد تحیات و سلام

در مدح چاریار باصفا

چونکه فروزان اولدی شمع احمدی — یاندی انکله نیجه چراغ بیحدی
جمله‌دن اول صدیق پاک — اولدی نوروندن او شمعک تابناک
دوشدی فاروقه ضیا اول نوردن — سینه‌سی اولدی منور طوردن
اول مقدس نور پاکیزه اثر — قلب ذی النورینه صالدی تاب وفر
مرتضادن ایلیوب اشراق او نور — کون کبی ایتدی او مطلعدن ظهور
نور احمددن مثال آفتاب — یاندی عالمده چراغ بی حساب
آل اصحابه ایرب آندن ضیا — اولدیلر هر بری بر نجم هدا
ایتدیلر منزلتدن قرب جواد — جمله‌سندن اوله راضی کردکار

در بیان انتخاب مثنوی

مثنویدن درس اولوب صبح و مسا — نطق ملادن وحم اولدی غذا
ساعد اقدامی تشمیر ایلدم — نسخه‌سن بش دفعه تحریر ایلدم
آخر اول دریادن اولدم بهره‌ور — کم جیقردم بر نیجه صافی کوهر
یعنی ادرکلیجه ایتدم انتخاب — شش صحفدن چهار بیت مستطاب

اولدی

اولدی هر بیت کویا بر زبان — ایلر استعدادینه کافی بیان
ربطنه ایتدم کمال اهتمام — هر بری بش بیت ایله بولدی نظام
اولدی طبعم چونکه بو کاره مهتدی — کوشمه بر اوزکه معنا سویلدی
دیدی ایله شرح مضمونی رقم — اولندن اوتکز بیتکده هم
جانشیندن وجودیله خطاب — بیت مولاناکه اولسون جواب
تاکه دیباچه زیبا اوله — هم سخن همتا و مستثنا اوله
فی الحقیقه بولدی طبعک نطقی جان — ایلدم آنی بو وجه اوزره بیان
اولدی بو منظومه عارف پسند — طرز بی مانند ایله ترکیب بند
بر جلیل القدره ایتدم آنی عرض — کم ثناسی اولمش اهل حاله فرض
قیمتن اولدر بیلن بو جوهرک — خاطری فهرستیدر اول دفترک

در ثنای آصف صاحب رشاد

دور ملادن کلنجه بو دمه — چوق محبت کلدی سری عالمه
اولدی چوقدر بو شمعک عاشقی — بی نهایتدر محبت صادقی
شمدی اما اول محب سرفراز — جمله‌سندن اولدی صاحب امتیاز

صدق و اخلاص و صفای باالله
بذل احسان و نثار مالله

قاپدی کوی سبقتی احبابدن
ذاتنی لب ایلدی الباب‌دن

نیجه یل اولدی وزیر دفتری
اعتدی قلبن مجتهدن بری

عاقبت بر توصالوب مانند نور
اول خلوصک ایتدی آثاری ظهور

حج نصیب ایتدی اکا رب العباد
بولدی کندکجه صفاسی ازدیاد

ایلدی حج فرضنی چونکم ادا
کوشهٔ عزلتده قلدی انزوا

چکدی دامان مناصبدن الی
بولدی اعلا پایه مانند ولی

صدق ایله اخلاص ایله هر صبح و شام
کوستر طاعات مولایه قیام

دعا ویرسون اکا رب الانام
شوقلی فیض کامل ذوق تام

ذاته اولسون قرین متصل
صحتن ذات جان نور دل

اول محمد نام و محمود الخصال
دولت دارین ایله بولسون کمال

در تمنای قبول اعتذار

کرچه کستاخانه بی حال و مال
منطق معنیدن ایتدم قیل و قال

نیلین دورندی دله سودای شوق
عقلمی مست ایلدی صهبای شوق

یوخسه بنده یوق بو کلو اقتدار
کم اولم بو نطقله معنی کذار

قنده بن قنده کلام اولیا
قنده دردآلوده قنده اصفیا

قنده جوری قنده نطق مولوی
قنده عامی قنده شرح مثنوی

کرچه بو جرأتدن اولدم شرمسار
ایلدم اما که عرض اعتذار

وار امیدم کیم ایده اهل اصول
عذرمی شایستهٔ حسن قبول

یا الهی قیل بنجاری ذبان
کم اولم کوینده اسرار جان

بشنوید این دادهای جان ز تن

کوش قیل ای غافل بسر وطن
وی غریب شهر دار القید تن

کوردنه دیر جان کرفتارک سکا
کور نیجه فریاد ایدر یادک سکا

یعنی تا اولدم مکانمدن بعید
محنتم کندکجه اولدی بر مزید

دوشدم اعلای مراتبدن جدا
کندیمی سفلده بولدم مبتلا

ایلدی فرقت بنی آشفته حال
کر ایدرسک حب حالمدن سؤال

بشنو این نی چون حکایت میکند
از جداییها شکایت میکند

مبدأمدن تا بنی دور ایتدیلر
اضطراری رازومهجور ایتدیلر

تنکنای تنده اولدم بیحضور
قالدی اول وسعت مفادوردر

اول زماندن تا کلدم عالمه
ایلرم آه وفغان ودمدمه

جایکاه اولدی بکا دار المحن
قلدی آواره بنی حب وطن

کوش ایدن نالان اولور ایتسم کله
دکله هم عالم نه در فریاد ایله

از نیستان تا مرا ببریده اند
وز نفیرم مرد وزن نالیده اند

دردیمی فهم ایدمز آسوده کان
نه خبردر صافدن الوده کان

کیمسه بلمز کیم نه دردلرده غم
رازیمی کشف ایتمکه یوق همدمم

قنده در اول عالم وصلت فنی
قنده در اول بزم جمعیت فنی

قنده سوق ایتدی بنی حکم قضا
قانده قالدی عالم امن بقا

جوش ایدر شوق وطنله می کبی
بن دخی عشاق ایجنده نی کبی

سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
تا بکویم شرح درد اشتیاق

عالم

عالم ارواحدن قلدم نزول
برعجب جمعیته بولدم وصول

عقل ونفس وفکر وحس ووهم وظن
جمع اولوب اولمشلر انده انجمن

همدم اولدم بد اولادان ایله
صحبت ایتدم عاقل نادان ایله

داخل اولدم بویله چوق جمعیته
ایرمدم بر ذوق بر کیفیته

نیك بد هر جمعه ایتدم اتصال
بر بدنده اولمدم آسوده حال

من بهر جمعیتی نالان شدم
جفت بدحالان وخوش حالان شدم

ای تعجب ایلین فریادیمه
سن یتیشمزسین بنم امدادیمه

سنده اولیدك بو فرقتدن خبیر
عالمه دردك زهی بئس المصیر

بن نیجه نالان وکریان اولمیم
یا نیجه حسرتله سوزان اولمیم

اصل وصلمدن آیردی روزکار
ایتدی مهجور وغریب ودلفکار

نوله قلسم اول طرفدن کفت وکو
نوله قلسم اول مقامی جست وجو

هر کسی کو دور ماند از اصل خویش
باز جوید روزکار وصل خویش

ایلدم هر شنده بر مدت قرار
هر کس اولدی ظنی اوزره بکا یار

صاندیلر کیم بیلدیلر اسراریمی
دعوی فهم ایتدیلر مقداریمی

صورمدیلر اهل وصلدن خبر
کورمدیلر نور پاکمدن اثر

بیلمدی کیمسه درونم رازینی
قویمدیلر کوشه نالم سازینی

قالدم اول حالتله سرکردان اولوب
تولدیرم نی کبی نالان اولوب

هر کسی از ظن خود شد یار من
از درون من نجست اسرار من

نالهمی بیهوده صاندی اهل تن
بیلمدی تندر باکه بیت الحزن

دیدهٔ ظاهرده یوقدر نور یقین
کیم دم نالهمدن اوله ذاربین

کوشتن ده یوقدر اوحس معنوی
کیم ایدم اکا خطاب بشنوی

بن نیم آه دل زارم ندر
بیلرم بو دادده کارم ندر

یاردر ذکرم لسانغده بنم
کزلودر زارم فغانمده بنم

سر من از نالهٔ من دور نیست
لیک چشم و کوش را آن نور نیست

کرچه کیم بندن دکلدر تن نهان
بن دخی اولمقدهیم آنده عیان

اندم اولدی کلو بدنله اتحاد
کیم بن اولدم کویا آندن مراد

تن بنمله بولدی دنیاده وجود
بن انکله اولمشم صاحب شهود

جمله بو کرچه اولدق رازداش
لیک هر کز ایتمهزز اول رازی فاش

بن تماشا ایلرم دائم تنی
یوق اجازت کورمکه بو تن بنی

تن ز جان و جان ز تن مستور نیست
لیک کس را دید جان دستور نیست

کوش ایدبای صاحب فهم و ذکا
نالهمی ظن ایلمه باد هوا

نالهٔ دلسوزم آتشدر بنم
اولدی زیر کلمحن تن مسکنم

تا که اولدم شمع بزم اشتیاق
یاقدی یاندردی بنی نار فراق

بو غصهسنده بو آتشدن قبس
کندیکمی محو ایده تا کیم هر نفس

نی کبی فریادک اوله آتشین
دیمهلر کوش ایلیوب اهل یقین

آتشست این بانک نای و نیست باد
هر که این آتش ندارد نیست باد

جونکه جام فرقتی نوش ایلدم — پس خم صهبا کبی جوش ایلدم

دوشدی بر آتش بو حالتدن بکا — ایلدم سوز و کداز ایله نوا

نی کبی اولدی فغانم سوزناک — می کبی جوش ایلدم بی وهم و باک

اوزدی کلشن اباد و صار — ایندی بلبل اوش بنی شوریده حال

صانمه آنجق بنم سوزان عشق — جمله اشیا اولدی هپ جوشان عشق

آتش عشقست کاندر نی فتاد
جوشش عشقست کاندر می فتاد

بن که اولدم منقطع اول یاردن — جقدی عالم پرده اسراردن

جانم اما حسرت جانانده یم — آنجق اما آتش سوزانده یم

برحریفم یوق که دردم سویلیم — تا ایدم آنکله دمندن دفع غم

نفرتم وار الفت اضداددن — بر اثر یوق چاره دن امداددن

اشنا در رازمه جون واز نی — آه ایدب دوسم نوله دمساز نی

نی حریف هر که از یاری برید
پرده هایش پرده های ما درید

درد هجر ایله اولدم ناتوان — باری اول سن طبیب مهربان

اتمه نی سازان هجرانی طلب — هم ایدب دمسازلک ویر طرب

صونسه کمال زهر پرهیزی بکا — ایله تریاق وصلکله دوا

اولسه قهرنده بدید آثار لطف — قیل اول یوزدن بکا اظهار لطف

اولیه بر حاذق طبیبک فی المثل — وصفنده کویا بو بیت بی بدل

همچو نی زهری و تریاقی که دید
همچو نی دمساز و مشتاقی که دید

نوله خونبار اولسه چشمم دمبدم — هم اسیر قیدتن هم عاشقم

ایلسم زخم دلی شرح و بیان — سوزلرمدن سیل خون اولور دوان

عشقله قان اغلیان مجنون بنم — ده نوزده وادی پرخون بنم

هردم عشق آتشندن پرشرر — هر سوزم برکاله خون جکر

هر بیانم داستان عشق غم — غیری سوز بلمم که زیرا دمبدم

نی حدیث راه پرخون میکند
قصه های عشق مجنون میکند

سرّ می فهم ایده مرادک تن — دکلمز گفتاری گوش بدن

سویلیسم اصل مقامدن خبر — گوش ایدن مجنون صانوب بغز کچر

هوش جانلر آشنا بو سوزلره — گوش دلدر مشتری بو گوهره

بنده وار در عشقله بر هوش جنون — کم قادر اکا عقل و فنون

اول جنوندن ذوق ایدن فرزانه در — عقل اکا محرم دکل بیگانه در

محرم این هوش جز بیهوش نیست
مر زبان را مشتری جز گوش نیست

بیز که تن قیدنده بسته جانلرز — مبتلای درد بی درمانلرز

گچدی غفلتله بزم ایامیمز — دوشدی اول ایامه هم آلامیمز

کیم نیچون اندک اول ایامی تلف — اتمدک جهد ایلیوب کسب شرف

کوردیلر یوق بیزده درد و سوزلر — یانه یانه کتدیلر اول روزلر

ضایع ایتدک چونکه اول اوقاتی هب — آه ایدوب دیرسک نه اصی روز و شب

در غم ما روزها بیگاه شد
روزها با سوزها همراه شد

چون بزی مشغول ایدوب قید وجود — قیلدی مفتون غم بود و نبود

گوستروب علم و دوش اشتغال — اولمدق وقتنده جویای کمال

غم دکل اتسون قوا اول گونلر گذر — اول طلبدن وار دخی بزده اثر

اولور البته برکله یار و یار — تک محبت دلده اولسون برقرار

چونکه تابندر بزده عشق پاک — بز دخی ده سنک تولای وهم و باک

روزها گر رفت گو رو باک نیست
تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست

ماهی دریای وحدت یعنی جان — کورسه سویلر اهل جسم با زبان

گوجه صید ایتدی بنی شست بدن — بنده در اما او بحر موج زن

طویمدم آبندن اول بحرک هنوز — غیریر قانوب هم ایتدی دفع سوز

کیمکه بو روزیدن اولماز بهره ور — اولور انک هر گونی بر ییل قدر

بحر عشقه سیر اولانلر حاصلی — اولمدی روزی وصلک واصلی

هر که جز ماهی ز آبش سیر شد
هر که بی روزیست روزش دیر شد

تاکه تند رطوطی جانه قفس … بویله در کفتاری آنک هر نفس

کم بکا آیینه در نور جمال … جشمیمه آندن کورندی دو حال

حالمی کرانله ایدم بیان … اولمدیلر فهمه طالب عامیان

متن عشقی شرح ایدب قیلدم تمام … انمزین من بعد تطویل کلام

اولدی ذیرا بکا بو معنی عیان … بیلدم ای جوری که بی دیده کمان

در نیابد حال پخته هیچ خام … پس سخن کوتاه باید والسلام

افتتاح شرح ابیات کونین

ای دیرن هستیٔ موهوم وجود … وی اولان دلبستهٔ بود و نمود

صورت فانی سنه ادم دیین … جسم بی بنیاده نه عالم دیین

تا بکی بو عجب و بو کبر و منی … کندکی کوردن نه صاندک سن سنی

دائما غبطت ایدرسن صورته … هیج نظر قلمزسن اصل و سیرته

سن کوکلده فکر سن آنجق جهان … بنته مثلا ی روم ایتمش بیان

ای برادر تو همان اندیشه‌ئی … مابقی تو استخوان و ریشه‌ئی

استخوان و ریشهٔ نظر … اول کلدر اول دیده معتبر

صورت جسم اولمز اعتبار … کم آنی باد فنا ایلر غبار

کنج معنانک طلسمیدر بو تن … واصل کنج اولور آنی هدم ایدن

اولدیلر بو باد و آتش خاک و آب … جانی ایله جانان ارسنده حجاب

استخوان و ریشه‌یی قو مغز کور … نطق ملادن بو بیت نغزی کور

استخوان و ریشه دو پوست و بس … در دو عالم غیر یزدان نیست کس

کز اولور بر نقطه ده جمع حروف … صغدی بر صفره مثاله الوف

ذره ایجره آفتاب ایتدی مکان … اولدی کمتر قطره ده دریا نهان

صیغیان ارض و سماء عالمه … صغدی قدرتله دردن آدمه

ایلدی بر خورده نقشی جایکاه … اکبر و اعظم اولان سر اله

بیلمک استرسن بو رمزی آشکار … کورنه سویلر عارف معنی کذار

عالم کبرا بقدرت سحر کرد … کرد خود را در کهین نقشی نورد

اولمه زنهار ای وهبی سوءظن — منکر اهل دل و خاطر شکن

قیل خدانک هر بیشه‌ده بر شیری وار — هر خرابه کوشه‌ده بر میری وار

دخلی قو بیهوش اولان مستانه — سنک طعنی آتمه هر دیوانه

بلکه بردر خداوند جهان — صورت قهرین ایده لکا عیان

اولدی بو دعوایه برهان قوی — بو سلم بیت صاحب مثنوی

حق از آن پیوست با جسمی نهان
تاش آزارند و بینند امتحان

کوش قیل ای طالب فوز و فتوح — وادیه قلبکده کزمیر صلوح

قومه الدن دامن صاحب دلی — طوت همیشه دست مرد کاملی

کم تعلق ایلمشدر حق اکا — مقصد در قادر مطلق اکا

بالکسبان جمله عالمدر او مرد — زبدهٔ افراد آدمدر او مرد

ایتمش اول مضمونی بو یوزدن بیان — مولوی اول دلپناه عاشقان

زان تعلق کرد با جسمی اله
تا که کردد جمله عالم را پناه

اولدی

اولدی پرده نور یزدانه بشر — کلدی اول نوریله میدانه بشر

جسم انسان اولدی اول نوره لباس — آندن ایلر جان ضیانی اقتباس

آفتاب سر حق اول نور در — پرتوی رب الفلق اول نور در

محتجبدر پردهٔ تنده او نور — ایلدی صورت نقابیله ظهور

ایلیوب حق او زره بو رمزی ادا — کورنه دیر اول مشرق شمس هدی

در بشر روپوش کردست آفتاب
فهم کن والله اعلم بالصواب

اویله صانمه کیم ایده اول آفتاب — روی پر انوارنه غیری نقاب

ساکه نسبتدر بو سوز یوخسه او نور — بی حجاب ایتمکده در دائم ظهور

بو قدر اول خورشیدی چون ابر خفا — کندی نوری پرده اولمشدر اکا

پردهٔ جسمی ایدرسک چاک اکر — بی نقاب ایلرسک اول نوره نظر

حاصل اول شمس معنی آسمان — ایلمش بی پرده بو وجهی عیان

می دود بی پوشش آن آفتاب
فرط نور اوست روپوش و نقاب

حق بوکم اول آفتاب بی زوال   اولمشدر ظلمت اندوده ظلال

اولمقدر روشن اول خورشید پاک   کم ایدر کون ومکانی تابناک

هرکیم استرسه او خورشیده دلیل   شخص نابینا کبی اولور ذلیل

هر نه معناکم دلیل اولور اکا   کورینور آندن نیجه سهو وخطا

وصف ایدن عارف او نور ساطعی   کورنیجه یازمش دلیل قاطعی

هیش این خورشید کوپش روشنست

در حقیقت هر دلیلی رهزنست

ای ایدن اول آفتابی جوست جو   رو برو در اول اشکاره روبرو

لیک بو قدر سنده اول نور بصر   کم اوله منظور چشمک هر نظر

هردم استرسن آنی خفاشدن   یعنی هر تیره نظر اوباشدن

کورمک استرسن کر اول خورشیدن   بوز چوره مطلع انوار دن

شمس الله بولدی آنی منلا جلال   کم اولور بوبیت روشن کا دال

آفتاب آمد دلیل آفتاب

کر دلیلت باید از وی رو متاب

شمس حق

شمس حق کم کونه صالمشدر ضیا   قلب آدم مشرق اولمشدر اکا

چار عنصر اولهمز اکا حجاب   نه سپهری حرق ایدر اول آفتاب

نه وجود اولور اکا مانع نه بود   سن کرد بود اول کر کربی وجود

نیجه ممکندر نهان اولمق او نور   طوتالم اولمش حجابی کوه طور

رفع ایدر معنی یوزندن پرده یی   کورنه دیر اول نورله پرورده یی

کی توان اندود این خورشید را

با کهی کل تو بکو آخر مرا

نو حق هر کمده اولسه لاجرم   کوستردکندین دکل مانع ظلم

جسم آدم خود بر اوج خاکدر   اول ضیادن سینه سی صد چاکدر

طینله اندوده اولماز آفتاب   روی یدده تیره لک ویرمز تراب

نوده دوکسان خاکله خاکستری   اول ینه اظهار ایدر تاب وفری

ایلیوب بوبیتله اظهار شوق   کورنه در اول چشمه انوار شوق

کر بریزی خاک وصد خاکسترش

بر سر نور او براید بر سرش

اولیای حق گروه اهل حال ... کورنه رمزیله ایدرلر قیل وقال

یعنی دیرلر بز یقین دریا ییوز ... آدمک ممتاز و مستثناسی یوز

جسممز گرچه شدده گاه در ... قلبمز دریای علم الله در

بیز او گاه آلتنده گیزلنمش بحر ... عالم صورتده مخفی عالمز

بحر عرفان ایلیوب جوش و خروش ... ایتدی بو بیت لطیفی درگوش

جسم ما روپوش باشد در جهان ... ما چو دریا زیر این که درنهان

پرده اولسا نور عشقه جسم و دل ... ایدمز بو تیره بحری گاه و گل

روی عمان اولور تلو دمی کاهله ... شمس اولور می تیره کرد راهله

مانع اولمز موج دریایه غبار ... سایه اتمز چهرهٔ خورشیده تار

پرده جان ایلمه خاک تنی ... سیل عشقه ویر بو خاشاک تنی

تا که سندن حضرت ملا کبی ... دیه سنی جوش ایلیوب دریا کبی

که که باشد کو بپوشد روی آب ... طین چه باشد کو بپوشد آفتاب

کوش

کوش قیل ای طالب سر یقین ... کورنه تعلیم ایلمش مرشد بن

بویله کون جهد ایدوب بیک جان ایله ... کوشش ایله جذبهٔ رحمان ایله

ایله انوکله مصیقل سینه کی ... قابل دیدار قیل آیینه کی

بو نیجه دم دنیوی اشغالی قو ... قلبی پاک ایت قالیه اقبالی قو

کم دیمش اول کامل صافی درون ... مثنویده بو سوزی بی چند و چون

صیقلی کن یک دو روزی سینه را ... دفتر خود ساز آن آیینه را

اتمه اوصاف وجوده اعتبار ... اول سنی مفتون ایدر بی اختیار

مورث غفلتدر اوصاف خودی ... میل ایدن فرق ایده مز نیک بدی

قائم و صائم سبح و ورد خوان ... جمله اوصاف خودیدر بی گمان

مجنون اوصاف صورتدر سربسر ... چهرهٔ معنایه اولدی پرده لر

پاک ایدوب اوصافندن ذاتنی ... کورنه دیر اول وجه مرآتنی

خویش را صافی کن از اوصاف خود ... تا ببینی ذات پاک صاف خود

ادمی ایتدکده ایجاد اول حکیم / قلبن ایتمش مظهر سر علیم

جرخ عشقه ایلمش انی رصد / رصد ایلمشلر انکا فکر و خرد

انجم افلاک عشقی سربسر / آندن استنباط ایدر اهل نظر

هیئات ادمده اصطرلاب عشق / بویله تصویر ایلمش ارباب عشق

بیلمک استرسن بو علمی باکی سن / اوقی بو بیتی حکیم نامه دن

ادم اصطرلاب اسرار علوست / وصف ادم مظهر آیات اوست

ادمیدن هر نه که ایلر ظهور / عکس هودر ذاته بو سوزدن نفور

ادم اولدی وجه هویه آیینه / اهلنه ظاهر در اول معنا بینه

بو سوزی تحقیق ایدر بی اشتباه / ناظر اولسک آبجوده عکس ماه

مظهر آثار حقدر ادمی / آنده سیر ایلر نقوش عالمی

ایلمش اول جوی بار فیض جان / بو مصفا بیتله انی عیان

هر چه در وی می نماید عکس اوست / همچو عکس ماه کاندر آب جوست

باکور

باکر خلقک ازلدن خلقتی / بی کدورتدر خمیر طینتی

صاف نور اولمشدر آنک مایه سی / بو قدر آصلنده او نورک سایه سی

ایتدی اما آنی کرد ماسوا / تیره و مغبر زهی حکم قضا

اول کدردن آنی پاک ایتسک بنه / آب صافی کبی اولور آیینه

فیضن آلوب ملای هر ادرکدن / نکته فهم ایله بو بیتی پاکدن

خلق را چون آب دان صاف و زلال / اندرو تابان صفات ذو الجلال

عالم ظاهرده اشیا و صور / آب ایچنده عکسه بکزر سربسر

بو قدر آنلرده بقایی اشتباه / آبده عکسک اولور حالی تباه

کاهی کورسک عکسکی مرآتده / اول سنک غیرک اولور محو آنده

عکسی قویوب اصلنه ایتسک نظر / جمله‌یی اولدرسکا بندن خبر

ایلین دعوایی بو معنا ایله / ثابت ایلر بیت مولانا ایله

جمله تصویرات عکس آب جوست / چون بمالی چشم خود خود جمله اوست

كرچه بو بكزدكوسه فی المثل / اول دكلدر ایمه بیهوده جدل

عكس دن مقصود اولان معنالی كور / اصلكه قدرت مولانی كور

لفظ عكس اولمش همان انجق مثال / اصلی كوسترمش بو یوزدن اهل حال

جویه وعكسه كلور اخر فنا / هپ كیدر الا قالور باقی خدا

آفرین ملای صاحب دانشه / سویلمش بو بیتی اهل بینشه

عكسها را ماند این وعكس نیست
در مثال عكس حق بنمودنیست

اهل معنانك معتاد سوزی / قالب لفظ ایچره معنادر سوزی

عقله كل فهم ایله بو معنالری / كورنده جحتلری دعوالری

ادمی انسان ایدن ادراكدر / عقل صافی وضمیر پاكدر

جمله حیوان اولسون انسانه فدا / جمله انسان كامله اذعانه فدا

مولوی اول كامل العقل جهان / ایتمش اول مضمونی بو سوزله بیان

جمله حیوان را پی انسان بكش
جمله انسان را بكش از بهر هش

تاكه

تاكه فتح اولدی عباده باب دین / فرضه مأمور اولدیلر اصحاب دین

ایله بعد الفرض عقلی جست وجو / عاقل ودانا ایله قیل گفت كو

هر نه كلو بولسه عقلك ازدیاد / ذوق طاعت اولقدر اولور زیاد

عقلی توصیف ایلیوب فخر رسل / امته ویرمش خبر اول عقل كل

شرح ایدب قول نبی امجدی / كورنه در اول ولیانك ارشدی

پس نكو گفت آن رسول خوش جواز
ذره عقلت به از صوم ونماز

كچسه عمرك كوشش طاعاتیله / ذكر وتهلیلات وتسبیحاتیله

قلسك اشراق وتهجد صبح وشام / زهدله تقواده كوستردن دوام

ظاهر اولسه نیكی ده دلو خواص / حسن ظن ایتسه سكا هپ عام وخاص

اولمسه فضل عنایات خدا / جكدوكك زحمت اولور جمله هبا

باور ایتمز سك بو معنایه اكر / بیت مولانا سكا ویرر خبر

ذره سایه عنایت بهترست
از هزاران كوشش طاعت پرست

ای مکث استرسک اکر اول سایه یه ‖ طالب اولدک ایسه بو اعلی پایه یه
ایله ظلّ رهنمایه التجا ‖ اول عنایاتی خدادن قیل رجا
جمله اشدن بو ایشی تقدیم قیل ‖ اهلنه اول شانک تعظیم قیل
جمله نعمتدن سکا یکدر بو قوت ‖ قیل قناعت کیم یتر آنجق بو لوت
مرد معنی ایلیوب بذل نعم ‖ مثنویده ایدی بو بیتی رقم

سایهٔ رهبر بهست از ذکر حق
یک قناعت به که صد لوت وطبق

ای قناعت ایلین بو نعمته ‖ مژده کیم ایردک نعیم وصلته
جمع ایدوب جان و دلی اول ده کی ‖ واصل اولدک یاره بولدک جاده کی
اولدی جانک متصل جانان ایله ‖ جسمکی بر جوهر ایتدک جان ایله
یاد ایله کرم ایلدک بازار کی ‖ یاد ایدر یادک سنی سن یار کی
سویلیوب بو بیتی مذهبی جهان ‖ حق وصلت ذوقنی ایتمش بیان

جونکه با حق متصل کردید جان
ذکر آن اینست وذکر اینست آن

جونکه

جونکه بو دوقک بیلندی لذتی ‖ سنده استرسن اکر اول حالتی
ایله مرشد سوزندن اجتناب ‖ هر خطاسین کور انک عین صواب
هر نه سویلرسه کلام الله در ‖ قلبی حقدن دائما آکاه در
انبیانک پروریدر اولیا ‖ آنلره وحی خطاب ایلر خدا
مرشیدک فرماننه قیل انقیاد ‖ بویله در دیرکه اول صاحب رشاد

آنکه از حق یابد او وحی جواب
هرچه فرماید بود عین صواب

علم تقلیدن بیلنمز بو مثال ‖ علم عقلی بونده کوسترمز کمال
علم معنادن اولور حاصل بو ذوق ‖ جذب حق ایلر بو علمه جانی سوق
آب صافی در بو علم دلکشا ‖ اکه نسبت خاکدر علم سوا
قطب عالمدر بو علمک صاحبی ‖ آندن استه غیرک اولمه طالبی
ایلیوب بو علمی تحقیق و بیان ‖ کورنه سویلر اول فقیه عارفان

جون تیمم با وجود آب دان
علم نقلی با دم قطب زمان

ثبت اولنماز دفتره علمدر دون / بکزه‌مز بو فنّه سر جمله فنون
قلبده بو علم پاکه ترجمان / شرح و تقریر ایده لکن دلدن لسان
بو سخن چقماز زبان خامه‌دن / بو بیان تعلیم اولنماز نامه‌دن
بلکه دل دلدن آلور معناسنی / بلکه جان جاندن طویار فحواسنی
طالب تفهیم ایچون ملای روم / سویلمش بو بیتی بر وجه رسوم

دانش آنرا ستاند جان ز جان
نی ز راه دفتر و نی از زبان

چونکه بیلدک قاله کلمز بو حال / سنده کوستر علم حاله اشتغال
علم دینه ایلیوب بو علمی ضم / ذاتکی هم اکمل ایله هم اتم
قلبکی علم هوادن ساده قیل / عقلکی بو خدمته آماده قیل
فتح ایده تا کم بو علمی سکا حق / بی سواد و بی معلم بی ورق
کر بو تحصیله ایدرسک اهتمام / سن دخی با قول ملای انام

بینی اندر دل علوم انبیا
بی کتاب و بی معید و اوستا

عارفک

عارفک لوح دلنده بی کمان / ثبت اولنمشدر بو علم نهان
یازمش آنی خامهٔ دست خدا / بی حروف و نقطهٔ رسم هجا
اولدیلر اول علمه عالم راسخون / بی دوات و بی شروح بی متون
اطلاعندن بولورلر تازه جان / جان بخش ایلر حیاتن جاودان
صاحب علم لدن ملا جلال / ایلمش بو نکته‌دن کشف مآل

بی صحیحین احادیث و رواة
بلکه اندر مشرب آب حیات

ایرمک استرسن بو علمک ذوقنه / باقمه نفسک کونه کونه عوقنه
آشنا اول عالم بالله ایله / یعنی بر دانا دل و آکاه ایله
قیل تعلم بی سؤال و بی جواب / کشف اولنجه تا سکا فصل الخطاب
جان نثار ایت لعل کوهربارنه / تا ایریجه علمنک اسرارینه
عالم حقک ایدب فضلین بیان / نطق ملا بویله اولمشدر فشان

لعل او کویا ز یاقوت القلوب
نی رساله خوانده نی قوت القلوب

علم حقیله جسم آدم اولدی تم | کوردیکه کزلندی بونده اوکم جهان
علم حقدر بو جهانی بیکران | اوج آدمیتده نهاندر اول
امید اوج آدمیتدن مراد | فهم قیل والله اعلم بالرشاد
اوزکه حکمت اوزکه قدرت اوزکه سر | کم اوله کل جزء ایچنده مستتر
ایلیوب مثلا بو صورتده کلام | کورنیجه آچیل او معنای تمام

بحر علمی در نمی پنهان شده
در سه گز تن عالمی پنهان شده

علم حقدن چون بوله قلبک جلا | اوله جانکده قبله سی ظاهر سکا
قبلهٔ جانکدر خدای لامکان | لیک اولمشدر نهان اندر نهان
بو قدرکه بو معین جانبی | هر کس اولمشدر اکرچه طالبی
اولدی چون اول قبله مستور و خفا | ایتدی هر ملت توجه بر یکا
ایلیوب بو بیتله شرح مآل | کورنه دیر اول قبلهٔ اصحاب حال

قبلهٔ جانها چو پنهان کرده اند
هر کسی رو جانبی آورده اند

قبلهٔ

قبلهٔ ارباب دل صبر و سکون | قبلهٔ اصحاب تن شک ظنون
قبلهٔ حکمت شناسان آسمان | قبلهٔ عادت پرستان خاکدان
قبلهٔ طاعت وران حور و جنان | قبلهٔ سوداگران سود و زیان
قبلهٔ دنیا طلب روی ریا | قبلهٔ عقبا طلب سیر لقا
قبلهٔ ملای معنی شمس حق | کم بو بیته حالی اولمش مصدق

قبلهٔ معنی وران صبر و درنگ
قبلهٔ صورت پرستان نقش سنگ

قبله‌گاه فلسفی وهم و قیاس | قبلهٔ دهری نقوش بی حساس
قبلهٔ اشراقیان ظل خیال | قبلهٔ مشائیان فکر محال
قبلهٔ لاادریان خبط خطا | قبلهٔ ابلیسیان شر و شقا
قبلهٔ کج مذهبان جنگ و جدل | قبلهٔ خوش مشربان حسن ازل
قبلهٔ ملای رومی نور جان | کم بو بیت ایچره ایتمش بیان

قبلهٔ عقل مفلسف شد خیال
قبلهٔ عارف بود نور وصال

كرچه وجه اختلافات ملل
كوسترديسه عقلكه وجه خلل

بر امام دينه ايله اقتدا
تا بوله عرشبهه دن قلبك رها

كرچه ظاهر قبله در بيت الله
ليك سجده حقه در بی اشتباه

قبلهٔ مسجودی فهم ايلين
ايلمز فكری تحری ميل ظن

قبلهٔ حق كوردی عين اليقين
ديدی بو بيت امام اهل دين

قبلهٔ را چون دست حق كرد عيان
پس تحری بعد ازان مردود دان

دست حق چون آدمی ايتدی عيان
قلدی مسجود ملائك بو ذی شان

ايدی چون حقدن بو اكرام آدمه
اولدی قبله وجه آدم عالمه

صانمه كيم اول سجده آب و خاكه در
صورت آدمده نور پاكه در

قبلهٔ وحدت شريك ايتمز قبول
اهل شرك اولا قبله بولماز وصول

قبله بردر ايله ترك اختلاف
بويله ديرمنلای رومی بی خلاف

قبلهٔ وحدانيت رو چون بود
خاك مسجود ملائك چون بود

سن دخی فرزند آدمسن نه وار
كور بو قبله سنده وار می آشكار

بو پرده اولمسه ستر پدر
نا خلف دركلكا نوع بشر

ديومه كون ديوسك بو تهمت عم كا
جهد ايديب قيل كسب انوار خدا

صاف اولوب آدم كه اول نوری بولور
مستعد سجدهٔ تعظيم اولور

بويله در خاصيت نور جليل
كيم ديمشدر اول ولی بی عديل

آدمی چون نور كرد از خدا
كشت مسجود ملائك ز اجتبا

كوش قيل ای ناظر آثار حق
بو العجبدر معنیٔ اسرار حق

حكمت حق قبله اولمشدر نهان
سوده كر معنی ده معنی جانده جان

بويله در چون بو رموز نادره
نيجه فهم ايتسون عقول قاصره

پس بو واديده كوردی صد طريق
كندی بر اوزكه طريقه هر فريق

نيته كيم اول هادی راه هدا
سالكه بو بيت ايتمش رهنما

بل حقيقت در حقيقت غرق شد
زين سبب هفتاد و بل صد فرقه شد

علم ربانی دکل رمل و نجوم
محو اولور اول علم ایچنده هب علوم

دکمه کس کورمز بو علمی خوابده
خوابه وارسه محفل و محرابده

وحی و الهام الهیدر بو علم
دعوی عشقک کواهیدر بو علم

حق ایدر بو علمی تعلیم اهلنه
بلمیین کرچه مصردر جهلنه

صاغه بو علم ریاضیاتدن
کچ بو توجیهات و تأویلاتدن

این نه نجمست و نه رملست و نه خواب
وحی حق والله اعلم بالصواب

دربیان نام تاریخ کتاب

کرچه مجلددر بو شرح بی مثال
لیک متننده مفصلدر مآل

متنی بو مشکل زباندر فی المثل
ایتدی شرحم آنی اجمالاً ده حل

طالبه تفصیلدن ایرر صفا
نقد مضمون قلبنه ویرر غنا

ایلر اقوال کثیره عقلی دنک
فرق اولنماز لذت شهد و شرنک

بن دخی اول حالدن قیلدم حذر
ایلدم تقریر و بیان مختصر

بولدی بو منظومهٔ حکمت نظام
حل تحقیقات ایله تاریخ و نام

بشنوید

بشنوید ای عاشقان زین نظم پاک
وجه شرح انتخاب سینه چاک

طبعم جوشان بو کلام اربعین
مثنویده اولدی درس اولین

نطق مولانا جلال الدین حق
ویردی علمندن بکا کویا سبق

ایتدی بو درسی بو فیض روشنی
خوشه چین خرمن معنی بنی

شرح ایدوب اول درسی تحریر ایلدم
روح مولانایه تقریر ایلدم

دکلییوب اول روح پاک پر اصول
ایتدی کم تقریریمی ایتدی قبول

کوردی طبعم قابل تعلیمدر
مستعد و لایق تفهیمدر

اول محلده نطق روحانیتی
دیدی بو درسه دخی قیز همتی

ایلدم تعیین درسی چون نیاز
بویله تقریر ایتدی اول دانای راز

خیلی درسیت ایمزدن بر صدیق
کم طریقنده بنی طوتمش رفیق

نامی بو عشق شهرتیدر سینه چاک
اول لطافت صاحبی درویش پاک

مثنویمزدن بیزم یادمز همین
سیصد و شست و شش ابیات کزین

جمع ترتیب ایتمشدی باب باب … اولمش اول نسخه مرتب بر کتاب
لجه فیضندن آلوب کامنی … ایلمشدر جزیره نامنی
کرچه جوق در بویله جمع معتبر … جمله دن اولدر مفید و مختصر
درس ثانی اول کتابی اولسون سکا … باعث شغل صواب اولسون سکا
بلکه اسلوب قدیم اوزره بنه … شوقله بو انتخابک شرحنه
جونکه خامم ایلدی بو نقشی طرح … اولدی بعضی ترجمه بعضیسی شرح
فکر ایدوب هر بیتنک مناسنی … اویله توسیم ایلدم معناسنی
هر نکوهر کیم اولمش آنده درج … اخذ ایدوب ایتدم بینه اول بینه خرج
فرق جزوی ایتدی اول کسر و ضم … نه فزون اولدی او کوهرلرنه کم
یاد مدم بیکانه لر قولن اکا … ایلدم الفاظنی هپ آشنا
نطق مولانا ایله بو خوش لسان … اولدی کویه بر بوینه ترجمان
لفظ و معنی کردیلر بر صورته … شرح و متن اویدی او صوات حکمته
بیت ملا مطلع شمس یقین … بر قوی نوادی بو شرح کزین
بیت ملا منبع آب و حیات … اولدی آندن دشحه لر بو وادده

اهلنه

اهلنه معلوم در بو طرز خاص … کیمسه فهم ایتمز بونی الا الخواص
اول خواص بزم خلوتگاه حال … اومی سوزدن بیلورلر بی جدال
سوزده استعداد انسان دیر … حق سوزدن فهم ایدر عقل عقیل
سوزده در بو مفهوم اسراردن … سوزده در بو مضمون اخباردن
اهلیدر بو نکته یه اذعان ایدن … اهلیدر فهم ده عرفان ایدن
ایلمز اهل اولمیان سوزدن صفا … ویرمدی نادانه بو ذوقی خدا

منشاء تاریخ ابن عین الفیوض

موج خیز اولدقده بحر معنوی … اولمش اول بحره جزیره مثنوی
قیلمش آنی او بحرن کران … او جزیره عین بحر اولمش عیان
بونده هم وار در جزیره نک حسابی … جمله سندن بو در بو انتخاب
او جزیره بحره بو شرح و بیان … بر مفرح دلکشا عین روان

بولدی دریا و جزیره عین آب … بر بوین والله اعلم بالصواب

اولدی جاری چون بو عین جانفزا — استدم کم سویلیم تاریخ اکا
فکر ایدرکن بی شعور و بی وجود — طبعمه عین الفیوض ایتدی ورود
حکمتی کور اولدی بی چون و چرا — سالی تمامه موافق بو ادا
حاصلی بو نسخه یه تاریخ و نام — حاصل عین الفیوض اولدی تمام

نغمهٔ تحریک شوق عاشقان

وقتیدر ای خامهٔ دریا دبان — ایله شمدن صکره بو عینی روان
وقتیدر ای لوله ماء طهور — ویره ینه حال اهلنه ذوق شعور
اقسون اول سرچشمهٔ خلد یقین — ایچسون آندن تشنه لر ماء معین
حکمتی اجرا ایدوب هم دائما — نوش ایدن بولسون بو کوثردن صفا
دکلهای پرسوز شوق مولوی — کوسترهٔ عطشان بحر معنوی
ایلیوب بازوی اخلاصک قوی — فرجه کن در جزیره مثنوی
فیض جو اولسون دلکده ملتمس — فرجه کن چندانکه اندر هر نفس

عقلکه توفیق اولوب امداد رس
مثنوی را معنوی کویی وبس

فیض

بشنو از نی فهمی کوشنده کان

فیض معنیدن اولوب جاری زبان — ایلدم تسنیم عرفانی روان
سویلدم بر نیجه معنای دقیق — صوندم ارباب دله جام رحیق
جوش ایدوب ظرفمدن اول صهبای بین — ایتمک استر حکمتی اجرا بیشه
بن دریغ ایتمز صونادوم جام جام — اولمه اول می تنک ظرفه حرام
بیلین یوق سنده هضمه اقتدار — یوخسه بن کیفن ایدردم آشکار

ای دریغا کرتن ا کنجایدی
ناز جانم شرح دل پیدا شدی

شرح دلدن ایلمز کیمسه سؤال — یا نیجه سویلین بسط مقال
طالبه سویلر سوزی استاد فن — اول طلبدر ایلین جذب سخن
بلبله کلدن کلور شوق نوا — طوطیٔ شکر ایدر شیرین ادا
اولمه کریانن اکر طفل صغیر — مادری ویرمز اکا پیموده شیر
جقمز لبدن سبب لازم سوزه — جذبهٔ شوق طلب لازم سوزه

نفعنا
کاین سخن شیرست — بی کشنده خوش نمیکردد روان

واعظان كرسىٔ عشق هدا / وصف ايدرلر ذوق وصلى دائما

كوثرى نطق ايدر بو نهر روان / تشنه دركلسون ديو دلتشنكان

هر نه دكلو اولسه ذوقك خروش / شوق سامعدن اولورلر پرخروش

سن همان كوستر حرارتدن اثر / چشمهٔ معنى سنى سيراب ايدر

تشنهٔ آب حيات نطق جان / لا يد ايلر ناطقى رطب اللسان

مستمع چون تشنه و جوينده شد
واعظ ار مرده بود كوينده شد

كرچه بونلر غنچه وش خاموش اولور / طالب كفتارده چشم وكوش اولور

كورسه لر بو كوش هوشى كل كبى / هر برى ايلر ترنم بلبل كبى

هر نه دكلو اولسه لر لال وخموش / نطق ايدرلر مستمع اولسه بهوش

مستمعدر ايلكى كويا ايدن / مستمعدر نطق روح افزون ايدن

مستمعده قسوت قلب اولسه كر / ناطقك چيقمز لساندن خبر

مستمع چون تازه آيد بى ملال
صد زبان كردد بكفتن كنك ولال

محرمان

محرمان بزم خلوتكاه جان / راز نامحرمدن ايلرلر نهان

كشف سر ايتمزلر اهل صورته / چشم حكمتله باقارلر سيرته

داخل صحبتلرى اولسه عوام / ختم ايدوب كفتارى درلر والسلام

شاهد نطقه اولورلر پرده كش / كوسترلر كندى خاموش وش

اول محل ايتسك بوندن سوز رجا / دير سكوت ايدوب اشارتله سكا

چونكه نامحرم در آيد از درم
پرده در پنهان شوند اهل حرم

چونكه اول صحبته برپا ير جان / بو صدرسز محرم اسرار جان

اهل بزم آندن بولورلر انبساط / هم اولورلر بلبل باغ نشاط

شاهدان خلوت راز سخن / رخلرندن هب اولور برقع فكن

بى تحاشى ايدوب رفع نقاب / كورينورلر اهل بزمه بى حجاب

بوله دلكش بهجت افزا صحبته / بوله بر خاطرك جمعيته

چون درآيد محرمى دور از گزند
بركشايند از ستيران روى بند

یاده کوللر اولسه جمیع بی شمار · کندوبی حقکوللر ایتمز اشکار

آنلرک وقتی دکلدر اول زمان · لال اولوب کفتارده آچمزلر دهان

نیته کم فصل شتاده زاغلر · ایتسه جمعیله کلزاری مقر

اول محلده بلبلان ایتمز خروش · هر بری بر کوشه ده اولور خموش

عندلیب خوش نوای باغ جان · ایلمز اول نکته یی بویله بیان

چونکه زاغان خیمه بر بهمن زدند · بلبلان خاموش شدند و تن زدند

ای خطیب منبر نطق و بیان · سن دخی ایتسک نوله طی لسان

واردیلر زیرا جماعت خوابه هب · نقشکی اورمقده سن سن آه عجب

کلدی بی ذوقه کلاملردن کسل · سوزلرک یا شکر اولسن بی عسل

کرچه اولدی کوشه وارزک سنک · دکلمز کیمسه سوز آغازک سنک

مستمع اولدی غنوده ساکت اول · اختصار ایله کلامی صامت اول

مستمع خفته است کوته کن خطاب · ای خطیب این نقش کم زن تو بر آب

بویله در

در بیان کتم اسرار خدا

بویله در داب سلوک اهل حال · کتم ایدر اسراری بعد الکمال

نوش ایدنلر بزم وحدت جامنی · سویلمز هشیاره ساقی نامنی

ایتمشلر ذوق اول جامک بیان · ایلمشلر سینه ده انی نهان

ایلیوب بزم یقینی جای ذوق · اولدیلر آلوده صهبای ذوق

دلقرین سرمست و بیهوش ایتدیلر · بیلدیلر احوالی مستور ایتدیلر

عارفان کز جام حق نوشیده اند · رازها دانسته و پوشیده اند

کاملان علم و تحقیق و یقین · اولدیلر کنجینهٔ راز امین

سویلمزلر کیمسه یه اول یا بدن · خارج اولمازلر ره ادبدن

کتم اولنمیان بیان معرفت · بویله ایتمزلر او قومی تربیت

دزد نادانمدن ایدرلر احتراز · ایلمزلر هر کسه افشای راز

آنجه اغزن نوله مردان عشق · وجهی وار زیرا که استادان عشق

هر کرا اسرار کار آموختند · مهر کردند و دهانش دوختند

چونکه بونلر واقف راز اولدیلر	بی ندیم و یار و دمساز اولدیلر
جانکبی آخر اولوب تنها نشین	اولدیلر معنی کبی خلوت کزین
کندیلر هشیار و صهبا دللری	لبلری خاموش و کویا دللری
عارف ایتمز سر جانندن قیل و قال	اولوی آنلرده امانت نقد حال
هر خفی رازه اولمشدر جلی	سینه سی کنج معانیدر بلی

برلبش قفلست و در دل رازها
لب خموش و دل پر از آوازها

فی الحقیقه بوبله در رسم قدیم	اولسه بر دل واصل سر عظیم
علمنی نقاله اظهار ایلمز	آنی تعلیمه سزاوار ایلمز
سر غیبی سویلمز بیگانه یه	بلکه هر محرم اولان فرزانه یه
درسی آنک قابل تعلیم در	اعتمادی صاحب تسلیم در
کاشف اسرار عجزلر دهان	خود بلورلر هپ بو معنای عیان

سر غیب آنرا سزد آموختن
کوز گفتن لب تواند دوختن

استماع

استماع ایتمز بو قولی کمه هوش	بو سخندن ذوق بولمازدیمه کوش
ذوقی بو کیفک نهان اتمکده در	شرح و وصف بی زبان اتمکده در
نطقی بو ذوقک خموش اولمقده در	نطق جاندن راز نوش اولمقده در
صد زبان اولسه اکر سوسن کبی	اولسه ابکم غنچهٔ گلشن کبی
سویلیوب اولکوش بو اسراردن	کم ایده حفظان گفتاردن

کوش آنکس نوش د اسرار جلال
کو چو سوسن صد زبان افتاد ولال

مرد طالب اولمینجه مؤتمن	سر حقدن اکا سویلنمز سخن
اهل حال ایتمز اوشخصه کشف راز	کم اوله هر انجمنده نغمه ساز
محرم سلطان دلدر عارفان	سر سلطانی ایدر بونلر نهان
انلر بو قابله اول زار فاش	بند ایدوب دلر اکا خاموش باش
هرکس سویلنمز دیولر بو راز	حاصلی آندن ایدرلر احتراز

تا نکوید سر سلطان را بکس
تا نریزد قند را پیش مکس

هرکسک کاری دکلدر کار عشق   هرکس اولماز یوسف بازار عشق
دکمه مرغ اولماز بو بحره آشنا   مرغ آبی اولمیان طالماز اکا
هر شناور بونده کوستر فرهنز   اصلی اول دریادن اولمازسه اکر
دوشسه اول دریایه کر مرغان خاک   غوطه اورده اولورلر هلاک
بو قدر اول دریاده چون قورو کناک   ایدهمزلر خاکیان انده قرار

در خورد دریا نشد جز مرغ آب   فهم کن والله اعلم بالصواب

در بیان ذات مولانا جلال

طبع مولانا اولوب دریا خروش   دیو که ای ساحل نشینان خموش
بز طیور بحر ذات وحدتز   بیلمز ز بز خاکی آبی خلقتز
بز ده واردر نکشنیده بولسان   کم آبی دودک ایتمز الا بحریان
بحردن تعلیم ایدن آبی بزه   آندن ایردی نطق دوحانی بزه
آدزوی پر شهباز ایتمزز   عالم خاکیده پرواز ایتمزز

ما چه مرغابیانیم ای غلام
بحر میداند زبان ما تمام

خامهٔ قدرتله نقاشی ازل   شکلمز یازدی بدیع بی بدل
نقش اولندق چونکه لوح فطرته   صورت معنیده کلدک صورته
بزکه بو صورتله کوندن دوشمز   سائر اشکال صوردن احسنز
صانعه نقشین بیهده بو پیکرک   نسخه‌ء او صافیدر صورتکرک
نقش صورتدن منزه کردکار   وجه صنعین بزده ایتدی آشکار

خلق ما بر صورت خود کرد حق
وصف ما از وصف او کیرد سبق

جسممز دو پوشمزدر بزه جان   زیر کهده بحروش اولدق نهان
یعنی بز معنیده بحر قدرتز   کرچه کم ظاهرده کاه صورتز
اوزکه حکمت بو العجب صنع اله   کاوله بوده بحر بی پایانه کاه
بویله کلدک عالم اسراردن   صورت اولدق معنای ستاردن
جسمه باقمه جسم صورت بین ایله   اصله باق عین حقیقت بین ایله

جسم ما و پوش ما شد در جهان
ما جو در یا زیر این که در نهان

طوطی شکر بیانم باغ جان / اولدی بو گفتارم ایله شیرین زبان
کم بنم سرچشمهٔ قند یقین / اولدی هر لفظ لذیذم شکرین
لذت سر حقیقت بنده در / ذوق روح افزای وحدت بنده در
عین ذوقم نیشکر بندن بتر / هم بنم اول نیشکردن طعم خود
هم بنم ادراک ایدن اول لذتی / هم بنم نوش ایلین اول شربتی

کان قندم نیستان شکرم
هم ز من میروید و من میخورم

ای بو نقل دلکشک طالبلری / وی بو نقلک شکرک راغبلری
اشتهاکز وار ایسه بو نعمته / میلکز تحقیق ایسه بو لذته
بندن اول ذوقی کمان ایلر شکر / هر کلامم قند جان ایلر شکر
شکلمه دلبسته اولمان ظاهرا / ذائقه فهم ایلک اول ثانیا
اولدین بن جان گبی گوزدن نهان / بندن ایلک نقل حالی نقل جان

تاک نقل بیشمار اشکرمن
نقل من نوشید پیش از نقل من

کوش ایدن

گوش ایدن ملا نه فخر اظهار ایدر / اهل شوقی غرقهٔ انوار ایدر
دیوکه ایدم ذاتی مرآت ده / بنده عکس ایتدی او نور کائنات
اولدم اول نورک ایچنده آفتاب / پرتوم آفاقه صالدی فرق و تاب
ایتدی بندن برق اورن نور صفا / عالم هر ذره هر ذری پرضیا
شول قدر مستغرقم اول نورده بن / کندیمی فرق ایتمز اولدم نوردن

من چو خورشیدم درون نوره غرق
می‌نتانم کرد خویش از نور فرق

بن که خلوتده قیلوب هر دم نماز / ایلدم درگاه مولایه نیاز
کشف اولور بر امر غیب آندن بکا / دفع ایدر بو شبههمی لطف خدا
قصدم آندن خلقه تعلیم ایتمدر / معنی اخلاصی تفهیم ایتمدر
یوخسه بن خلوتده وکثرتده هم / اولمادین حقدن جدا بر آن ودم
بویله در زیرا سلوک انبیا / اول سلوک اوزره محقر دائما

رفتنم سوی نماز وان خلا
بهر تعلیمست ره مر خلق را

سیر حقدر دائما سیرم بنم — کورمز آندن غیری چشمی دوشنم
جمله اطوارمده افعالمده هم — جمله کردارمده احوالمده هم
حقدر اظهار ایلین آثاریمی — خواب وش کورمکده یم هر کاریمی
خابده کورسه بو خوابی صوفیان — دیده‌لر بیدار ایکن الامان
ایلرم صدق اوزره دعوی دائما — کم بو رؤیتدن بولور چشمم صفا

خوب می بینم ولی در خواب نی
مدعی هستم ولی کذاب نی

عارفک دعواسی معنادار اولور — خوابی ظاهر دیده‌سی بیدار اولور
کاملک کاری دکلدر لاف وکذاف — صافدن ایتمز ورود الا صاف
ایچمین بلمز بو خمرک لذتین — مست اولاندر فهم ایدن کیفیتین
اوذکه صهبادر بو صهبای ذوق — نشوه‌سین بلمز آنک هر بی مذاق
ذوق رندانی ینه رندان بیلور — قول مردانی ینه مردان بیلور

نزد آن که لم یذق دعویست این
نزد سکان افق معنیست این

این نصیحت

این نصیحت بشنوید ان منکران

چونکه یوق چشم درونک بینکک — کورمز باطن یوزن چشم تنک
ایتمه ارباب قلوبه کج نظر — اهل حاله ایله تهمتدن حذر
قیلمه سرمستان عشقه سوء ظن — بویله ظن اتمک دکل کار حسن
اولدکسه تو غیبک اکمهی — هر وجودی صانعه حکمتدن تهی
بولدکسه دیده دل دو سداد — یاری اولسون سنده حسن اعتقاد

چون ترا آن چشم باطن بین نبود
کنج می پندار اندر هر وجود

وار ایسه سنده اکر چشم یقین — دیده روشن کیم سن اولدک نکته بین
کورینور معموره هر ویرانه سکا — کشف اولور کنجینهٔ پنهان سکا
حاصل اولدیسه اکر بو دیده‌ئی — سن کورورسین صورة نادیده‌ئی
سندن اولمازلر نهان مردان حق — نور عین اولور سکا اعیان حق
یوغیسه چشمنده غفلت پرده‌سی — سن کورورسین هر کدای بی کسی

کر ترا باز است آن دیده یقین
زیر هر سنکی سر هنکی ببین

ای توانکر خواجه باز ناز نفس — بنده ابلیس و فرمان دار نفس
اولمه مغرور نصاب مال و زر — ایتمه درویشه حقارتله نظر
هر نه کلو اول صورتده کدا — شاه در معنیده درویش خدا
شاه فقرک دولتی جاوید در — تحتی کردون افسری خورشید در
اولمدک چونکه سن بو ذوقه واصل — بیلدوکک معنا دکلدر حاصلی

کار درویشان ورای فهم تست
سوی درویشان بمنکر سست سست

اکرچه درویشم بو قدر ملک و مال — استمزلر که دون زاد و نوال
آنلره اولدی نواله خوان فقر — نعمت حقدندر اولان خان فقر
ذوق حقدن سیر اولورلر دائما — غیریدن ایتمزلر اقتید غدا
اولدیلر رجوع دنیادن خلاص — ایلدی حقدن آنلره روزی خاص
بونلر اولماز بر نفس محتاج و آج — ایلمزلر خلقه عرض احتیاج

زانکه درویشان ورای ملک و مال
روزئی دارند خاص از ذو الجلال

ای هیئه

ای هیئه دعوی ذات ایلین — ذاتنی ابلیسه مرآت ایلین
مالکه باز هدیکه مغرورسین — بیلمدک قرب خدادن دورسین
جنکی تحقیر ایدرسین دائما — ادم خاکی دکلسن کوبیا
نفسک اولمش دوزخ کبر و منی — آتش تحقیر کرمی نخوت سنی
بو صفتله اولدک ابلیسه نظیر — اولمدک خشم الهیدن خبیر

تو همان دیدی که ابلیس لعین
کفت من از آتشم آدم ز طین

تا بکی ای اهل صورت تا بکی — ظاهر خلقه نظاره بی بهی
هر کسک افعالنه ای بی بصر — چشم صورت بینله ایتمک نظر
کورمه سن بر الده تسبیح و عصا — لطف حقه آنی کورمزسین سزا
اوله بر رندک کف دستنده جام — حکم ایدوب دیرسین بو در دوزخ مقام
جونکه سکا کشف اولمدی انجام کار — ظاهر حاله نه دن بو اعتبار

چند بینی صورت آخر چند چند
چشم ابلیسا را یکدم ببند

رغبت ایتدک جسم ابلیسانه ... خوار باقدک شکل درویشانه

کاریکی ویران ایدب ای مرد خام ... آنلری کوردن بشر مانند عام

اولیای حقه ایتدکجه نظر ... پرده اولدی چشمکه شکل بشر

صورته ناظر اولوب ایتدک خطا ... کوردمدک آنلرده در وجه خدا

نخوت ابلیس اظهار ایلدک ... هم بو یوزدن حقی انکار ایلدک

کار از آن ویران شدست ای مرد خام ... که بشر دیدی مر ایشان را چو عام

در قیاس ناقصان با کاملان

بیلمه مشدر کمسه عالمده عیان ... زمرهٔ ابدال حقدن بر نشان

محو ایدب بونلر وجودین ما حصر ... حق بیلمشلر جهانی نعم البدل

دائما جان و دل آگاه ایله ... سیر ایدرلر عالمی الله ایله

کیمسه بیلمز بونلرک کیفیتین ... کیمسه ادراک ایلمز ماهیتین

فهم ایدن بو قومی عارفدر فقط ... بونلرک حقنده خلق ایلر غلط

جمله عالم زین سبب گمراه شد ... کم کسی ز ابدال حق آگاه شد

کرچه دنیابه

کرچه دنیابی قلوبک دللری ... عزم ایدر اعلای آقالماز سوسوی

هر دل ایلر بر مقامه اعتلا ... هر دله وار بر محل منتها

قطع ایدر بو قوم صاحب دبدبه ... پایه پایه هر زمان بر مرتبه

هر دلک بر منزل مأواسی وار ... هر دلک بر رتبهٔ علیاسی وار

هر دل ایلر بر فلکده جایگاه ... بویله در امّا که یا فضل اله

آن دلی کز آسمانها برترست ... آن دل ابدال یا پیغمبرست

بونلره دخی ایله نوله عوام ... رتبه سن بیلمزلر اول قومک تمام

بونلرک شکلی کلدر ساخته ... بونلرا تمیز کند ولی برداخته

بونلر اولمش دمک صورتدن بری ... جمله بی قیدانه در جنبشلری

بو کروهک صورت حالن کوروب ... بلکه جذب و باء افعالن کوروب

نوله انکار ایتسه لر اهل ضلال ... بوندن اقدم نیجه نیجه قوم ضال

قصد جنگ انبیا می داشتند ... جسم دیدند آدمی پنداشتند

بونلرك وصفن اكشتسه منكران
لج ايدب دردلر اوقوم بدكمان

بزدخی آنلردخی آدملرز
جمله مز دلبستهٔ خواب خورز

جون شوكبز اكل سرب خوابده
جونكه اولدق مطرد هربابده

اولیه بزده كرامتدن اثر
یا ندن آنلرده اولمق بوخبر

سمدی اولمش صانه كز بوماجرا
منكران انبیاهم سا بقا

گفته اینك ما بشر ایشان بشر
ما وایشان بستهٔ خوابیم وخور

كرچه بوصورتده درجمله بشر
لیك اولدی اهل معنا معتبر

جونكه صورت معنیه جكدی نقاب
منكره دوندی بویوزدن اجتناب

وردی انكار اهلنه غفلت عما
ایدیلر اول قوم بیلمكده خطا

كورديلر يوقكندولرده ذوق حال
صاندیلركم اوله بومعنی محال

صورت حالی ايدوب بونلر نظر
فرقی یوق بزدن او قومك دیدیلر

می ندانستند ایشان از عما
هست فرقی درمیان بی منتها

كرمقلد ایله طی مكان
بولمیا جای محققدن نشان

كامل اولمز بوصفتن تقلید له
ورد له اذكار ایله توحید یله

صالسه داوودم دیو دهره صدا
نغمه سن فهم ایلر آنك اشنا

هرنه دكلو اولسه آهن زرطلا
درك ايدر نرویرن اهل كیمیا

اهل تقلیدك اولور سودی ضرر
اهل تحقیقه عیاندر بوخبر

از محقق تا مقلد فرقهاست
كاین چو داوود است وان دیكر صداست

كرچه كافرلر دخی دیدلر خدا
لیك بولمازلر جهنمدن رها

اولدیلر زیرا بوقوم بدكمان
منكر پیغمبر صاحب زمان

بولمایه بونلر لیاقت جنته
اویمایجه قول صاحب دعوته

مؤمن اما المتدربی عناد
حقه وپیغمبرانه اعتماد

كرچه دیر وكعبه ایجره هر زمان
نامی حقی ایلیوب وردی زبان

كافر ومؤمن خدا كو یند لیك
درمیان هردو فرقی هست نیك

اهل اسلامه ایچره هم وار در بو حال
فی الحقیقه بویله در بی قیل و قال

نان ایچون الله دیر شخص کدا
جان ایچون الله دیر مرد خدا

یعنی ذکر اضطرار ایدر بری
شبهه سز خود اختیار ایدر بری

اهل دنیا ذکر ایدرلر جاه ایچون
اهل تقوی ذکر ایدر الله ایچون

بو ایکی ذکر میاننده ولی
چوق دقایق وار حساب ایتسک بلی

آن که گوید خدا از بهر نان
متقی گوید خدا از عین جان

دکله بو تمثیلی ای دانش گزین
کشف اوله تا کم سکا علم یقین

یعنی نوع آدمیدن نیجه لر
بولسه ندن وصف عشقی کوستریر

ذوق آلان ایلر صفاسندن سماع
الیانلردن اولور ظاهر نزاع

آنده لذت کوستر حلوا اولور
بونده زهر نشتر ایدر صفرا اولور

صنع حق ایله بدایع بویله در
اختلافات طبایع بویله در

هر دو گون زنبور خورد از یک محل
لیک شد زین نیش و زان دیگر عسل

کور بو تمثیلی دلا دایی دخی
یعنی فهم ایله بو معنای دخی

هر دو کونه فرقه نوع بشر
اتسه لر علم لدندن درس اگر

حاصلی بو فرقه نک اولور نفاق
ایلر اول بر فرقه تعمیر وفاق

چونکه بو علم اولدی محک امتحان
قلب خالص کوستر کندین عیان

بویله در بو قصه بی چون و چرا
نته کیم صحراده هنکام غذا

هر دو گون آهو گیا خوردند و آب
زان یکی سرگین شد و زین مشک ناب

بیلمش اول ای طالب کسب کمال
جنس و نوعه کوره اولماز بو حال

یعنی انسان بشقه خلقت بلمشدر
نعمت حقه لیاقت بشقه در

هر ایکی آدمده حالت بودکلو
بو مثلو دهر طبیعت بودکلو

آب و نانی ایلمز هر معده نور
هر دو نوعه بو اثر ایتمز ظهور

گرچه کیم نادان و عارف بی گمان
بو غذادن سیر اولورلر هر زمان

آن خورد گردد پلیدی زو جدا
وین خورد گردد همه نور خدا

ذات بی بود و نمود عارفان — رنگ صورتدن بویدی بی گمان

آنلر اولمشدر فنایه رنگ و رو — ایلر آنلردن فنای جست جو

ایمه صورتده تجسس آنلری — کرچه وار در تنلری هم جانلری

بکزه مز خلقه بو قوم بی بدل — بونلری تشخیص کوجدر ما حصل

غور اسما و صفاته بیتدیلر — صورتی معنایه تبدیل ایتدیلر

چون مبدل گشته اند ابدال حق
نیستند از خلق برگردان ورق

باکدر ابدال حقک جوهری — نور حقدر عنصر اصللری

بونلرک اصلی دکلدر آب و خاک — مایهٔ طینتلری در نور پاک

دست حقدر بونلری تخمیر ایدن — نور جاندر تنلری تنویر ایدن

بوتن و بو صورت انسانیله — کچدیلر روح و ملکدن شاننده

حاصلی بو قومدر ای صاحب شعود — صانمه انجق دللرنده اولدر نود

جسم شان از هم ز نور اسرشته اند
تا ز روح و از ملک بگذشته اند

بیلدی

بیلدی بونلر سر اشیای تمام — اشدیلر حفظنده اما اهتمام

قلدیلر شکدن یقینه انتقال — بی تردد بی جواب و بی سؤال

اولدی بونلر محرم راز ازل — بیلدیلر اصلین نه در خمر و خل

کوردیلر بودی نبود ایچره عیان — اولمدی بو فرقه دن معنی نهان

الدیلر چون لوح دانشدن سبق — چشم بینشله او سرستان حق

دردلی انکورمی را دیده اند
در فنای محض مئی را دیده اند

جرعه نوشانمی بزم قدم — مست ایکن خلق اولمدی جام و جم

اولمدین باغ وجوده غرس تاک — بونلر اولمشدی او میدن مشو پاک

بونلر ایچرکن او صهبادن خروش — اتمشدی می دون خمده جوش

بونلر اول دمده ایچرکن باده لر — یوغیدی ساقی و صهبادن اثر

سنمدی مست اولمش دکل بونلر دلا — بزم وحدتده اورندان خدا

بیشتر از خلقت انکورها
خورده میها و نموده شورها

واصلان رتبهٔ قرب خدا / اولدیلر صاحب مقام منتها

اول مقامه عرش ادنی پایه در / آنده کرسی خاکه دوشمش سایه در

اول مقام قاب قوسین اولدی نام / بلکه او ادنادر اول عالی مقام

پیشرو در اول مقامه مصطفی / آندن اولکمه ایرمدی اکا

همچو ارحق اولور عالیجناب / بو بله در بی شبهه و بی ارتیاب

برترند از عرش و کرسی و خلا / ساکنان مقعد صدق صفا

در بیان رتبهای اولیا

کورنه دیر اول حرم خاصان حق / اول جلیس صحبت مردان حق

بی نهایتدر جهانده اولیا / هر بونده وار بو رکار و کیا

هر بری بر خدمته مأموردر / قلمده اول خدمتی مجبوردر

بعضیلر حکمکده سیف جلاد / بعضیلر اتکده در عرض جمال

هر کروهک اوزکه بر کرداری وار / هر فریقک بشقه بشقه کاری وار

ز اولیا اهل دعا خود دیکرند / که همی دوزند و گاهی می درند

اولیا قسمنده وار دیر بر فریق / کیم رضا بحرنده اولمشلر غریق

هر بری لب بسته در مجنون صدف / بونلر ابجازلر دعا قصدیله کف

بونلر ایتمزلر مصائبدن فغان / بسته مانند اولدیلر بسته دهان

بونلره کلمز بلادن احتراز / بونلر اولماز نغمهٔ پرواز نیاز

ایلیوب بو فرقهنک حالین بیان / کورنه دیر اول اشنای عاشقان

قوم دیکر می شناسم ز اولیا / که دهانشان بسته باشد از دعا

هر قضادن بولدیلر بر ذوق خاص / بونلره کفر اولدی امید خلاص

صبر ایدرلر هر بلا و محنته / شکر ایدرلر هر جفا و زحمته

هر بری شدتده بولمشلر فرح / غصه و محنتدن اولورلر منتهج

حاصلی بو فرقه فرمان کذار / دائما ایوب و ابراهیم وار

ایشته بو قوم اصابت بو قضا / کوسترولر اکا تسلیم رضا

در قضا ذوقی همی بینند خاص / کفرشان آمد طلب کردن خلاص

اولیادن وار دخی بر قوم خاص ‏ آنلری بلمکده عاجزدر خواص
حق قبابنده ایدرلر اختفا ‏ کیمسه بلمز بونلری الا خدا
کیردیلر بونلر لباس صورته ‏ ایردیلر بو صورت ایچره راحته
بونلرک خاطرلرنده سربسر ‏ ماسوادن ذره جه یوقدر اثر
بونلر اولدی خلق ظاهردن نهان ‏ نیته‌کم ملای روم ایتمش بیان

قوم دیگر سخت پنهان میروند ‏ شهرهٔ خلقان ظاهر کی شوند

اولقدر مستوردر بو طائفه ‏ کم کورنمزلر عیون عارفه
چشم عارفدن اولور بونلر نهان ‏ یا نیجه تشخیص ایدرلر عامیان
بونلر اتمزلر کرامت اشکار ‏ کیزلودر بونلرده هر حالت که وار
کندولر دکندولردن ذوق ایدن ‏ سرّی اولماز بونلرک هرکز علن
اولدیلر بو فرقه خاصان خدا ‏ ستر ایدر حالین بو زمره دائما

هم کرامتهای ایشان در حرم ‏ نام ایشان نشنوند ابدال هم

بونلر

در بیان اتحاد اولیا

بونلر اولماز بری بیرندن جدا ‏ کرچه بالقوه کورینورلر صورتا
کلمه‌لر اما ایکی تن بر یره ‏ بو کوردسین ناظر اولسک آکره
بر دخی بقسک کورورسین بی شمار ‏ بونلر اولور کاهی یک کاهی هزار
یعنی بودر جمله‌نک معناسی هپ ‏ صورت اولسن بونلری فرقه سبب
عالم قید صورتده دائما ‏ شولقدردر اتحاد اولیا

کز ایشان مجتمع بینی دو یار ‏ هم یکی باشند وهم ششصد هزار

کاهی تحریک ایلیوب امواجی باد ‏ بولسه امواجی بیانی از دیاد
قابل تعداد اولور امواج اودم ‏ فرق ایدرسین بو بودن لاجرم
ساکن اولدقده ینه دریا همان ‏ جنبش امواجدن قالماز نشان
نامی آنک موج ایکن دریا اولور ‏ صورت اولمسکن ینه معنا اولور
اولیای حق دخی چون موج آب ‏ جمله‌سی بردر دکر اولسه بیحساب

بر مثال موجها اعداد شان ‏ در عدد آورده باشد بادشان

افتاب وحدت ذات خدا
دوزنلرا بدانه صالدی چون ضیا

عین امنا کوردی مفترق
اولدی بو معناده اعیان متفق

کم مناظرده نه حد وار نه حساب
بردر اما فی الحقیقه افتاب

پرتو اولدین اول خورشید جان
قیلدی افاق مناظردن عیان

هر بدن اولدی بو شمسه بر افق
عرض ایدوب روی منیرین بی تتق

مفترق شد افتاب جانها
در درون روزن ابدانها

وحدتی تفهیم ایچون مولا جلال
ایلمشدی فهمه ایراد مثال

فهم ایدن معناسنی دانا اولور
ایکیلکدن قورتیلور یکتا اولور

یعنی ایمان بردر اما مؤمنون
ظاهرا معدود در بی چند و چون

نیته کم جان بردر اما صورتا
جسمیله معدود اولور اول دائما

اورتادن دفع اوله اجسام و شماک
اوله مضمونی بو بیتک اشکار

مؤمنان معدود لیک ایمان یکی
جسمشان معدود لیکن جان یکی

روح حیوانی اولوب قسمت پذیر
تفرقه آنده اولدی ناگزیر

نوع و جنس اوله حیواننده وار
اولدیلر بو وحدتدن هب حصه دار

اکل و شرب و خواب و غفلت بونده در
میل و حرص و حیله شهوت بونده در

روح انسانیده یوقدر بویله حال
حالدن حالی بو قیلماز انتقال

فرق ایدر انسانی حیواندن تمام
جوهری ایتمز قبول انقسام

تفرقه در روح حیوانی بود
نفس واحد روح انسانی بود

ساده در لوح حقیقت دائما
آنده یوقدر رسم و اشکال و سوا

آنده یوقدر اختلافات صور
آنده یوقدر اعتبارات بشر

آنده یوقدر اختیارات ملل
نه ملل وار نه عمرو وار نه جدل

آنده یوقدر سبحه و زنار هم
مسلم و کافر بهشت و نار هم

عالم صورتده در بو اعتبار
عالم معنیده یوقدر بویله کار

در نظرگاه هست ای مغز وجود
اختلاف مؤمن و گبر و یهود

اول مجرد كوهرى بى رنك و صاف … كم آنك معنيدر آدى بى خلاف

جمله صورت آندن اولمشدر ظهور … كلمشدر ذاتنه نقص و قصور

اعتبار تجزيه صورتده در … اختلاف تفرقه كثرتده در

بو سوزى فهم ايلمز محجوب تن … آنلر اولمشدر اسير شك و ظن

شبهه سز اى كوهرى كان خرد … بويله در قول صحيح معتمد

در معانى تجزيه و افراد نيست … و آنكه شد محجوب ابدان در شكيست

كورنه دير اول كان وحدت كوهرى … بيزكه هپ بر كوهرى يكتا ايدك

پاك ايدك الآيش تركيبدن … فرد ايدك الآيش ترتيبدن

صاف ايدى اوصاف ذاتى پاكمز … نقل اولنمازدى صفات پاكمز

نوردوز دن بز اولوردق مستنير … اولمشدى اقليمز صورت پذير

منبسط بوديم و يك جوهر همه … بى سر و بى پا بديم آن سر همه

جملەمز بر ذره بيضا ايدك … افتاب عالم معنا ايدك

دوشمشدى عالمه انوار مز … كلمشدى ظاهر آثار عز

بلكه ناموجود ايدى عالم دخى … كيرمشدى صورته ادم دخى

آب و آتش كزده صفتدن پاك ايدك … يعنى نه آتش نه آب و خاك ايدك

ايتمشدى دخى جنبش ذره كما … هم بريدن اولمشدق ذره وار

يك كوهر بوديم همچون افتاب … بى كره بوديم و صافى همچو آب

صورته كلدى چون اول نور جميل … اولدى حقتده هزاران قال و قيل

بو توكن كوستردى هر شكلدن … عرض رخسار ايتدى هر مرآتدن

ايليوب ايوانى ابدانى مدار … چون طلا كنكره اولدى شمار

ويوديلر اول نوردن بو برنشان … سايهٔ اجسام معدود عيان

كرچه اول دنكى بوق معنا ايدى … نه عدد نه قابل احصا ايدى

جون بصورت آمد آن نور سره … شد عدد جون سايهاى كنكره

جونکه اول لاتعیندن او نور — ایلدی حکم اراده‌یله ظهور
طی ایدوب چوق معنوی عالملری — کزدی چوق تعبیره کلمز کشوری
جون عبادت ملکن ایتدی جلوه‌گاه — لفظه کلدی عالم و اقلیم راه
یعنی اولدی سیر ایچون انکا سبل — عقل کل و نفس کل و طبع کل
نقل ایدوب نیجه کیفیتلر چوق حالته — پس تنزل ایتدی ملك صورته

آمده اول با قلیم جماد
وز جمادی در نباتی اوفتاد

جون جماددن ینه ایتدی عروج — بولدی جسم نباتیه ولوج
بعده حکمتله اول نور سنا — ملك حیواندن اولدی رونما
بو موالید ثلاثه‌یه بیك — اولدی سیر انکاه کمابی مشترکه
هر محلدن که ایرشدی بر یوه — یعنی کلدی بو مقام آخره
خاطرندن کتدی اولکی محل — همچنان با حکم خلاق ازل

از نباتی چون بحیوان اوفتاد
نامدش حال نباتی هیچ یاد

جون بو سیر

جون بو سیر اوزره او نور جلوه‌گر — ایلدی بو نیجه عوالمدن سفر
که جماده اولدی روح معنوی — گاه نبات ایچره کوروندی منزوی
گاه یاقوت اولدی یعنی گاه کان — گاه گلبرگ اولدی گاهی گلستان
کلدی حیوانه بو ترتیب اوزره هم — ایتدی وحشت عالمه وضع قدم
قلدی اول بیکرله چوق گشت و گذار — عاقبت بی خواهش و بی اختیار

باز از حیوان سوی انسانیش
میکشید آن خالقی که دانیش

جون موالیدك ایدوب سیرن تمام — امهات اولدی اکا جای خرام
جکدی اول سمته آنی حکم قدر — ایتدی قهر جار عنصرده مقر
قلدی تا که رحم مادردن ولود — لحم عظم و جلدله بولدی وجود
نیجه مدت اولدی طفل شیرخوار — ایلدی گهواره‌ده جای قرار
تا صباوتدن کچوب پس اولدی شاب — عقله کلدی بولدی دانشدن نصاب

همچنین اقلیم تا اقلیم رفت
تا شد اکنون عاقل و دانا و زفت

جونکه مقاماتی وجودی سر بسر   سیر ادیب بولدی نهایت بو سفر
یعنی ایردی منزل مقصودینه   اولدی دلبسته وجود و بودینه
بادهٔ نسیان ایله جوش ایلدی   ملک اعلای فرامش ایلدی
اویدی حکم نفس و میل شهوته   دوشدی فکر جاه و قید و دولته
ایتدی حظ نفس ایچون لهو بلیغ   صد هزاران حیف و افسوس و دریغ

خویشتن نشناخت مسکین آدمی   از فزونی آمد و شد در کمی

ذکر ترغیب طلب بر معرفت

ای خوش آن دانا دل و روشن ضمیر   کیم اوله بو نکته جاندن خبیر
ای خوش اول دانشور صاحب ذکا   اوله معلومی انک بو ماجرا
ای خوش اول مرد خردمند رشید   ایلیه ذاتن بو معنی اهل دید
ای خوش اول آدم که بو معنالری   فهم ایدوب عرفان ایده ذاتن بری
ای خوش اول کیم نفس ادراک ایلیه   کوکلنی بی وهم و بی باک ایلیه

ای خنک آن دل که جان خود شناخت   اندر این سرمدی قصری بساخت

صائمه

صائمه ای غافل که بی کسب کمال   ذاتکی انسان ایده بوسن وسال
صائمه ای فرسودهٔ دست هوا   سود اوله عمر کیتدکدن سکا
صائمه ای نابالغ ناقص خرد   دانش ظاهر ایده سکا مدد
صائمه ای صد ساله شخص بی هنر   حاک شیخوختله اولدک معتبر
صائمه ای نادانکه بی دفع حجاب   ذاتکی مرد ایلیه شیب و شباب

هر که محجوب است او خود کودکست   مرد آن باشد که بیرون از شکست

ادمی مرد ایلمز ریش دراز   ریش و فش اولماز بو یولده برکد ساز
ادمی مرد ایلمز شکل وجیه   هر نه دکلو وجهی اوله بی شبیه
ادمی مرد ایلمز اندام یال   طوتکه اولمش فخر افراد رجال
ادمی مرد ایلمز تاب توان   اوله قوتده اکر کرک دمان
ادمی مرد ایلمز الا کمال   فی الحقیقه بویله در حال و مآل

کر بریش و خایه مردستی کسی   هر بزی را ریش و مو باشد بسی

ایمدی ای ذاتندن آکاه اولیان — اشتای قدرة الله اولیان

بیلمین اسرار جسم وجانی — بلمکه صرف ایتین اذعانی

قلب سختی آهن فولاد اولان — بی نصیب صیقل ارشاد اولان

بوله مرآت درونک انجلا — کورمیوردی چهرهٔ معنا سکا

کورمسک وجه یقینی بولسن — دل سیاه ایتمش سنی ظلماتن

پس چو آهن کرچه تیره هیکلی
صیقلی کن صیقلی کن صیقلی

شاهدان خلوت اسرار حال — اول زمان ایلر سکا عرض جمال

اول زمان اولور نظرده جلوه کر — هر طرفده بر ملیح سیمبر

کم اوله مرآت قلبکده صفا — قالمیا بر ذره کرد سوا

یوغیسه سنده بو صفوتدن اثر — ایتمک استرسن اکر دفع کدر

ترک ایده سن هر فکر وکار دکری — بولمغه جهد ایله بر روشنکری

تا دلت آیینه کردد پر صور
اندرو هر سو ملیحی سیم بر

کوشکی طوتمش صدای دیو ضلال — غلغل توحید اکا کیرمک محال

کوشدن اول کیمسه ایلر انتفاع — کیم ایده توحید حقی استماع

کیرمسه بو کوشه وحدتدن خبر — حق بوودر کیم یکدر آندن کوش کر

جان قولاغینه فلکدن نیجه لر — صوت ذکر قدسیانی کوش ایدر

کر ایشتدکسه بو قولی جانیله — سنده دست همتی مردانیله

پنبهٔ وسواس بیرون کن ز کوش
تا بکوشت آید از کردون خروش

اوله بر شخصک اکر چشمنده مو — اکه لازم در که اوله چاره جو

قالمیه اول مویدن هر کز اثر — تا قیله راحتله دنیایه نظر

جسم جاندن موی هستی هم اکر — قلع اولنسه صاف اولور نور بصر

کتسه کوزدن او موی اعتبار — سیر ایدر کلزار غیبی آشکار

سن دخی ای بی بصیرت دوزکتب — ایله بر کحال ارشادی طلب

پاک کن دو چشم را از موی عیب
تا ببینی باغ وسروستان غیب

گاهی منصب اولسه مغز کده مواد — بو اندن راه بینی انسداد

ایلمز سن چاره سنده اهتمام — قالور حسدن دو ایجدن مشام

مغز باطندن هم اخلاق سوا — گیتمیوب افزون اولورسه دائما

بینی جان و ملک مزکوم اولور — شم روح الله دن محروم اولور

ایمدی ای بیمار مختل المزاج — ایلیوب دادی همتله علاج

دفع کن از مغز و از بینی زکام
تا که ریح الله درآید در مشام

ای گرفتار تب و تاب وجود — دل حریق آتش صفرای بود

زعم ظاهر خلط صفرادر سکا — رنج هستی درد جهادر سکا

بیخبرسن سکر توحیددن — مضطربسن لذت تجریددن

گرچه یوقدر ظاهر کده بو اثر — باطنک دائم ویرر آندن خبر

دفع ایدم درسک اگر بو علتی — نوش ایدوب سوکنجبین حکمتی

هیچ مگذار از تب و صفرا اثر
تا بیابی در جهان طعم شکر

ای اسیر کنده کبر و منی — شحنه آماده بند ایتمش سنی

قید تن پابند جان اولمش سکا — محبس هستی مکان اولمش سکا

تا که جانک بو حبسدن آندن رها — باغ وحدت جلوه گاه اولمز سکا

چونکه جان آزاد ایدن بولدی ثواب — بو ثوابه سن دخی ایله شتاب

وار ایکی یعنی الله اختیار — روز دست سعیله مردانه وار

کنده تن را ز پای جان بکن — تا کند جولان بگرد آن چمن

در بیان همت اهل طلب

ای طلبکاران قرب ذو الجلال — همت ایلک بو هوسله ماه و سال

اولمکز دشت طلبده سست پی — ایله گز بیک منزلی بردمده طی

اکا که شهبال همت یار اولور — همجناح جعفر طیار اولور

ویومه گز ادمی پر همته — ایو منیجه اوجگاه قربته

مرد بی همت ایرشمز منزله — مرغ بی پر طائر اولماز سعیله

مرغ با پر می پرد تا آشیان
پر مردم همت است ای مردمان

مرد زاهد بلیم وقت اوله کر / چونکه دون همتدر اولماز معتبر
بیلسون اول زهد مرده پادشاد / اعتبار ناسی اوله آنڭ مراد
زاهد اولدرکه اوله مقبول خدا / رغبت خلق اولمیا مطلوب اکا
بیلمز اول شهبازی شاه نامدار / کم اید صید حقیره اعتبار
باز اودرکم همتی اعلا اوله / صیدی کنجشك اولمیا عنقا اوله

باز اگر باشد سپید و بی نظیر / چونکه صیدش موش باشد شد حقیر

طالب حق بر گدای بی ریا / اولسه رغبت نظرده ظاهرا
صورتن تحقیر ایدب خلق جهان / ایتسه لر عیب قصوردن بیان
یکدر ارباب ریادن حاصلی / چونکه آنڭ حقه در میلی دلی
اوله زاهد اهل دنیا یه قرین / اولماز اول مجلس نشین متقین
میل جغدان ایلسه بر شاهباز / بولماز اول اقران ایچنده امتیاز

ور بود جغدی و میل او بشاه / به ز صد باز است ز و صورت مخواه

بوله

بولسه کر بر زاهد پاکیزه کار / طاعت و زهد و ورعله اشتهار
دائما اوله عوامه سجده گاه / ایتسه لر اشخاص اکا وضع جباه
اولمسه قلبنده عشق ذو الجلال / ذاتنه نا پاك در اول اهل حال
لیك بر آلوده عشق و هوا / همت ایتسه وصل یاره دائما
اول بو خاهشله بولور یاره وصول / بویله در بو ماجرای بو الفضول

عاشقی کالوده شد در خیر و شر / خیر و شر منکر تو در همت نکر

اولسه بر مجرم خطا پیشه گدا / خواستکار دولت قرب خدا
گوش ایدب آنڭ رجاسن زینهار / طعن تشنیع ایله قلمه خوار و زار
باقمه مجرم در دیو سیماسنه / قیل نظر اول مطلب اعلاسنه
طالب حقدر باقمه صورتنه / صورتی قو همته باق همتنه
صاحب همت قوماز حرمانیله / رب هب لی دیو حقدن جان ایله

گر یکی موری سلیمانی بجست / منکر اندر جستن او سست ست

نی صورت ار معنی این بود

نیجه برای ناظر افعال خلق / اوزکه کادک جست وجوی حال خلق

نیجه برای غافل اسرار غیب / دائم ایتمک کندکی جاسوس عیب

مبتلای عشق تحقیر ایلمک / مستی وسوالقلر تشهیر ایلمک

هر مرائی صورته زاهد دیمک / هر خدای خصلته ملحد دیمک

صورته قو وار ایسه سنده بصر / آدمک معناسنه ایله نظر

چند صورت آخر ای صورت پرست / جان بی معنیت از صورت نرست

اکرچه آدم جمله بر صورتده در / سوز صفای جوهر فطرتده در

دکمه فطرتده بولنماز بو صفا / هر بشر صورتده دکلدر مصطفی

آدمی فرق ایتمین نااهل در / احمدی انکار ایدن بوجهلدر

خود همینه موجد نوع بشر / قالبه باقمز ایدر قلبه نظر

واقف اولسک سر انسانیته / باقماز ایدن آدمیده صورته

گر بصورت آدمی انسان بدی / احمد و بوجهل هم یکسان بدی

ناظر

ناظر اولسه قالب شکله خدا / فضلنی حیوانه قلمازدی عطا

کوردک اصحاب کهفک حالنی / نیجه بولدی اومکک اقبالنی

چون خواص حق ایله کچدی دمی / اولدی نائل خواص آدمی

بولدی بو اعتبارکی شیرلر / ایتدیلر بابینه انک وضع سر

فیض حقدن بولسه آدم اثر / آخر آنک حالنه ایلر کولر

شد سگ شیران عالم جمله بست / چون سگ اصحاب را داد او بدست

چون ایتنده کلبه باقوا صریح / مانع فیض اولمدی اول شکل قبیح

باقدی اول شکلنه آنک خدا / ایلدی رحمت بولدن عطا

یا نیجون انسندم ایدرسن صورته / جود مولایه بولورسن علتی

حرف اتادسن کوره وکون مستانیه / طعن ایدرسن بولدیغک دیونیه

اول که اولدی ذوق حقدن بهره ور / شکل منکر ایلمز اکا ضرر

جز بباطن نیست از آن نقش نفور / چونکه جانش غرقه شد در بحر نور

طوته‌لم بر مؤمن پاک اعتقاد … ایلمش طاعت یولنده اجتهاد

سعی ایدوب امر نواهیده مدام … عادت ایتمش ورد و ذکری صبح و شام

صورتن دین ایلمش رسم صلاح … وار ایمش شکلنده اثار فلاح

اوله اما سیرت اخلاقی بد … بر بوله دکمز او شکل معتمد

جمله‌دن مرغوبدر خلق حسن … سن دخی ای مبتلای سوء ظن

پس بد آنکه صورت خوب و نکو … با خصال بد نیرزد یک تو

مرد حق کو عارف معنای حال … کاسف دار از خدا ملتزم اجلال

کوونه دیر اهلیتین اظهار ایدب … حسن خلقک لطفنی اشعار ایدب

یوغ خلق دلپسند وبی بدا … صاحبین حقه ایدر اهل و محل

سعی ایدن تهذیب اخلاقه مدام … اولور استعداد ایله مرد تمام

حاصلی اعمال ایله افعال ایله … چوق تجسس ایلدم هر حال الله

من ندیدم در جهان جست و جو … هیچ اهلیت به از خوی نکو

اوله ادم زهد له آراسته … هم صلاح حال ایله پیراسته

چون تقیدر عشق حقدن خاطری … اکا سوداتیمز جمال ظاهری

سینه‌ای بی درد عشق و پر هوا … ظرف معنا اولمغه اولمز سزا

اولمسه هیبان دلده نقد حال … اولماز اول مقبول اکنجور کمال

ادمی خالی دکلدر معتبر … رغبت اولماز کیسه‌ای بی سیم و زر

قیمت همیان کیسه از زر است … بی زر همیان و کیسه ابتر است

جسم بی روح اولمز اعتبار … روح حدر زیرا که جسم سازکار

روح سز تن بی ضیا بر خانه‌در … صاحبی یوق تیره بر ویرانه‌در

تنده کم جان اولمیه بولماز شرف … بر خزف دینه کم بی در صدف

جان دخی کر اوله بی نور خدا … بر چراغ تاردر بی روشنا

فیض جاندر جسمی انسان ایلین … نور حقدر جانی ذیشان ایلین

همچنانکه قدر تن از جان بود … قدر جان از پرتو جانان بود

اولسه بر جانده اول پرتو اگر
صاحبنده بو قدر انك نور و فر

جانكه تحصیل ایتمیه اول پرتوی
صاحبی بولماز حیوات معنوی

بر بدنده كم اوله اول جان تار
مرده در اول دغبت ایتمه زینهار

كافركده جانی وار در ظاهرا
جسمینه میت دیمش اما خدا

یعنی جان اول نوردن اولمازسه تاب
مرده حكمنده اولور بی ارتیاب

كر بدی جان زنده بی پرتو كنون
حق نكفتی كافران را میتون

دكلدر ای تن پروری بیهوده جان
كوردیر اول كاشف راز نهان

جان بودندن معتبر در ظاهرا
كم اولب اولدی بو قشر اولدی اكا

اولمكر قشر تنده لب جان
كان بی كوهر كبیدر اول همان

جاندر بی پرتو حق مجتنین
شبهه سز بر قشر بی لب در همین

لب و قشرك بر بردن فرق وار
لبی كورسك قشره ایتمه اعتبار

مغز هر میوه بهست از پوستش
پوست دان تن را و مغزان دوستش

اول سببدن ادم اولمشدر شریف
كم آنك قشرنده وار لب لطیف

ادمك قشرنده وار بر لب پاك
لیك مستور ایتمش آنی آب و خاك

سنده بودم كندوكه ایله نظر
وار می قشر كده كور اول لبدن اثر

بر نفس قیل آنی سن سندن طلب
كر او دمدن دم اوروسن روز و شب

ادم ایسك سن سنی صانمه تهی
ایله بو معنایه كسبی اكهی

مغز نغزی وار دار اخر دمی
یك دمی آن را طلب كر زان دمی

اولدی مخلوقاتك ادم اشرفی
بو شرفله ادمه دندی صفی

ادمیدر رحمة للعالمین
آدم اولدی مهبط روح الامین

ادمیدن كلدی خیلی انبیا
ادمیدن كلدی صنف اولیا

ادم ایتدی عالم علوه عروج
قلدی خلوتخانهٔ حقه ولوج

سن دخی الجاقده قالماق دائما
كره خر خود دكلسن صورتا

اخر ادم زاده ای ناخلف
چند پنداری تو پستی را شرف

بشنوید این انتفاع توبه را

ای دلفکار غم جرم وخطا … علت عصیانه استرسن دوا

داخل اول دار الشفاء توبه یه … باشله تدبیر دواء توبه یه

بوندن اقدم اینه‌کک افعاله هب … توبه قل کم اوله غفرانه سبب

حاصلی فوت اولدین وقت و زمان … جانله حقه رجوع ایله همان

خدعهٔ ابلیسله اضلال ایله … عمد وسهو و غفلت و اهمال ایله

گر شبه کردی تو نامهٔ عمر خویش … توبه کن زانها که کردستی تو بیش

باغ عالمده کورب جوق کرم وجود … تا درخت عمرک اولدی سالخورد

ایتدی پرورده آنی باد هوا … ورمدی بر میوهٔ نافع سکا

جونکه تابید رانک اصلی هنوز … ایرمشدر غایته فصلی هنوز

جویبار توبه دن ویرا که ما … تا که فیضندن بوله نشو نما

حاصلی بی منفعت اشغالی قو … بیل غنیمت بو دمی اهمالی قو

عمر اگر بگذشت بیخش این دمست … آب توبش ده اگر او بی نمست

آب توبه

آب توبه بیخ عمره ایرسه گر … فیض اولده ابد رشاداب تر

جوی وش جاری ایکن دخی بو آب … نخل عمری آندن ایله بهره یاب

تا که بیخندن کیده بیتش فساد … شاخسارندن بته شاخ مراد

بو زلالک بو ایدر کیفیتی … آب خضرک بونده در خاصیتی

وار ایکن سعی ایتمکه امکان دخی … روزگارک بولمدین پایان دخی

بیخ عمرت را بده آب حیات … تا درخت عمر گردد با نبات

توبه‌نک خاصیتی بی ارتیاب … زهر عصیانی ایدر قند ثواب

توبه ایلر نا پسندی دلپسند … توبه ایلر نا امیدی ارجمند

حسن توبه فعل زشتی خوب ایدر … مجرمی مبغوض ایکن محبوب ایدر

هر گذشته کار بد فعل سخیف … توبه دن تحصیل ایدر وجه لطیف

توبه حل ایلر هزاران مشکلی … توبه‌نک جوق لطفی وار در حاصلی

جمله ماضیها از و نیکو شوند … زهر پارینه از و گردد جو قند

توبه دو عاصیلره کاوی صواب — هب خطالر توبه دن اولور ثواب

توبه دو مردودی مقبول ایلین — توبه دربو لطفی مبدول ایلین

احسن اعمال مؤمن توبه در — دولت غفرانه ضامن توبه در

توبه دن مؤمن اولور نیکو صفات — هم کیر طاعت لباس سیئات

سن دخی ای مؤمن پاک اعتقاد — توبه امرنده ایدرسن اجتهاد

سیئات را مبدل کرد حق — تا طاعات شود آن ما سبق

ای کناهکار اول برشرم وحجاب — قلبکزده وار ایسه خوف عتاب

کثرت عصیان ایچون اولمانکز ملول — توبه ایلك کم خدا ایلر قبول

اولمانکز مأیوس الطاف خدا — جمله دن بدتر در الحق بو خطا

امر توبه وار در اولمازوی کبر — اولمه غفار او شاه داد کر

هر نه دکلو کار یکز عصیان ایسه — جرمکز بی حد و بی پایان ایسه

توبه را دید و خدا توبه پذیر — امر او کیرید او نعم الامیر

جون

جون طریق حق اوله مقصد سکا — توبه سز عزم ایتمک اولماز اول یکا

ایده مزکمسه پیاده آنی طی — بونده اولور پای سالک سست پی

وارکین دوشکده صد بار کناه — پا ایله ایتمك اولور می قطع راه

اولسك اسب توبه یه اما سوار — طی ایدرسن منزلی بی رنج بار

کم ایدر اسکلدن اول اسب جهان — طرفة العین ایچره عزم لامکان

مرکب توبه عجایب مرکبست — بر فلك تازد بیك لحظه زپست

طورمه ای شرمندهٔ جرم کناه — قیل ندامتله نهانی آه و واه

دائما صوت حزین درد ایله — دیدهٔ پرخون وروی زرد ایله

حق حضورنده یوزن سورخاکه هم — غفلتکدن ایله اظهار ندم

اوله سن تا لایق عفو خدا — بویله در زیرا یقین اصفیا

کم توکوب اشك ندامت هر زمان — جانله درکاه حقده عاصیان

جون برآید از پشیما ایتن — عرش لرزد از انین المذنبین

بنگر بو این نفع ولطف کریه را

دم دم ای شرمنده جرم خطا　　کوزلرندن قان کلنجه قیل بکا

و قیدر ای نادم افعال بد　　ناله لر قیل استیوب حقدن مدد

کریه در سرمایهٔ کار مراد　　اشک در پیرایهٔ روی عباد

کر اولورسن طفل وش کریان زار　　دایهٔ رحمتدن اولورک شیرخوار

هر حزین اوله متاع مرحمت　　بولدی اشک دیده سندن منفعت

کریه وزاری قوی سرمایه ایست　　رحمت کلی قوی تر دایه ایست

اولمایینجه داغ کریان زار　　روضهٔ امیدک اولماز سبزه زار

اولمسه کریان اگر چشم سحاب　　خنده ایتمز سبزه بولماز رنگ و آب

ایتمینجه کریه طفل شیرنوش　　شیر مادر ایلمز جوش و خروش

شمع وش کریان اولان خندان اولور　　قطرهٔ اشکی در غلطان اولور

کریه در باغ دلی سرسبز ایدن　　فیض اومادسک فارغ اوله کریه دن

تا نگرید ابر کی خندد چمن
تا نگرید طفل کی جوشد لبن

لجدی

لجدی عمرکدن زمانی بی شمار　　پیرلک آثاری اولدی آشکار

بلمدک اما طلب یولن هنوز　　اولدی قلبکده پیدا درد و سوز

درد ایله کریان اولوب صبح و مسا　　ایتمدک الطاف مولای رجا

نفسکی سیر ایتمکه عقلک میر　　جان غذاسندن دکلسن باخبر

بو عجبدر باقسک ای غافل بو حال　　بوعقلکی حس و شعورنده کمال

طفل یکروزه همی داند طریق
که بگریم تا رسد دایهٔ شفیق

طفل نوزاده بیله بو حالتی　　فهم ایده راه طلبده عادتی

شیر ایچون کهواره ده کریان اوله　　دایه سندن ذوقنی جویان اوله

باعث رحم اوله اول کریه اکا　　یا نیچون ای بالغ حد ذکا

ایتمیه فکرک بو معنایه سنک　　دوشمیه عقلک بو سودایه سنک

چونکه طفلک کریه در سرمایه سی　　اغلمازسه شیر ویرمز دایه سی

تو همیدانی که دایهٔ دایکان
کم دهد بی کریه شیر اورایکان

کریه لازمدر که بی پایان اوله ؛ که جهان اول کریه دن کریان اوله

کریه در کم چشمهٔ فوز و نجات ؛ کریه در دل مرده یه آب حیات

اولمایجه آب دیده سلسبیل ؛ سبز رحمت تشنه یه اولماز سبیل

هر نه کلو بولسه کریه ازدیاد ؛ سبز رحمت اولقدر اولور زیاد

اکمکیچون بنده یه فیض عطا ؛ بویله جاری اولدی فرمان خدا

کفت فلیبکوا کثیرا کوش دار
تا بریزد شیر فضل کردکار

ای کوشک دیده سین سیلاب ایدن ؛ فرش خاکک زحنه سن کرداب ایدن

غم یمه بو کریه خیر انجام اولور ؛ آب دوی کلستان کام اولور

چونکه عسرک یسری وار حکم خدا ؛ اولجقوا اجره ایله نظر

اخری هر غم فرحدر لاجرم ؛ موجب شادی ور احتدر الم

مژده ای مستغرق بحر ملال ؛ مژده ای کریان خوف ذو الجلال

اخر هر کریه اخر خنده ایست
مرد اخر بین مبارک بنده ایست

دیده خاکه نما آب روان ؛ سبزه خیز اولمازدی باغ بستان

آب اولان یرده بتر البت چمن ؛ بلکه ورد و نرکس و سنبل سمن

چونکه خاکی آبدر کلزار ایدن ؛ باغ و راغی منبت ازهار ایدن

سنده آب دیدهٔ دوکسن اکر ؛ بی نهایت سبزهٔ رحمت بتر

آب چشمین ایلین دائم نثار ؛ سبزهٔ رحمتدن اولدی حصه دار

هر کجا آب روان سبزه بود
هر کجا اشک روان رحمت شود

حاصل اولماز کریه سز فضل اله ؛ کیم زمین شوره ده بتمز کیاه

چشم تردن بولسه غم دیده امید ؛ سبزهٔ فضل خدا اولور بدید

کریه سز اولماز بو سبزه خنده ناک ؛ آب سز زیرا بیترمز هیچ خاک

سبزه زاری رحمت اولماز باغ جان ؛ آه ایدب کوز یاشین اقزسن روان

حاصلی ای طالب فیض کرم ؛ صحن بوستان طلبده دم بدم

باش چون دولاب نالان چشم تر
تا ز صحن جانت بر روید خضر

در بیان حالت کسب جهاد

ای برادر زاده‌ء والا گهر … حاصلی چار امهات و نه پدر
توبه و گریه عملسز هیچ در … شکلوت نفس بیجابیج در
کسب اعماله ایدرسک اجتهاد … حرم و سوسبز اولور کشت مراد
اکمین بیچمز بلورسن حاصلی … دخل او مال اولماز بو کارک کاهلی
حقه لایق کسب اعمال ایله تا … اوله محصولک عطایای خدا
کسب دیجون زراعتدن عمو … تا نکاری دخل نبود آن تو
هر نه اکدک آنی بچسک گرک … اول سنکدر تخمه اولماز مشترک
اکمه اول تخمی کم هنکام حصاد … اوله نقد حاصلک دلتنکده باد
بو نذن اول اکدوکون تخم هوس … ویرمدی حاصل سکا الا که خس
ایمدی چون فائده سکا بو کار … بر دخی اکمه او تخمی زینهار
صکره دیرسن حیف غدر اولدی بکا … بویله در عالمده بو کار و کیا

آنچه کاری بدروی آن آن تست
ورنه این بیداد بر تو شد درست

مرغ

مزرع خاطرده تخم ما سوا … نسنه حاصل ایلمز الا هوا
تخم اعمالک اولورسه پاک اگر … خوشه‌سی داخی اولور پاکیزه‌تر
فاسد و ناپاک ایسه تخم عمل … حاصلک ناپاکدر ایتمه جدل
تخم جودن صانمه گندم کسب اوله … بنجه ممکندر که خردن اسب اوله
اصله فرع اولماز مخالف لاجرم … بو قضیه بویله در بر عکس هم

هیچ گندم کاری و جو بر دهد
دیده‌ٔ اسبی که کره خر دهد

گر صوردسک احسن اعمالدن … بیل آنی بو دفتر اجمالدن
نفسکه ایله ریاضتله جهاد … ایله امر بدنده اجتهاد
ترک ایدوب برنیجه مدت راحتی … طاعته باغله قورسم و عادتی
جسمکی جوع سحردن قیل هزال … شویله کیم رحم ایلسون سکا هلال
اول بدنکیم اوله طاعتدن نحیف … فیض حق ایلر آنی روح لطیف

ای خنک آن که جهادی میکند
بر بدن زجری و دادی میکند

اولمه‌لی سعی و طلب امید وار ... کاهلە اولماز کشاده روی یار
کرچه حقک اولدی برادی کریم ... غره اولمه‌سن کاجک خوف و بیم
طاعت ایله قوتک یتدکجه بس ... لطف حق اولسون دیلکده ملتمس
بی عمل ورمز توکل نخلی بر ... آب ویر تا میوه دار اوله شجر
امر ظاهر در بطالتدن کرند ... کارسز اولماز توکل سودمند

کر توکل میکنی در کار کن
کشت کن پس تکیه بر جبار کن

جهدله بولدی خدای انبیا ... جهدله کیردی طریقه اولیا
جهد بو مشکل یولی اسان ایدر ... جهد دلّلر دردینه درمان ایدر
جهد ایله معلوم اولور اصل اصول ... جهد عاشق بولور یاره وصول
جاهد الله اولور عالی مقام ... جاهد نفس ویرلمز بویله کام
اول مقامی سنده استرسک اکر ... جهد قیل اخلاص ایله شام وسحر

جهد میکن تا توانی ای کیا
در طریق انبیا و اولیا

ایسه مؤمن

ایسه مؤمن راه ایمانده جهام ... ظاهر اولور طاعتنده ازدیاد
سر تحقیقه ایدر کسب یقین ... قلبنی حق شبهه‌دن ایلر امین
کوسترر حکم خداونده رضا ... آرزوی نفسنی ایتمز رجا
طاعت و ایمان بولنده سعی ایدن ... دائم ایلر فانده بی شک وظن
ایلمزسن بو کلامه اعتماد ... کورنه دیر اول مؤمن پاک اعتقاد

کافرم من کر زیان کرده است کس
در ره ایمان و طاعت یک نفس

طالب حق سعی ایدرسه دائما ... آخر اولور واصل قرب خدا
فی المثل دل سنکدر آهن طلب ... آتش شوقه اولور بونلر سبب
سنک اودسن آهنه آتش چقر ... هر برنده اولدی مضمر بو اثر
بو برینه اولا آنلر متصل ... ظاهر اولور آره‌دن مطلوب دل
دل طلب ایله ایتسه محکم اتحاد ... آز اولور کم اولمیه حاصل مراد

سنک بر آهن زنی آتش نجست
این نباشد در نباشد نادرست

در بیان هرکه جوید یابد

جهد ایدوب ای طالب رحمت مدام — دق باب حقده ایله اهتمام

یوز سوروب درکاهه دائم قیل نیاز — تا سکا باب هدایت اوله باز

حلقهٔ باب رجادن چکمه ال — کم اولور اول حلقه تسبیحه بدل

بر نفس دور اولمه اول درکاهدن — بر نفس کلمزاه و واه دن

سن همیشه ایله دوروم قرع باب — فتح اولور ابواب رحمت بی حساب

هرکه کوبد این در رحمت نثار
که نیاید در اجابت صد هزار

دست جد معنی قپوسن باز ایدر — پر فکرت ادمی شهباز ایدر

پر و بال فکری تحریک ایله تا — اوج معنی جلوه‌کاه اوله سکا

یعنی دائم ایلیوب فکرده دست — اول دم معنای دق ایتمکده جست

فکر صالح صاحبی ایتمز خطا — فتح اولور اکا باب خدا

پر فکرتله ایدم درسك عروج — ایلیوب صورت قپوسندن خروج

چون در معنی زن که شهبازت کند — پر فکرت زن که شهبازت کند

طالب اولسک

طالب اولسک بو کماله جدیله — واقف اولورسن بو حاله جدیله

طالب حق جانیله اول مجد — ایله راه طلبده سعی جید

واصل اولور منزل مقصوده او — صورت معنی کماله شهود اولور

جون دینلمز که ایتمز جد خطا — سن دخی جد ایله طورمه دائما

ایتمیوب بر دم تکاسل هر زمان — هر دم و هر ساعت و هر وقت و آن

چون طلب کردی بجد اید بنظر
جد خطا نکند چنین آمد خبر

کر شتاب ایله کر اول آهسته رو — لابد اولورسن بومیدانده کرو

رخش جدی صال بو میدانه همان — کر کران اولسون کرك چابك عنان

هر نیجه کیتمك دیلرسه ور رضا — لا یکلف نفسا الا وسعها

هر کسك تیدکجه وسع و طاقتی — هر کسك اولدقجه سعیه قوتی

بی تکلف ایلسون حق طلب — اول بولور دلخواهن آخر بی تعب

کر کران کور شتابنده بود
عاقبت جوینده یابنده بود

كر مراده ايرمه‌ده كچسه زمان — قطع اميد ايتمه اولمه بدكمان
صبر و آرام ايليوب چك انتظار — بر نيجه مدت دخی ايله قرار
دهكذر جان و دلده سو بسو — ايله اول آرام جانی جست و جو
بو طلبده ايتسه ايامك مرور — ايلمه مأيوس اولوب كسب فطور
اولمه‌سن كوی تمنادن بعيد — كوريسور آخر سكا روی اميد

چون نشينی بر سر كوی كسی
عاقبت بينی تو هم روی كسی

كتمه لدن هر زمان بر مكروشو — دفع اولور مرد طلبدن بو ضرر
ماسوا تدبيريله بولسه فنا — دم بدم افزون اولور جذب خدا
كنده اول كون بكون كوه وجود — سالكه مكشوف اولور سمت شهود
الده اولسه تيشهٔ جد و طلب — حفر چاه مقصده اولور سبب
ايلسن هر كون بو كاری جدله — ايرشورسن آب مقصوده دله

چون ز جای ميكنی هر روز خاك
عاقبت اندر رسی با آب پاك

كوننكه

كوننكه كيردی بسم قوا من قرع — باب حقی دق ايدب ايله فزع
قرع اولنمليجه ايله بر باب اكر — كوستر البته صاحب خانه سر
يا كلور كيمسن ديو آندن صدا — فتح باب ايلر كورسه آشنا
صدق ايله سن ايله باب حقی دق — اچيلور البته بر كون باب حق
باب حقك فتحنی تفهيم ايچون — طالبانه اننه تعليم ايچون

كفت پيغمبر كه چون كوبی دری
عاقبت ز آن در برون آيد سری

صوفيا سنكده تسبيح و عصا — راه حقده رهنما اولمازسكا
آنلره ايتمه تشبث طالبين — طالبه شوق و طلب لازم يقين
پست ايدر ذوق و دياننك بنی — آنلری قوطوت طلبدر امانی
بهترين رهبر طلبدر سالكه — اكه اويمق مستعبد سالكه
جان و دل مطلوبنی استرسن اكر — غيريدن الجك سكا بندن خبر

در طلب زن دائما تو هر دو دست
كه طلب در راه نيكو رهبرست

بیلمک استرسن اگر حقدن خبر　　قیل تفحص تا بولنجه بر اثر
کورنه جانبدن گلور اول بوی جان　　یعنی اول عطر مشام عاشقان
که تفکر قیل کهی ایله سؤال　　کشف اولور لابد سکا بر کون بو حال
صورمه اما غافل و بیگانه‌دن　　آشنای آشنا سیدر بیلن
وقف ایدب دائم بو سودایه سری　　بو نفس اولمه تجسسدن بری

که بگفت و که بخاموشی و که
بوی کردن گیر هر سو بوی شه

اشتیاق حقله درد درون　　هر نه گلور اولسه بی حد و فزون
اولقدر شایسته درمان اولور　　بلکه هر دردی دوای جان اولور
شخص بی درده ویرلمز بو دوا　　درد ده‌در موجب فضل خدا
طاعتک بی درد ایره اولمز مفید　　ایتمه بیهوده بو درمانی امید
بولمدم یول کوی جانانه دیو　　ایرمدم کام دل و جانانه دیو

هین مزن تو از ملولی آه سرد
دردجو و دردجو و درد درد

جکمه

جکمه بو یولده صعوبتدن الم　　ایتمه مأیوسانه اظهار ندم
مدت خواهش فزون اولدیسه　　درد له جانم زبون اولدیسه
هر نه گلورسه مشکل اولسه اولی　　جکمه دامانی تحمّلدن الی
حل ایدر بو عقده‌یی حق عاقبت　　آخری اولور بو دردک عافیت
صبر ایله دلخسته‌لر درمان بولور　　صبر ایدن مشکللری آسان اولور

ای بسا کاری که اول صعب گشت
بعد از آن بگشاده شد سختی گذشت

گیج بو یولده راحت و آرامدن　　قالمه هم اهمال ایدب اقدامدن
هر نه دکلو دلخراش اولسه بو راه　　سن بنه معنی ترکش اول ایتمه آه
گر بو مضموندن ایشتسک بر کلام　　نکته‌سن فهم ایتمگه قیل اهتمام
واصل اولنجه بو ذوق دائمه　　طالب اول جمله مهم لازمه
ایلیوب هر وجهله سعیه هوس　　اولمه آسوده طلبدن بر نفس

اندرین ره می تراش و می خراش
تا دم آخر دمی فارغ مباش

چونکه اولدی سکا مسلک بو طریق | جهد ایدب بولمق کرکسین بر رفیق
کم بو وادیده اوله همپا سکا | کلمیه وحشت همیشه تا سکا
اوله قوت قوته منضم اکر | بیم ضعف و بیم ره دلدن کیدر
بر بیننه اتسه همت ایکی یار | بی تعب اولور میسر جمله کار
طالب اول بر یار صاحب همته | کیرمه تنها بوره پر وحشته

همرهی را جو که زو یابی مدد
همدل و همدرد و جویای احد

کر بولورسک بر موافق همسفر | وار می کور آنده صدقدن اثر
قیل تقید فرط دقتله اکا | غول رهزن اولمسون تا کم سکا
قلبه غفلتدن کلورسه وهم و ظن | فارغ اول آنکله همراه اولمهدن
خفته و غافلدن ایله احتراز | اول سکا اولمز بو یولده کارساز
کرچه جوقدر یار همدمله طریق | کرچه لازمدر بو وادیده رفیق

لیک هر کمراه را همره مدان
غافلان خفته را آگه مدان

همره

همراه اولمقدنسه هر کمراه ایله | هر ستیزه‌خوی و هر بدخواه ایله
سالکه یکدر بنه تنها سفر | بی غم منت بوله بی کدر
درد وحشتدن اشد دردر صد | بولک ایتمز معتقد نامعتقد
نیجه‌سی همراهنی اضلال ایدر | دوندورر یولدان برینی حال ایدر
حاصلی ای سالک راه خدا | کندیکی بدکیشلردن قیل جدا

هست تنهایی به از یاران بد
نیک باید جون نشیند بد شود

چونکه بو سمتک رهنماسی پیردر | پیر پرورلک کوزل تدبیردر
پیر ارشاد ایدنلر اقتدا | راه حقده ایتمزلر خطا
پیردن مقصود اولنمازسن سلک | پیر اولوب کم اوله عقلنده کمال
پیردر استادی چونکه بو صنفک | غیری ترک ایت پیره اولسون خدمتک
پیردر سردار جند سالکین | پیر ایدر دهر اولری محرم امین

غیر پیر استاد و سرلشکر مباد
پیر کردون نی ولی پیر رشاد

ایرمینلر پیر عالی همته
سُلّم قصر حقیقت پیردر
عارج اولماز آسمان وحدته
پایهٔ اوج سعادت پیردر

پیرله منزل بولور اعلاده جان
تیر پرّان ایلمز الّا کمان
پیردندر سالکه بو اعتلا
بو عروجی پیردن ایله رجا

پیردر اوج یقینک رهبری
کورنه دیر اول اهل دینک رهبری
پیر باشد نردبان آسمان
تیر پرّان از که گردد از کمان

در لزوم پیر با هر طلب

اولمیئجه پیر صاحب انتباه
طی اولنماز فهم ودانشله بو راه
بر مهالکدر بو وادی مخوف
سعی ایدب اول پیرِ اهل وقوف

هر قدمده وار هزاران غول ودیو
کیم ایدرلر سالکه صد مکر وریو
همت پیر اولمیه تعویذ جان
سالم اولماز بو خطردن سالکان

عقل وفکر اولماز بو یولده رهنما
غیری تو ای سالک راه خدا
پیر را بگزین که بی پیر این سفر
هست بس پر آفت وخوف وخطر

جونکه لابدر قلاوزدن بو یول
سن دخی بر رهنمایه پیرو اول
کوردکک وادیده کلدر بو طریق
بونده عقل کاردان اولماز رفیق

بونده رهبرسز کیدنلر عاقله
ایرمشدر بوزمان سر منزله
راه باطندر بو راه بی‌کران
سالکک تنها دوه اولماز عیان

بونده الزمدر قلاوز لاجرم
بو دکل خود عالم ظاهرده هم
آن رهی که بارها تو رفته ئی
بی قلاوز اندر و آشفته ئی

کورمدوکک یولدن ای اهل سبیل
نیجه ممکندر کیدلمک بی دلیل
نیجه کره کوردوکک یولده بیله
وار ایمازسن راهبرسز منزله

هر نه کلو اولسینده هنده
ینه کیمز خاطردن وسوسه
کیم بیله شاید خطا ایدم دیو
بر قلاووزی ایدرسن جستجو

اولمایئجه جون ینه بر راهبر
ایده مزسن کوردوکون یولدن گذر
پس رهی را که ندیدستی تو هیچ
هین مرو تنها ز رهبر سر مپیچ

کرمه تنها بو یوله قیل احتراز
بو یولده جوق در غول و دیو حیله ساز

جمله‌دن بدتر بلای نفس غول
آلدانور البته اکا مرد کول

آشنا یانه ایدر صیت صدا
منع ایدر یولدن ویرر غفلت اکا

لیک اول سایهٔ رهبر پناه
کوشکه کیرمز صدای غول راه

بو یولک دزدندن استرسک رها
ایله ظل رهنمایه التجا

کر نباشد سایهٔ او بر تو کول
پس ترا سرکشته دارد بانک غول

راه حقه اول که بی رهبر کیدر
هر کونی انک اولور بر ییل قدر

هر قدمده زار و سرکردان اولور
مکث ایدر هر خطوده حیران اولور

اول محلده رهزنان در کمین
هر طرفدن ظاهر اولورلر همین

صوده تا یول کوسترلر طالبه
سوق ایدرلر بر مخالف جانبه

بتبه حیرتده قالور صد ماه و سال
خود محققدر بلا شبهه بو حال

هر که در ره بی قلاووزی رود
هر دو روزه راه صد ساله بود

جونکه واردر

جونکه واردر بو یوله بر رهنما
راه حقی پیردن ایله رجا

رسم راهی پیر روشن دل بیلور
اول کمالک سمتنی کامل بیلور

دُرّ ایسه قصدک صدفدن قیل طلب
صنعتی اهل حرفدن قیل طلب

کوهر استرسک اکر کاندن دیله
کل مراد اتسک کلستاندن دیله

حاصلی هر شیئه واردر بر محل
فی الحقیقه بویله در ضرب مثل

اطلب الدرّ اخی وسط الصدف
واطلب الفن من اصحاب الحرف

دکله ای طالب بو بندی جان ایله
فهم قیل مضمونی اذعان ایله

شیخ بر حالده دینور مفلس کدا
ایتمه آندن دولت فقر رجا

شاه معنی پیر صاحب حالدر
سایه‌سی سرمایهٔ اجلالدر

سایه صالسه ذره‌یه اول شاه اکر
پایه‌سن خورشیددن اعلا ایدر

وار ایسه سنده اکر ناموس و ننک
ایله ظل کدا یانده درنک

سایهٔ شاهان طلب هر دم شتاب
تا شوی زان سایه بهتر ز آفتاب

شیخ اودر کیم قلبی آنک پاک اوله — رسته تلویث آب خاک اوله

ما سوادن اولمیه آنده اثر — قالمیه آیینه سنده بر کدر

کر سودرسک جان و دلدن ای شقی — مهرینه جان و دلی ایله کرو

مهر پاکاندر درونی صاف ایدن — صاف اولور صاف درونه دل ویرن

قورتلوب تلوثدن سوادن سربسر — سن دخی پاک اولمق استرسن اکر

مهر پاکان درمیان جان نشان — دل مده الا بمهر دلخوشان

اول ایره شیخک هواسی دنیوی — آنده اولماز فکر و کاری اخروی

آلدنوب اول کسی میل ایلر کا — الحذر آخر حاصلی بادی هوا

دل ویرن یادی خدایه شویله — بولدی والاقدر و عالی مرتبه

اولدی آنک دائما یادی خدا — کورمدی اغیاردن درد و بلا

وار ایکن سنده دخی مغز و دماغ — ایلیوب یادی هوادن فراغ

رو بجو یار خدایی را تو زود — چون چنان کردی خدا یار تو بود

ذکر سود

ذکر سود صحبت مردان حق

ساکنان مقعد صدق خدا — انبیادر صکره صنف اولیا

انبیانک اولدی چون دوری تمام — اولیادر آنلره قائم مقام

واصلان دولت قرب جواد — اولیادر کر نهان کر آشکار

اولیانک همنشین همدمی — اولدی خلوتگاه حقک محرمی

سن دخی ای طالب قرب اله — قیل حضور اولیاده جایگاه

هر که خواهد همنشینی خدا — او نشیند در حضور اولیا

اولیادر جامع اجزاء کل — اولیادر دفتر معناء کل

اولدی آنلر فیض کلک ناشری — آنلره منتسبدر جزء ساری

جزء اکر اولورسه بو کله قرین — اولقنا بولماز دمش اهل یقین

کر قرین اولمشکن اولسه دور — بر دخی کرمز اول بزم حضور

مجمع کلدر حضور اولیا — زینهار اولمه بو مجمعدن جدا

از حضور اولیا کر بگسلی — تو هلاکی زانکه جزوی نه کلی

اولکه بزم اولیادن اوله دور   بو قدر لکا عمری اوله فوت حضور

غیری صحبتده بولنماز بو صفا   بونده دور ایلر کوکس اصفیا

اولیادن دور اولان مهجور اولور   وصلت قرب خدادن دور اولور

کر حضور جانی ایلرسک امید   اولمه کاملر حضورندن بعید

دعوت نفسه اجابت کوستروب   حکم وسواسه اطاعت کوستروب

جون شوی دور از حضور اولیا
در حقیقت کشته دور از خدا

ایله بزم اهل صورتدن فرار   اهل معنا صحبتین قیل اختیار

اهل صورتده بولنماز فیض جان   اهل معنیدر ایدن پیری جوان

اهل معنی بوکه ایتسه کرم   اول اولور فیض خدادن مغتنم

آنلر اولدی منبع جود و عطا   آنلر اولدی چشمهٔ فیض هدی

سن دخی ای طالب فضل ازل   اهل صورت صحبتین ترک ایله کل

همنشین اهل معنی باش تا
هم عطا یابی وهم باشی فتا

اولمه

اولمیه جانده کر ذوق یقین   اکا بی معنا دیرلر کاملین

هر نه تنده کم اوله بر اویله جان   تیغ چوبین در نیام ایچره همان

تیغ چوبینی کتورمز مرد کار   اهل غیرت بوندن ایلر ننک و عار

جانی معنیدن اولکیم شوم ایدر   شوقنی سوز طلبله کرم ایدر

مرد ایسک جهد ایلیوب برکار قیل   جانکی همتله معنیدار قیل

جان بی معنی درین تن بی خلاف
هست همچون تیغ چوبین در غلاف

جان بی معنایه تا تن در مقر   صاحبی با تنده اولور معتبر

چیقه لیکن تندن اول جان لئیم   اولور اولدم هیزم نار جحیم

چیقسه سن تندن او جان ناسزا   نور معنیدن جلا ورسن اکا

بر مصیقل بر جلا شمشیر اولور   چیقد یعنی ملرده عالمگیر اولور

جان بی معنی اولور بی اعتبار   تیغ چوبین ای دلبر نامدار

تا غلاف اندر بود در قیمتست
جون برون شد سوختن را آلتست

جانی معنیدن ایله اجتناب
اولمکون تا عاقبت حالک خراب

اولین کور بو ایشک ای مرد کار
اولمیام درسن صوکنده شرمسار

چوبدن شمشیرله جنک ایلین
اولدی مغلوب و زبون ممتحن

اتمک استرسن اکر نفسه غزا
تیغکی الماسدن قیل اولا

جانی معنایه ایته اعتماد
طوت بو پندی مرد ایسک قلمه عناد

تیغ چوبین دامبر در کار زار
بنکر اول تا نباشد کار زار

جانکی دائم طوتر سن معتبر
بو قلمزسن ایلیوب لها نظر

جوهرنده فیض معنا وارمیدر
پرتو نور تجلی وارمیدر

وار ایسه خوف ایلمه میدانه کل
یوغیسه نامردسن ایتمه جدل

حاصلی ای غافل معنای جان
هر جهتله جانکی قیل امتحان

کوستریب بو کاردیده تدبیرکی
بو قله اول کورندر شمشیرکی

کر بود چوبین برو دیکر طلب
در بود الماس بس آبا طرب

اولکه اصحاب

اولکه اصحاب نظرله یار اولور
جان بی معناسی معنی دار اولور

تیغنی چوبین ایکن الماس ایدر
دفع شر و فتنه و وسواس ایدر

اولیانک دوستندن دائما
حاصل اولور دلده فعل کیمیا

یعنی تیغک چوب ایکن پولاد اولور
جنک نفسه خاطرک معتاد اولور

جنک ایلیه کرکدر تیغ هو
ایتمه آنی غیر یوردن جستجو

تیغ در زرادخانهٔ اولیاست
دیدن اینست شماد کیمیاست

صحبت ایتسک دائما دانا ایله
جانک اولور آشنا معنا ایله

مرد دانا خدمتندن اولمه دور
کیم او خدمت جانه ایدر بخش نور

مرد دانادر خدانک رحمتی
محض رحمتدر او مردک خدمتی

مرد دانادر ویرن حقدن خبر
مرد دانادن کورندی بو اثر

ایلیوب بو قوله حقده اتفاق
بی تردد بی تکلف بی نفاق

جمله دانایان همین کفته همین
هست دانا رحمةً للعالمین

میل ایدرسک جوهر جانه اولمغه — قول مردان اوزره انسان اولمغه

ایله بو صاحب دلدن انتساب — کم سنی لطفندن ایده کامیاب

بنده استعداد همت یوق دیمه — جوهرده قابلیت یوق دیمه

قلب سخته کار ایدر فیض نظر — شمسی کور خارالی ایلر لعل تر

ایتمه دائم قلب سختلکدن کله — جد وجهد ایله ایرش صاحب دله

کر تو سنگ صخره ومرمر شوی — چون بصاحب دل رسی کوهر شوی

الفت ایتسک زمرهٔ مردان ایله — مرد اولورسین سنده نام و شان ایله

مرد کاملدن اولور ناقص تمام — کوهره حکاکدندر قدر تمام

ادمی ادمدر انسان ایلین — خاک جسمین جوهر جان ایلین

بدر تابانده بولور شب دوستنی — کولدورن کلبرکه تردر کلشنی

خنده رودندر کشایش خاطره — لا دیمز کیمسه بو حال ظاهره

نار خندان باغ را خندان کند — صحبت مردانت از مردان کند

بشنواین

بشنو این نهی از گزاف مدعی

دوستلق حقن ایدوب اجرا بنه — بنده ایدر احبابه مولا بنه

دیرکه جاهل دوسته آلدانمکز — سوزلرینه هر معنی صانمکز

مدعی کر کورینورسه دوست روی — آنده بوقدر صادقانه خلق و خوی

هر نه کلو اولسه شیرین زبان — یار جاهلدر ستم فاندر زمان

اعتماد ایتمک انک کردارینه — راغب اولمق لذت کفتارینه

دوستی جاهل شیرین سخن — کم شنو کان هست چون سم کهن

صحبت ناداندن ایلک اجتناب — کیم بودر ذیرو السیزه صوب صواب

ایتدی عیسی قوم احمقدن فرار — سزده حق بو کاری ایلک اختیار

صحبت احمقده وار دیدیم جان — چوقدر کلمندر کنهمز انده قان

اولکه اولدی احمقانه آشنا — ایلدی سیری سلوکنده خطا

اولمه احمقلره یار و همنشین — تا اوله جانک خطرلردن امین

ز احمقان بگریز چون عیسی گریخت — صحبت احمق بسی خونها که ریخت

صحبت احمقدن ایلرسک فرار — مرد عاقل صحبتنده قیل قرار
دوستان شهرده بکذر مکان — آنده اولماز دزد و رهزندن زیان
هم بولورکندکجه عقلک ازدیاد — هم اولورسک قابل رشد و سداد
هر نه فنه کوسترسک اشتغال — ظاهر اولور سندن آثار کمال
بولدوغک دهقان و رهبان اولوب — شهر آبادان و معموری قویوب

ده مرده مرد را احمق کند
عقل را بی نور و بی رونق کند

مرد ناقص دوستا در نه المثل — دهده در تزویر و تلبیس و دغا
مرد ده دعواده اینجه بحث و لج — ایلر ابراز براهین و حجج
نقل ایدوب مضمونینی تاکیدله — خلقی ینداتمک دیلر تقلیدله
بلمک استرسن ندر دهده مرام — کورنه دیر اول کامل شهر دشاد

ده چه باشد مرد واصل ناشده
دست در تقلید و حجت ها زده

اتمه دزد

اتمه دزد اصطلاحه اعتماد — اصلی علمی بلمز اول جاهل نهاد
حرف مردانی ایدر حاضر نشان — ابلهان بزمنده اولور قصه خوان
قصدی بوکم آنلری تسخیر ایده — بویله بر افسونله تدبیر ایده
دکله اول باطلک افسانه‌سن — صانمه حقدر دعوای مردانه‌سن
قلبی تیره کندوسی نادان ایکن — اتمکیچون ابلهانه مکر و فن

حرف درویشان بدزدد مرد دون
تا بخواند بر سلیمی زان فسون

مدعینک قولنی کوش ایلمه — ساغر تزویرینی نوش ایلمه
مدعینک کاریدر لاف و کزاف — عادت اولمشدر اکا دایم خلاف
سویلر هم بر آدم معنایم — نقشبند علم الاسما منم
آشنای حضرتم حق بنده در — اول وجود پاک مطلق بنده در
حاشالله کا اوله قول معتمد — کذب ایدر هر دم جهله اول بی خرد

از خدا بوی نه او را نه اثر
دعویش افزون ز شیث و بو البشر

مدعینك كذبنه جوقدر دلیل — اولادر ثبیدن ایلر قال وقیل
بن حقی كوردم دیو دعوا ایدر — بیش حقده كندیئی رسوا ایدر
سویلدن بو سوزلر ابلیس ایكن — آنی كوردمز اول اسیر مكر وفن
یوغیكن آنده نشان حالدن — كندوی اعلا طوتر ابدالدن
حقی كوردم دیوسه اول كذاب اكر — یاوه سویلر طوتمه آنی معتبر

دیو نموده وراهم نقش خویش
اوهمی كوید زاهدیم بیش

مدعی دائم ایدم بحث جدل — بنده در دیر معنئ سر ازل
بشلسه لافه اولور اول بی حیا — خودفروش وخودپسند وخودستا
اعتبار ایتمز جنید واو همه — حرف آتار صاحب دلان عالمه
ظاهرندن حاصل اولماز بو مراد — باطنندن عار ایدر اهل فساد
صحبت ایتمز نتزل اهلله — قلب عقل و كمال جهلله

خود ده گوید درسخن بو بایزید
ننك دارد از درون او یزید

شكل

شكل آدمده نیجه دیو رجیم — كوشهٔ خلوتده اولمشدر مقیم
نطق ایدرلر آدمه آدم كبی — كورینورلر معنییه محرم كبی
زارلر اجارلر نكتهٔ توحیددن — لاف اوررلر حكمت تجریددن
بند ایدرلر خلقی دام محنته — آل طوترلر آل ویررلر بیعته
ایتمه ای طالب قلوب عرض نیاز — دستكی دست بلیسه آخر دراز

چون بسی ابلیس آدم روی هست
پس بهر دستی نشاید داد دست

یوردكل بونلرده واردر چوق نشان — بونلر اولور هر لسانده ترجمان
كاه ایدرلر عالمانه قیل وقال — كاه اولورلر صوفیانه اهل حال
بلبله بلبل اولورلر زاغه زاغ — بونلرك دامنده در زاغ وكلاغ
صید ایدرلر هر كسی بو دام ایله — نشان بولورلر هر بری بو نام ایله
راحت استرسن اكر ای اهل هوش — بونلرك صیت وصداسن ایتمه گوش

زانكه صیاد آورد بانك صفیر
تا فریبد مرغ را آن مرغ كیر

برخطر دربلمش اول بو صیدگاه   بونده چوق صیدک اولوردی تباه

دولشوری بوده همزان وحش وطیر   صاندیلر بو جای نشوی جای خیر

ایمدی ای سالک بو یولده قیل حذر   تا سنی صید ایتمیه دام خطر

جاینله اول طالب پیر خبیر   کم سکا اوله همیشه دستگیر

چون مراد انسک کلور الدن بو کار   چونکه وار دخی الکده اختیار

[illegible]

دست را مسپار جز در دست پیر
پیر حکمت کو علیمست و خبیر

[illegible]

شیخ اودر ظاهرده کاوله مو سپید   اولمیه موی سیه اندن پدید

بو سیه موی سیاه اولسه اکر   کوردینور نقصان پیردن اثر

ایوشدر دخی ضعف قوت   سونمشدر دخی نار شهوت

اولمیجه سو موئی بیاض   پیرلشمانه ایدرلر اعتراض

معنیء موده ایدی بسط مقال   کورنه دیر اول شیخ و پیر اهل حال

شیخ کبود پیر یعنی مو سپید
معنی این مو بدان ای نا امید

ای بو موئک

ای بو موئک استیمن معناسنی   کوش قیل بو نکته نک فحواسنی

وارلقدر اول سیه مودن مراد   بویله تحقیق ایتدی پیر پادشاه

ظلمت هستیدر اول موی سیاه   نور حقدر ایلین آنی تباه

تا او ظلمت اولمیه کیتدکجه نور   کورینور اهلنده اثار قصور

بو علامتله دینلمز شیخه پیر   اولوری اول معنایه راجع بو ضمیر

هست آن موی سیه هستی او
تا ز هستی اش نماند تار مو

تا که وار اثار هستی پیرده   کار اولور نفسیله چون تدبیرده

نیجه کم شخص سیه مو دائما   حرص و شهوتله ایدر میل هوا

صورتا میل صلاح ایلر ولی   حکم نفسه درینه کاهی بلی

پیرلکده مویه اولماز اعتبار   رنک هستیدر اکا نقص و قار

تا که وار درانده وارلقدن نشان   اوله مز پیر اولسه پیر ناتوان

چونکه هستی اش نماند پیر اوست
گر سیه مو باشد او یا خود دو موست

موی ظاهر کر سیه در کر سفید
اینمز اکا رغبت اهل دید

ایلمه موی سر و ریشه نظر
وار می کور پیر کده هستیدن اثر

وار ایسه یوقدر سکا آندن مدد
امر معنیده دکلدر معتمد

کیتمه مشدر آندن اوصاف خودی
داخی یوقدر آنده نور ایزدی

شیخ ناقصده علامت بویله در
قول پیران حقیقت بویله در

هست آن موی سیه وصف بشر
نیست آن مو موی ریش و موی سر

عام در فیض کمال ذو الجلال
لطفنه مانع دکلدر سن و سال

لازم اولان قابلیتدر همان
پیر یا اولسون مسن یا نوجوان

اینسه دعوای ولایت بر صبی
سن اکا انکار ایدوب اولمه غبی

بو محققدر که مهد ایچره مسیح
بن نبی‌یم دیدی با قول صحیح

پیر کورنمز دیو سه کر طفل رشید
سن تعجب ایلیوب کورمه بعید

عیسی اندر مهد دارد صد نفیر
که جوان ناکشته مائیم و پیر

پیر فانی

پیر فانی کشته در مقبول حق
اول ویرور علم الهیدن سبق

اولمسه پیرک فناسنده کمال
ثابت الاصل اولماز اندن علم حال

قالمسه امّا وجودندن اثر
علم جان اولور وجودی سربسر

پیر اودر وصفندن و ماینکده کچه
بوی کسودو موی سودادن کچه

حقدن اوزکه مدعاسی اولمیه
تار مو دکلو هواسی اولمیه

چون یکی موی سیاه کان وصف ماست
نیست بر وی شیخ و مقبول خداست

شیخ اکر کچمش دکلسه کندیدن
اول نه پیر اولور نه خاص ذو المنن

هر نه دکلو موی سپید اولسه او پیر
اکه دینمز پیر دانا و خبیر

پیرلکڭ شرطی دکلدر موی سفید
وجه نورانی اکا اولماز مفید

اولمایجه پیرده نور هدی
تیره دلده کسته آندن صفا

کچمینجه کندودن هم حال الله
پیر پیر اولماز مرور سال الله

چون بود مویش سفید او با خود است
او نه شیخست و نه خاص ایزد است

پیردن چون عقل کامل در مراد — ناقص العقل اولهمز پیر رشاد

عقل جزوی صاحبی پیر اولهمز — مرد دوکن رای تدبیر اولهمز

ادمی موی سپید ایتمز رشید — بلکه کتدکجه ایدر ابلهی مزید

ظاهر اولماقله هپ آثار شیب — کشف اولورمی آدمه اسرار غیب

اوله طول عمر ایله زال زمان — پیر بی عقله دینلمز کاردان

پیر پیر عقل باشد ای پسر
نی سفیدی موی اندر ریش و سر

بوندن اقدم گر کبیر گر صغیر — گلدی دهره صد هزاران شیخ و پیر

ایتدیلر هپ عالم غیبه سفر — هر برینک قالدی سرتندن اثر

غائبی قو حاضره ایله صلا — مرشد حاضرده در سر خدا

پیری حاضردر بو فنک ماهری — دست حق پیر دست پیری حاضری

هر نه ایدر دیدهٔ دست غائبان — پیر حاضر هم دیر اندن نشان

دست پیر از غائبان کوتاه نیست
دست او جز قبضهٔ الله نیست

غائب

غائب اولمشکن نظردن بایزید — سرّی اولدی خارقانه ده بدید

بو الحسن اولدی شیخ صاحب سرّ حال — ایتدی روحندن آنک کسب کمال

بجنابی انوار سرّی غائبان — اولدی غائبدن چراغ افروز جان

هر نه دکلو اولسه غائب کارساز — سن ینه حاضرلره ایله نیاز

حاضری ترجیح ایدنلر غائبه — کورث تلقین ایلملر طالبه

غائبان را چون چنین خلعت دهند — حاضران از غائبان لا شک بهند

در قیام خدمت واداب پیر

دکله ملانک ینه تنبیهینی — کورنه در بو بابده ترجیحنی

یعنی ای طالب اولوب جویای کار — خدمتی پیر ایدرسن اختیار

طبعکی ایله نزاکتدن بری — خدمتکده بی تأمل اول جری

ظرف خدمتدن قوکولمه آب ور — گل کبی هم اولمه سست و بی قرار

طنه دوشمه کوردوکونه اما دن — فکره وارمه طوندغک اسراردن

چون گزیدی پیر نازک دل مباش
سست ریزیده چو آب و گل مباش

دهرنه حالت صادر اولسه پیردن
سن آنی صانمه تهی تدبیردن

کوستروب فرمان پیره انقیاد
قصهٔ موسیٔ خضری ایله یاد

اوله پر پیغمبر قدسی مقام
راه حقده امر خضره اولدی رام

سن نجه ای سالک خدمتکذار
پیر ایله اولمه معارض زینهار

حکم پیره جانله کوستر رضا
اولمسون قلبکده غیری اقتضا

چون گرفتی پیر هین تسلیم شو
همچو موسی زیر حکم خضر رو

روی پیره قیل مقابل روکچی
خوی اسرافیله بکزت خویکی

بنته کم تا خلق اولندن اول ملک
عادتیدر امر حقی دکلمک

تا نه دم فرمان حق ایلر صدور
کیم ایدم ایردکده اول دم نفخ صور

سن دخی جمع ایله عقل و هوشکی
طوت کلام پیره دائم کوشکی

چونکه پیرایله مخاطبدر ضمیر
دکلیوب اول رازه معنیدن خبیر

این رسولان ضمیر رازگو
مستمع خواهند اسرافیل خو

اولدیلر سر جمله پیران خدا
مظهر عز و جلال کبریا

زمرهٔ اغیارده بو قوم غیور
کوستردلر نخوت و کبر و غرور

خلقدن بونلر عبودیت دیلر
خدمت و صدق و خلوصیت دیلر

بونلره خدمتده کوسترسن دوام
قالمیوب نقصانک اولورسن تمام

اولدیلر زیرا بو مجمع مجتبا
مالکان ملکت فقر و فنا

نخوتی دارند و کبری چون شهان
بندگی خواهند از اهل جهان

پیروکه تعظیمده ایتمه قصور
احترام ایتمکده کوسترمه فتور

پیشگاهنده ادب قدک دوتا
سر فرو قیل پاینه دوش داعا

اول امانتکم ویرلشدر کا
تا که تسلیم ایلیه بر کون سکا

تا ز بینان خدادر پیرلر
سر حقه آشنادر پیرلر

ایتمه بیجه بونلره عرض نیاز
ایلمزلر علم حقدن کشف راز

کی رسانند این امانت را بتو
تا نباشی پیش شان راکع دوتو

ایلمز هر خدمتی بونلر قبول — بونلرک مقبولی اولماز بو الفضول

شاه دربونلر دکلدر در کدا — خلقه ایتمزلر تنزل مطلقا

بونلره خدمت رضادر هم خلوص — بویله در معلومک اولسون بو خصوص

هر نه دکلو خدمتک اولسه مزید — کر خلوصک یوغیسه اولماز مفید

بونلره خدمتله ایتمه امتنان — حاصلی بو زمرهٔ والا مکان

نی کدا یا تندکز هر خدمتی — ازتو داد نداى مرزور منتی

پیرلر درچون رسولان درون — بونلرک اصحابی اولور مخلصون

ایتدی بونلر وضع اداب سنن — بی طمع و بی غرض بی مکر و فن

قیل رعایت بونلرک ادابنی — برلو بونده کوزت هر بابنی

مذهب ایدن ایتمه خروج — ایده سن تا خلوت سره ولوج

سوزلرندن حصه ایلرسن طلب — بونلرک بزمنده اولمه بی ادب

تا ادبها شان بجا کر ناوری — از رسالتشان چه کونه برخوری

مرشدان حق

مرشدان حق معلا رتبه در — هر بری بر شاه معنی خطبه در

اول شهانک مسند ارای وصول — عالم بالادن ایتمشدر نزول

بونلره اولدی ادب تعلیم رب — بونلرک مقبولی اولماز بی ادب

بونلرک فرمانینه ایتمه ستیز — کر سکا دلر سنکج دادو مریز

چونکه بونلر واجب التکریمدر — بونلره لایق ادب تسلیم در

هر ادبشانکی حتی ایدبسند — کام نداینشان زایوان بلند

ای ایدنلر بزم پیرانه دخول — بویله در فهم ایلک اداب و اصول

فکر بدن کوکلکزی پاک ایلکز — فطنت پیرانی ادراک ایلکز

قلبکزده اولماسون ظن و کمان — صکره جمله سودوکز اولور زیان

بونلرک وار در اودکلو فطنتی — کیم بیلورلر دلده کزلو فکرتی

اولمغه دائم بو بزمک داخلی — قلب حفظ ایتمک کرکدر حاصلی

دل نکه دار ید ای بی حاصلان — در حضور حضرت صاحبدلان

بو بجیدر صحبت ارباب دل　　کیم اولور مفتوح آنده باب دل
هر نه معنا اولسه عالمده نهان　　اولور اول مجلسده البته عیان
بونلره مکشوفدر هر زشت و خوب　　اولدیلر زیرا جواسیس القلوب
نیک و بد هر نه افکارده دون　　بونلره معلوم اولور بیچند و چون
ایمدی ای مجلس نشین اهل حال　　غافل اولمه بویله‌در حکم کمال

پیش اهل دل ادب بر باطنست
زانکه دلشان بر سرایر فاطنست

اهل ظاهر بزمنه وارسك اگر　　ظاهرا ادب ایلرلر منظر
کوسترلر طرز طورده اعتبار　　خوش کلور اول زمره‌یه عرض وقار
ایلسك طرح تکلف سهوله　　ذم ایدرلر ناظر اولمازدله
حال باطن بونلره مستوردر　　یعنی ظاهر بین اولانلر کوردر
اهل ظاهر صحبتنده اهل حال　　ایلمزلر راز دلدن قیل و قال

پیش اهل تن ادب بر ظاهرست
که خدا زیشان نهان را ساترست

بویله‌در

بویله‌در چونکم حقیقتده ادب　　بانیچون اتمزسین اول حالی طلب
ایلیوب هر دم رجای جاه و مال　　کوسترسین هر قپوده ابتذال
میر و پاشا بزمنه وارسك اگر　　قدوکی یوز یرده ایلرسن کمر
هم ایدوب صحف تعالی ارتکاب　　یاصیلورسن حلقه مانند کلاب
اولمغیچون جاهله آراسته　　باقیوب هرگز بوراه دلخسته

تو بعکسی پیش کوران بهر جاه
با حضور آیی نشینی پایگاه

اهل دنیا مجلسی اولسه یرك　　طورلو حالتده دورسن ظاهرك
هر نه دلرسه بلیدرسن عیان　　نه جدال ایلرسن آنده نه فغان
کلسك اما مرد دانا بزمنه　　یعنی بینایان معنی بزمنه
تاکه ایدن بر حق سوز اتیسك استماع　　سویلین عارفله ایلرسن نزاع
سوزده دعوی بابنی باز ایلیوب　　حجت تلبیسی ابراز ایلیوب

پیش بینایان کنی ترك ادب
نار شهوت را از آن گشتی حطب

اهل دنیا جون سکا ایده خطاب
بیک جحابیله ویوره سن بر جواب

دوشنه بر عارفله کاهی صحبتک
قیله ظاهر سوء خلق و خلقتک

سویله ادابدن خارج اکا
اوله سون نامک سفیه و بی حیا

بی ادبلک صاحبی ایلر تباه
قلبی مرده نامه سی اولور سیاه

ایتمه کستاخ عارفله جدل
بویله در ذیوا بو معنی ما حصل

بی ادب کفتن سخن با خاص حق
دل بمیراند سیه وارد ورق

بی ادب راه خدادن دور اولور
وصلت دیدار دیدن مهجور اولور

بی ادب کیرمز سرای وحدته
بی ادب ایرمز مقام وصلته

بی ادب بولماز مراد خاطری
طوته لم اولمش مؤدب ظاهری

جونکه اد بدر باعث لطف اله
جونکه حال بی ادب اولور تباه

ایدی ای طالب سنکله دائما
جان و دلدن سعی ایدب صبح و مسا

از خدا جوییم توفیق ادب
بی ادب محروم کشت از لطف رب

بی ادب

بی ادب دنیای ایلر بی ادب
بی ادب جوق فتنه یه اولور سبب

فتنه سی ایلر سرایت عالمه
مکر و فتنی اولور آفت عالمه

بی ادبله هر کیم ایلر الفتی
کورینور البته آنده خصلتی

بی ادبله ایتمه بردم اختلاط
منزلندن ایده کور رفع بساط

کیم ده کم وار بی ادبلکدن اثر
کندویه هم عالمه ایلر ضرر

بی ادب تنها نه خود را داشت بد
بلکه آتش بر همه افاق زد

بر مرید سالکه اولسه دو چار
آنی دوندرمه یولندن زینهار

سالکی اضلال ایدن نامرددر
همدم دیو حسد پروردهدر

یا سن اولدکه اکر اهل طریق
غول نفسی کندوکه ایتمه رفیق

دوندرر اخر صیقین یولدن سنی
هم ایدر اهل طریقک رهزنی

دونمه دوندرمه یولندن سالکی
وادی هجرانک اولمه هالکی

هر که نامردی کند در راه دوست
رهزن مردان شد و نامرد اوست

در بیان امتحان شیخ را

شیخکم اولدی مریده پیشوا — اکا لازمدر مریده اقتدا

گر مرید اتمزسه پیره اتباع — بولمیه نقد طلبدن انتفاع

خدمت پیری ایدنلر اختیار — امتحان بولمدن ایتمزلر گذار

پیری هر کمکه ایلر امتحان — ادم ایچره خرلکی اولور عیان

امتحاندن چوق مرید ایلر مرز — اهل حقدن دلکسی بو در حذر

شیخ را که پیشوا و رهبرست — گر مریدی امتحان کرد او خرست

باقمه پیرک ظاهر افعالنه — اولمه هر ایشده مقید حالنه

گوزلیوب صوم و صلوتی دائما — بو قلمه اکسلوکن بولمه خطا

ایلمه بحث عقاید پیر ایله — امتحان اعترا کی تدبیر ایله

اول ایدرکن خلاص اماکن — هر خصوص ایله اولورکن ممتحن

حاصلی ای مردک ناقص شعور — بولمیجون پیر کامله قصور

امتحانش گر کنی در راه دین — هم تو گردی ممتحن ای بی یقین

پیری تفتیش

پیری تفتیش ایتمه ده اولمه جری — گرمه راه امتحانده سرسری

جهلکی دنیایه اظهار ایلمه — کاذبکی حرمان ایله زاد ایلمه

هر نه دکلو پیر ایشک جسته جوا — اول سکار ازمدن ایتمز گفت و گو

پیرلر مستور درچون حالله — یا نیجه عریان اولورلر قالله

گر ایدرسن شیخ دینی امتحان — بیلمش اول ای صاحب ظن و گمان

جرأت و جهلت شود عریان و فاش — او برهنه کی شود زان افتتاش

پیر کامل ملک معنا شاهیدر — قبلهٔ عالم آنک درگاهیدر

اولمز ممکن تصرف آنلری — بنده محکوم ایده مز سلطانلری

سن نیجه ایلرسن آنی امتحان — اول تصرفدن بریدر بی گمان

زیر حکمه داخل اولماز پادشاه — آنلره حکم ایلمز الا اله

حذکی گور ایلمه ترک ادب — امتحان پیرده حکمه تعب

امتحان چون تصرفدان عمو — تو تصرف ادجنان شاهی مجو

کوکلوکه کلسه بو فکر امتحان	بیل سکا تیغ قضا در فرمان
بخت بد دندی سکا بو وسوسه	حاضر اول کلدی بلا ایشی وسوسه
یعنی قالدک وادئ حرمانده زار	اولمه دن لطف خدادن بهره دار
منزلک اولدی میان خون خاک	برکون اولورسین بو وادیده هلاک
وار ایسه قلبکده بویله بر اثر	الحذر ای خون کرفته الحذر

وسوسه این امتحان جون امدت
بخت بد وان کامه وکردن زدت

خاطره بو فکر بو ایتسه خطور	ایتمه سون دفعنده بر مقدار مرور
کلدیکی ساعت دله بو فکر خام	ایله تعجیل اوزده دفعه اهتمام
قیل توجه قبلهٔ حقه اودم	سجده لر ایله پیاپی داخی هم
حق حضورنده نیاز ایت دائما	تاکه سندن دفع اوله شر قضا
حاصلی ای مظهر سهو وخطا	پنجهٔ محنتدن استرسک رها

جون چنان وسواس دیدی روزدود
با خدا کردو درا اندر سجود

سجده دن

سجده دن قالدرمه باشنک روز وشب	بو کناهک عفوینی ایله طلب
دیکه یارب خطا ایتدم خطا	بو کماندن قلبمی ایله رها
بر دخی بن بویله بر فکر سقیم	ایتمیم استغفر الله العظیم
اشک خون الوده روی زرد له	سوریوزن خاک نیازه درد له
دفع اوله دلک اکر بو ماجری	ایلیوب دائم ندا مثله بکا

سجده کر را ترکن از اشک روان
کای خدا تو وارهانم از کمان

بشنو این تنبیه ترک ظن بد

کوش قیل ای طالب ادکان عشق	کورنه دیر اول بندهٔ مردان عشق
جونکه اولدک همنشین عارفان	جونکه کوستردک محبتدن نشان
لازم اولدی کا اوله سن پاک اعتقاد	کورمه یاران عقیده کده فساد
هرنه دکلونسه لر سکا جفا	سن ینه اول حسن ظن ده دائما
اولمه ارباب وفایه بد کمان	کوستروب صدق خلوص هر زمان
ظن نیکو بر برخوان صفا	کرچه اید ظاهر از ایشان جفا

حق اخوانده ایدب فاسد خیال
وادئ دیب وگمانده اولمه ضال

جانکه جنبشلری کوچ کله کر
سن تحمل ایله کوسترمه کدر

نسخهٔ صبری ایدب عقد اللسان
اورمه یارانه صقن زخم زبان

اولمه ای مالوف مردان خدا
تابع وهم وخیاله تا سنا

کوسترلر صکره دوی روکا
صحبت یاراندن اولورسن جدا

این خیال ووهم بدچون شد پدید
صدهزاران یاررا ازهم برید

اهل حاله طعن ایتمه کاذکر اکر
وارایسه سنده بو بدلکدن اثر

فارغ اول بوکاردن قو غفلتی
جهد ایدب ترک ایده کور بوخصلتی

کم سکا واردر بوخصلتدن زیان
عالمه رسوای اولورسن ناکهان

جاک ایدرلر پردهٔ پندارکی
کوسترلر عالمه اسرار یکی

کر بوکاره ایتمز ایسک اعتنا
کورنه دیر اول عارف پاکیزه کا

چون خدا خواهد که پردهٔ کس درد
میلش اندر طعنهٔ پاکان بود

عیب

عیب یارانی کورب ای یار جان
ایلمز سن کمسه یه فاش وعیان

مژده کیم هر عیبدن اولدک خلاص
بو هنر ایلر سنی یار خواص

بو علامت کمده اولسه آشکار
آشنای حق اولور آنکله یار

معنئ اخلاصه اولور ما صدق
ایلر آنک عیبنی پوشیده حق

ایلیوب بو قوله مرغوبی بیان
کورنه دیر اول عیب پوشی ناقصان

ور خدا خواهد که پوشد عیب کس
کم زند در عیب معیوبان نفس

کورمیوب‌دسه بر کسک عیبنی سکا
ایتمه استهزا ایله خنده کا

اوله دائم عیب جوی وعیب بین
تاکه ذاتک عیبدن اوله امین

عفو ایدر مرد خطا پوشی خدا
بویله در قول رسول مجتبا

ایتمه‌یلر عیبنه خلقک نظر
اولدیلر مقبول حق و معتبر

کردیلرسک ستر اوله عیبک سنک
سن دخی عیبین کوردسک کمسه نک

ستر کن تا بر تو ستاری کنند
تا ببینی ایمنی بر کس مخند

اولیم دیسک اکر مرد سنوه   کندو عیبک کوزله باقمه اخره

عیب ایتمزدن سکا یوقدر ضرر   کندی عیبکدن کوور قلبک کدر

آخرک عیبین اشتسک غیریدن   کندوکه آل غیری یه حمل ایتمه سن

کوج کلورسه آخرک عیبی سکا   بیل سنکده کوج کلور عیبک اکا

ایلیوب عمله سعی و اهتمام   دقت چشم بصیرتله تمام

ای خنک آن کس که عیب خویش دید
هر که عیبی گفت او بر خود خرید

وار میدر بر کمسه کی اول بی عیب اوله   هر خطادن کندونی سالم بوله

اولکه وار ذاتنده اوصاف بشر   عیبدر کندی وجودی سر بسر

ذات هستی صاحبی معیوبدر   بلمیین بو نکته‌یی محجوبدر

خلق غفلتله ایدرلر هر زمان   بربرینک عیبنی ورد زبان

هر بونده وار ایکن یوز بیک خطا   بو عجبدر حاصلی بو ماجرا

غافلند ای خلق از داد خدای بسر
لاجرم کویند عیب یک دیگر

ذکر طعن

ذکر طعن منکران مرشد را

اولکه اولدی کار ذم اصفیا   دینوی زانی و زنازاده اکا

ذم مردان ایلمز تخم حلال   مؤمن اولماز حامل وزر و وبال

عادت ایتمز سوء ظنی پاک زاد   صاحب از اول کشت دله تخم فساد

هر کیمک پاکیزه اول جوهری   ذاتنی ایلر بو تهمتدن بری

اهل حق حقنده اولماز بد کمان   قول و فعلنده کورنمز بد نشان

هر که باشد از زنا و ز زانیان
این برد ظن در حق ربانیان

یعنی شخص فاسد و تخم حرام   عادت ایلر اهل حق ذمن مدام

ایلیوب بیک دورلو افک و افترا   نقل ایدر حقنده قول ناسزا

کم مرائی در اکا که بی نماز   ضبط ایدر قولنده اول تزویر و ساز

واصل سر منزله کمراه در   عارف بالله نا آگاه در

اهل حقک ذمنه آچه دهان   بویله سویلر دایما اول بد زبان

شاد باد الخمرست و سالوس و خبیث   کمرهانم از کجا باشد مغیث

ای خبیث النفس و بدفعل و حسود / وی ردی الخلق و بی شرم و عنود

حاشالله کم اوله مرد خدا / شاد بالخمر و خبیث اهل ریا

هب بو حالله خیالکدر سنک / هب بو سوزلر حسب حالکدر سنک

طی ایدوب طومار ذوقی ایسته اول / سویلمه فعل قبیحک ابکم اول

اهل حقه کلمه باطل صقین / غیرت حق وار در ای غافل صقین

ای نه چنین بهتان منه بر اهل حق / کاین خیالست برکردان ورق

مرغ خاکی سن سن ای مردار خوار / بی پر و بالک سکا اولماز سازکار

مرغ افلاکی کبی پروازی قو / طور بو کده جنبش شهبازی قو

سنده دعا ایلدکک اول ترهات / عارفک ذاتنده یوقدر بو صفات

اولسه عارفده آنلردن اثر / بحره قاذوراتدن کلمز کدر

حکمه نامن مرد پاکک و کاملک / خلقتنده عارفه دیا دلک

این نباشد در بود ای مرغ خاک / بحر قلزم را ز مرداری چه باک

طوتلم

طوتلم عارفده اولمش بویله کار / افتابه سایه دن ایرمز زوال

جوهرن قدرن شکست ایتمز عرض / بیل بو نکته دن مقصود و غرض

عارفی ایتمز بویله ذلتدن زیان / ابراهیمه ویرمز سوز جان

نار ایله نمرودی تخویف ایلیکن / کم ضرر یوقدر خلیله ناردن

منکر حقدر کبر نلرده وزغه / بحثده ولتمز اهل حق اولیدخه

آتش ابراهیم را نبود زیان / هر که نمرودیست کو می ترس ازان

اهل حق لوث خطادن پاکدر / غصه دن ازاده در بی باکدر

اولدی زیرا اهل حق مغفور حق / هر نه اشلرسه اولور معذور حق

ذلتی طاعتدن اولیدر آنک / تهمتی مقبول مولیدر آنک

کفری یاننده اولور ایمان ناس / کهنه و پوسیده بی قیمت پلاس

ای حسود تیره طبع و خیره جان / بویله در فهم ایله بو راز نهان

زلت او به ز طاعت نزد حق / پیش کفرش جمله ایمانها خلق

ایر دیلر بر منزله اهل یقین / کیم او منزلده نه دنیا وار نه دین

با صد یلر بر مقامن خاص وقدم / آنده یوق کفر و ایمانه هم

کفر و ایمان اولدی دینک پوست / مغز بیدر آنک اولانلر حقده دوست

سر تحقیق دویانلر دوستون / مغزی ترجیح ایلمشلر پوستدن

اهل حقه اولدی دوزی بر مقام / بویله در کوش ایله تحقیق کلام

کفر و ایمان نیست آن جای که اوست
زانکه او مغزست وان دو رنگ و پوست

کورنده در اول واقف اسرار دین / اول کزیده مرشد راه یقین

اول که بلمز شیخنک ایماننی / هم تن پاکیزه سنده جاننی

شبهه سز اول کافر وهم مرده در / جسم و جاننا دیله ازرده در

شیخنک ایمانی ندر سر خدا / جوهر جانی ندر نور لقا

بلمز بیک دکله بو معنای بیل / نکتهٔ مضمون مولانای بیل

کیست کافر بیخبر ز ایمان شیخ
کیست مرده بیخبر از جان شیخ

ای معارض

ای معارض شخص نادان کرشناس / اصفیای کندوکه ایتمه قیاس

کرچه ادم ادمه بکزر ولی / برده کلدر مرد ظاهرده علی

شیره بکزر کرچه کم تصویر سیر / روحی یوقدر اولمز تندو دلیر

ادمینک کرچه بر در صورتی / اولدی معناده مغایر سیرتی

چونکه یوقدر سنده چشم دوربین / ظاهری حاله باقوب ایتمه یقین

کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گرچه ماند در نوشتن شیر شیر

وصف حال خود بستان میکند

نطق مولانادن ای مطلوب جان / دکله حالی خود برستان عیان

یعنی اولمشدر بو قومه فکر و حال / حب نفس حب جاه و حب مال

حسن دنیای ایدب محبوب نفس / اولدیلر زنلر کبی مغلوب نفس

قبله سیدر بونلرک نفس و هوا / بت کبی اکا طپرلر دائما

بونلرک یوق امر حقه رغبتی / حاصلی اولدی بو قومک عادتی

از هوس وز عشق این دنیای دون
چون زنان مر نفس را بودن زبون

بونلر اولمازلر قلوبه آشنا
اهل دلدن دائم ایلرلر ابا

ذوق دلدن بیخبر درجملەسی
صورتا آدمده خردرجملەسی

کورینورلر پادشاهان دلده
دوبهانه حیله و تزویر ایله

اولدیلر بو بابده بالاتفاق
سالکان وادئ جعل و نفاق

قولنه اولماز بو قومک اعتبار
اولدی الحق بونلره کار و شعار

بادل و با اهل دل بیگانگی
باشهان تزویر و روبه شانگی

ای مزوّر شخص پر مکر و دغا
هرزه‌کو دخال فعل اصفیا

ایلمزسن وضع مردانی پسند
کولسین ذیرا دکلسن هوشمند

ویردوکک الله کدا ویرسن اکا
المه اهلدیا دسن اکا

هرنه وادیده کورننه اهل حق
سن ینه ایلرسن اکا طعن و دق

چونکه هر وضعه ایدرسن قیل و قال
سویلد امیدی نیلەسن یا اهل حال

کر پذیرد چیز تو کوبی کداست
ور نه کویی ذرق و مکرست و دغاست

خلقله

خلقله بر کامل ایسه اختلاط
هرکسه کوسترسه دوی انبساط

کورسک اکثر صحبت احبابده
تهمت ایلرسن اکا اول بابده

یعنی دیرسن بونده حرص و طمع
اولمامش مصداق عزّ من قنع

کوشهٔ خلوتده ایتسه انزوا
کبر و استغناسی وار دیرسن اکا

کثرت و خلوتده اصحاب یقین
بر نفس اولماز لساندن امین

کر در آمیزد تو کویی طامعست
ور نه کویی در تکبر مولعست

ای مداهن خودپرست یاوه تاز
وی منافق بدکمان و حیله باز

هرنه حال اوزره کورنسه اهل حال
سن اکا دیرسن ینه کمراه ضال

راه حقه ایتسه‌لر دعوتسنی
عذر ایدوب دیرسن که عفو ایلیون بنی

قدرتم یوقدر بو در تحقیق حال
ما نخورد مصرف اهل و عیال

عادت اتمشسن بو کاری دمبدم
یاد ایدرسن اهل حقی قدح و ذم

یا منافق وار عذرای کم من
مانده‌ام در نفقهٔ فرزند و زن

ایلیوب دائم بو یوزدن اعتذار — دیرسن اولدم بن دهی کسب و کار

ایتمشم لحظه کاره اهتمام — کوردیکم امر لوازم ناتمام

اهل اولادم جکرلر اضطراب — هم ایدرلر بکا بیک دورلو عتاب

یوق جو بلمم قاشماغه قدرتم — سعی دینه نیجه اوله طاقتم

نقد و دخلم خرجمه ایتمز وفا — فکر و اندیشه کوز آچدرمز بکا

لی مرا پروای سرخا دیو نیست

لی مرا پروای دین و رزیو نیست

هر منافق خودپرست و بدکمان — دائما ایلر بو اعذاری بیان

یعنی اشغال اولمه مانع بکا — بن اولوردم سالک راه خدا

کندی زعمنجه بو در انده مراد — دعیه تا خلق کا بی اعتقاد

رغبت ایلر اهل حقه صورتا — لیک یوقدر سیره تنده بو صفا

بعض شیخه کاهی حالین یاد ایدر — دل و حیله دلرا استمداد ایدر

ای فلان مارا بهمت یاد دار

تا شویم از اولیا پایان کار

بویله سویلر کرچه اول باد د نفس — کرم اولوب مقصوده کوسترمز هوس

آنده یوقدر سوز جان و درد دل — اول سببدن قولنه صادق دکل

صانکه بر نائم ایدر خلط کلام — اولدی اولدم بنه مغلوب منام

اینکه کرچکدن اکر حقی طلب — دیده سی بیدار اولوردی روز و شب

اول اسیری غفلت و مست هوا — جمله بی معنا سوزندن ماعدا

اینچنین هم نه ز در دو سوز کفت

خواب ناکی هرزه کفت و باز خفت

حاصلی اول خودپرست و بی خبر — اولسه هم صحبت مشایخله اکر

عرض خلاص ایلیوب تعظیم ایدر — دست دامان اوپوب تکریم ایدر

عذر ایدوب در اولسه قلبمده حضور — بردم ایتمزدم زیادتده قصور

لیک بند اولدی بکا قوت عیال — ایلرین زحمت چکوب کسب حلال

طوندیلر دامانمی فرزند و زن — ناتوانم عجزله غایتده بن

هیچ چاره نیست از قوت عیال

از بن دندان کنم کسب حلال

کذبله تمکده سن ای خودپرست　کندوکی خوار حقیر و دون و پست
اتمکیچون ظاهرا دفع سؤال　بلکه دفع سوء فقر و سوء حال
دایم ایدرسن بو کذبی اختیار　ایلمزسن کمسه دن بر ذره عار
کوردیلر قانک حلال ایکی کشتنی　واجب القتل ایلمش کذبک سنی
بویله وضع بی مآل ایتمه یوری　دعوی کسب حلال ایتمه یوری

چه حلال ای کشته از اهل ضلال
غیر خون تو نمی بینم حلال

اولکر فتار غم قوت و غدا　دردونه ایلیه ن استرسن دوا
آنی بلمز اول اسیر قید لوت　دردینک دزمانی اولماز کسب قوت
چاره اول بیچاره حقدندر یقین　مرحم اولماز رحمت الاکم دین
حقه عرض ایتسون اول مسکین یارده سن　ابتمه سون دینی بنی دن چاره سن
حاصلی اول ابتلاء کسب و کار　ایتمه سون بیچاره لکله اعتذار

از خدا چاره ستش و از قوت بی
چاره اش از دین و از طاعوت نی

ایلیوب تحصیل دنیایه هوس　صبر و آرام ایلمزسن بر نفس
جمع ماله دائم استعجال ایدوب　سعی ایدرسن خلقه مکر و آل ایدوب
حق که اولدر بانی طاق سما　بسط ایدن فرش زمین بر هوا
صبر ایدرسن لکا بو لمقدن دهول　کور نیجه غافلسک ای شخص جهول
امر دنیاده اولورسن نفس دام　امر حقده ایلمزسن اهتمام

ای که صبرت نیست از دنیای دون
صبر چون داری ز نعم الماهدون

مال دنیا کر حلال اکر حرام　اخذ و جلبنده ایدرسن سعی تام
ایلمزسن پاک ایله ناپاک فرق　جانکی حرص آتشنه ایتمکده حرق
جمع دنیاده اولوب بی اختیار　فرصت آل و برده ایتمزسن قرار
بانزندر خالقی بیلمکده هم　بذل مقدور ایلمزسن دمبدم
کار دنیایه توغل کوستروب　حقی بلمکده تکاسل کوستروب

ای صبرت نیست از پاک و پلید
صبر چون داری از آن کت آفرید

ذکر خوبی داکه زشتست آخرش

کل بنه ای طالب با فهم و هوش — پند مولانایی ایله در کوش
کورنه دیر دنیا لسانندن سکا — کورنه معیندن اولور پایان نما
یعنی هر خوبک اولور زشت آخری — کورسر انجام طعام فاخری
کورینورکن چرب شیرین اولی — یکر نودس فضله‌سن کوردیکک ولی
کوسترب انواع لونه اشتها — دیدهٔ حرص و طمعه دائما

ای بدیده لوتهای چرب خیز
فضلهٔ آن را ببین در آبریز

چون اولور سنی لطیف آخر کثیف — اولیه شیئه اعتبار ایتمز لطیف
چونکه هر حسنک ایدر قبحی ظهور — اکه مفتون اولمدن ایله نفور
بوی نغز و حسن صورتله طعام — کورینور کرچه طبقلرده مدام
لیک صکره فضلهٔ ناپاک اولور — بوی زشتندن دماغک چاک اولور
صبر ده وار دقه ای جویای حال — ایلیوب اوکی حالدن سؤال

مرخبث را کوکه آن خوبیت کو — در طبق آن مغز و آن نغزی و بو

یعنی

یعنی ای فضله فنی اول روی خوب — اول طبقده وبرردکک خوش بوی خوب
دیرکه آنکر دانه و بن دام ایدم — روز و شب صیاد خاص و عام ایدم
چون سنی صید ایلدم بن ناکهان — دانهٔ تزویریمی ایتدم نهان
بیل که دنیا دام شهوت دانه در — دانه‌یه آلدانمیان مردانه در
ایتمکیچون فضله‌دن اخذ عبر — استه سنک حسن قدیمندن خبر

کوید آن دانه بدم من دام آن
چون شدی تو صید شد دانه نهان

عبرت آلدکسه اکر بو نکته‌دن — عاقبت بین اولمغه جهد ایله سن
هرکم اولسه کار دینی عاقبت — عاقبتده حاصلدر کما منفعت
ایتمه حسن اول حاله نظر — آخره باق قلمه آخرده مقر
بولدی آخر بین اولانلر بخت سعید — اولدی آخر بین اوله حقدن بعید
بلکه ابعد دیمش ملا جلال — بویله در بی‌شائبه تحقیق حال

هرکه آخربین‌تر او مسعودتر
هرکه آخُربین‌تر او مبعودتر

عاقبت احوالی اولدر جهان   ایلمش بر وجهله دخی بیان

یعنی اودکه زمان نوبهار   آچیلور ازهار دشت کوهسار

حسن ازهاری کورنلر لاجرم   لبکزان اولور تجدید اودم

صکره اودکه دم سرد خزان   زرد اولور اوراق باغ و بوستان

اول هرشئ دنیا اویله در   اخر هر خوب و زیبا بویله در

ای ذخوبی بهاران لب کزان
بنکران زردی وسردی خزان

روز روشندر جمال افتاب   جمله دنیایی ایدر پر نور و تاب

طلعتی افاقه نور افشان اولور   دهر ایلر پر ضیا دخشان اولور

ایلسک وقت غروب کمانکاه   مرکی ظاهر کورینور بختی سیاه

بویله در پایان حسن ماسوا   اوله باقمه سن ای مرد خدا

جمله نک انجامنه ایله نظر   کرچه کیم ظاهرده ای نور بصر

روز دیدی طلعت خورشید خوب
مرک او ایادکن وقت غروب

همچنان بدر و منیر و تابدار   طاق کردونه اولور پر تو نثار

روشن ایلر تیره شبده عالمی   فرو یور دنیایه ددی حرمی

آخر اولدکده لیالی محاق   تار اولور اکا بو روشن چار طاق

حسرت حسن و جمال انجام کار   جسمن ایلر زرد و باریک نزار

بو حسن صورته ای عین جان   هر کمالک کور زوالندن نشان

بدر را دیدی برین چرخ چار طاق
حسرتش را هم ببین اندر محاق

در بیان ترک هرکو فانیست

چونکه بدرک حسن حالی ظاهری   ظاهر اولدی ادلی واخری

ایمدی دلبسته اولمه حسن ظاهره   صرف همت قلمه شئ فاخره

هرنه کیم سن آندن اولورک شادمان   فرقتن فکر ایله آنک بر زمان

اینمه دنیایه محبت جانیله   کیم کیدرسن عاقبت خسرانیله

اولمه زنهار ای طلبکار یقین   سودکک شیئک فراقندن امین

هرچه از روی شاد کردی در جهان
از فراق او بیندیش ان زمان

اول اسنی مسرور ایدن شی حسن　　عقل هوشن آلدی هزاران کمسه دن
ایلدی جوق کمسه‌یی مسرور شاد　　اخر آندن هجر ادی مانندی باد
اولدی بو میدانده بنجه هشیار مست　　کندی کیبی نوش ایدن بولدی شکست
اینوی جوق شیخی بو نوع امتلا　　عاقبت دردی شکم ویردی کا
ایتمکه جبکی حذن فزون　　بلمسه اول ای نالره دنیای دون

ذانچه کشتی شاد بس کس شاد شد
اخر از وی جست و همجون باد شد

جهد ایدب دل ویرمه دنیا حبنه　　اولمه بسته حسن اشیا حبنه
بی قرار و بی بقادر سودکلرک　　بی حقیقت بی وفادر سودکلرک
قیل تو ترک اده فرصت وار ایکی　　اول اسنی ترک اتمدن ترک ایلمن
یار هر جای دکلدر پای دار　　ایلمز بر یرده ارام و قرار
اول اسنک میل ایتدکک بو کم مراد　　هجر ادی جوق کمسه دن مانند باد

از تو هم بجهد تو دل بر وی منه
پیش کو بجهد تو خود از وی بجه

جونکه بو قدر

جونکه بو قدر زوال دنیاده بقا　　مرده حکمن ویردی دانالر کا
آنی سومک مرده سومکدر جهان　　عاشق اولماز الا کا ابلهان
عشق مرده ایلمز دلده قرار　　یعنی اولماز اول محبت پایدار
مرده بی قوای کرفتاری هوا　　حی قیومه محبت قیل که تا
ایوب سکا حیوات جاودان　　کم دیمش زیرا او بیر زنده جان

عشق مرده نباشد پایدار
عشق را بر حی و بر قیوم دار

ای اسیر رنک بوی دلفریب　　رنک شهوت نقشکی اتمش غریب
نقش دنیایه بو عبرتلر ندر　　بو هوسلر بو محبتلر ندر
حسن و صورت عقلکی المش سنکدن　　جسم هوشنک کورمه دن قالمش سنکدر
ایتمه رنک ماسوایه اعتبار　　کندز کلدن صکره ایلرسن عار
ایلمزسن حسن بی رنکه نظر　　بو خبر معلوم کدکلدر بو خبر

عشقهایی کز پی رنکی بود
عشق نبود عاقبت ننکی بود

تاب خورشیدی کوروب دیوارده
اولمه کاشوقکی اظهارده

ایلمز آنده قرار اول تاب و فر
سایهٔ خورشید اوستندن کچر

شعشع دیوار اولور اظهر هبا
اصل خورشیده ولی ایرر فنا

مهر ایله اولماز منور قلب خشت
خوب اولور می زینت ظاهرله زشت

عشق ظاهر ایلمش احمق سنی
بو قتی عقلک فهم و ادعانک قتی

بر کلوخی دل چه بندی ای سلیم
واطلب اصلی که باشد او مقیم

چونکه اولدک رنک دنیادن خبیر
جهد ایدوب اولمه کرفتار و اسیر

کیم کماز عالی بینیدر اول جمال
بر قرار اولماز بولور اخر زوال

صالسه بر دیواره پرتو آفتاب
کرچه کیم ایلر انی پرنور و تاب

صکره رفع اولدقده آندن اول ضیا
کورنه صورتله اولور صورت نما

ایتمه رنک مستعاره التفات
بویله در تمییز نقش بی ثبات

پرتو خورشید بر دیوار تافت
تابش عاریتی دیوار یافت

این بیان

این بیان در ترک دنیا گفته شد

ای کرفتار غم و اندوه مال
تا بکی بو ابتلا بو سوء حال

بنده کی ایله شکست آزاده اول
نقش امید و هوسدن ساده اول

رشتهٔ دنیانی بند ایتمه دله
وارمه حق درکاهنه اول بند ایله

بو قتی رحمک کندوکه ای مبتلا
خوشمی کلدی ساکه بو بند بلا

تا بجندی مرد غافل تا بجند
حب مال بویله اولمق قید و بند

بند بکسل باش آزاد ای پسر
چند باشی بند سیم و بند زر

حرص ایله انسک نه دکلو جمع مال
قسمت یکروزه در آندن مآل

بحری توکسک نه مملو بر کوزه یه
یتمز الا حاجت یکروزه یه

روز مره یعنی هر بنده نصیب
ایرسه اول ساکه اولمه ناشکیب

کمه الماز رزق مقسومک سنک
کم ییمز کمسه نصیبین کمسه نک

فکر قسمتله کدورمه دله
حاصلی هر کون کبوی حرص ایله

کر بریزی بحر را در کوزه ای
چند کنجد قسمت یکروزه ای

جشمه جشمه سیم وزر اولسه روان ... کوزه کوزه آلسه اهل خلق جهان

اهل حرصک کوزه سی طولمز ینه ... کند و قانع جشمی سیر اولماز ینه

آنده کم وار در قناعتدن اثر ... اول غنیدر فقر اکا ویرمز ضرر

جون صدف قطره ایله ایتدی اکتفا ... اولدی پر در لطیف و ذی بها

حرص نفسی اوزکه بلادر آدمه ... دور آدمدن کلمیه بو دمه

کوزهٔ جشم حریصان پر نشد
تا صدف قانع نشد پر در نشد

زهد اودر سندن اوله دنیایی ترک ... اول کسی ترک ایتمدین بی زاد و برک

کر بو معنیدن ندر درسک مفاد ... بیل که ترک اختیار ایدر مراد

کند و نفسکدن اولورسه ترک اکر ... اهل ترک ایچره اولورسین معتبر

دائما اقبال ایدر دنیا سکا ... عرض استغنا ایدرسین سن اکا

لطف زهدی بلدی بو مثنوی روم ... کورنه در اول مرشد حکمت رسوم

ترک دنیا هر که کرد از زهد خویش
بیش آید بیش او دنیا و بیش

بو الجب

بو الجب سرمایه در ترک وجود ... اولور البته آنک سودی شهود

ترک هستی ایلین بی ارتیاب ... شاهد مقصودی کوردی بی حجاب

یعنی برخوردار اولوب دیداردن ... ذوق آلور سیر جمال یاردن

حب دنیا اولماز آرتق کار اکا ... کور نیو در کا جهان مردار اکا

اکه کم مشهودی اولور دیدار یار ... ایلمز اول جهانه اعتبار

هر که از دیدار برخوردار شد
این جهان در جشم او مردار شد

جون بولور ترک اهلی سودی بی شمار ... سن دخی ایله بو کاری اختیار

ملک جاهی ترک ایدب دائم کجی ... اول که کور ملک خلودک طالبی

مانع قرب خدادر ملک جاه ... طالب حقه بلادر ملک جاه

الداموب بند اولمه صورت ملکنه ... داخل اول شاهان معنی سلکنه

دولت فانی دکلدر معتبر ... دولت باقی مرادکسه اکر

ملک بر هم زن تو ادهم وار زود
تا بیابی همچو او ملک خلود

اهل حق قولنجه ای خلق جهان   اولدی بو دار جهان زندان جان

جسمکز دنیا ایله مأنوس در   آنده اما جانکز محبوس در

جانکزی حبسدن آزاد ایلکز   لامکان صحراسنی یاد ایلکز

عزم ایدیب دشت فراخ وحدته   یول بولون ایوان و کاخ قربته

ایتمکز بو قول التحقیق کمان   فی الحقیقه ای اسیران جهان

این جهان خود حبس جانهای شماست
هین روید آن سو که صحرای شماست

هر کیم ایلر ملک صورتدن گذر   عالم معنی اولور آکا مقر

اولمکز بو نوعه اسیر رنگ بو   عالمی بی رنگی ایلک جستجو

اولدی معنیده بو عالم تیره چاه   عاقل ایتمز تیره چاهی جایگاه

یوسف جانی ایدن بوندن خلاص   اولدی سلطان سریر مصر خاص

همت ایلین بو مکاندن چیقه   یعنی بو دار جهاندن چیقه

کین جهان چاهست بس تاریک و تنگ
هست بیرون عالمی بی بو و رنگ

جون بیزه فرمان حقله انبیا   اولدیلر راه خدایه رهنما

عالم بالایه دعوت قیلدیلر   منزل قربه دلالت قلدیلر

اول شهنشاهان ملک لامکان   اولدیلر جان کبی اعلایه روان

آنلرک هر کیم که اولدی پیروی   تنگ و تار اولور آکا دنیا اوی

حاصلی اول پادشاهان غیور   ایتدیلر ملک اسفلده حضور

انبیا را ترک آمد این جهان
چون شهان رفتند اندر لامکان

چیق بو چاه تیره دن ای یار جان   صو کبی اول وادی عشقه روان

ایشیدورسه نعرهٔ غولان سکا   ذکر حقله آتش انداز اول آکا

فکر دنیای دوندن چقه   ایلمه اول کرکسه هرگز نظر

کوز دیکوب نرگس کبی دائم آکا   اولمه حیران و اسیر و مبتلا

جهد ایدیب ای سالکی راه بقا   وحشت آباد فناده دائما

ذکر حق کن بانگ غولان را بسوز
چشم نرگس را ازین کرکس بدوز

در بیان ذم وقدح مال جاه

اهل دنیا قولی اوزره مال وزر   ستر ایدر خلقك عیوبن سربسر
فقرایله درلر عیوب اولور عیان   جهلی یاد ایتمزلر اما عامیان
اول سبیدن خلق ایدرلر جمع مال   بویله در اماکه قول اهل حال
مال و زر بکزر کلاهه فی المثل   ستر اوله تاکم آنوکله عیب کل
اولکه یوق بلسنده کلدن اضطراب   سر برهنه اولسه ده ایتمز حجاب

مال وزر سر را بود همچون کلاه   کل بود اوکز کله سازد پناه

آنده کم زلف عبیر اسا اولور   بی کلاه اولسه دخی رعنا اولور
یعنی برکسده خلوص اولسه تمام   جمع ماله ایلمز اقدام تمام
مالی اولسه حفظ امساك ایلمز   جیفه اوچون سینه سن چاك ایلمز
بلکه ایلر حقه اخلاصن زیاد   هم اولور محکم دلنده اعتقاد
خاطرین ایتمز بو ینده داعما   خود محققدر بو حالت ظاهرا

آنکه جعدی زلف رعنا باشدش   چون کلاهش رفت زیبا باشدش

اولدی باقول عزیزان کرام   مال دنیا ملك عقبا ایکی دام
کم بو ینه دوشدی مرغان ضعیف   برینه صید اولدی مرغان شریف
دام دنیایه دوشن اولماز خلاص   اول سبیدن اکا میل ایتمز خواص
سن دخی اولوب همای لامکان   دام دنیای ایدینمه آشیان
جهد ایدوب اول دام عقبایه شکار   اولدی ذیرا کر نهان کر آشکار

مال دنیا دام مرغان ضعیف   ملك عقبا دام مرغان شریف

ای جهان بنده فرمان ایدن   نامنی مبروشته دنیان ایدن
بیلمدك دنیاسنی ایتمش اسیر   نامکی برعکس ایتمش سن امیر
صانمه کم دنیای سن ایتدك شکار   بنده جکمدر سنی اول آشکار
نفس دام شهوته محکوم سن   پنجه آتنده کویا موم سن
کوش ایدوب بو حق سوزی ایتمه جدل   بویله در حال و مآلك ماحصل

باز کونه ای اسیر این جهان   نام خود کردی امیر این جهان

ای رذیل النفس وطماع ودنی — حرصکدن ایتمش بندهٔ دنیاسنی
حوصهٔ دنیایه اولمش سن غلام — خدمتی اتمکده سن هر صبح وشام
بستهٔ قید جهانسین بلمش اول — بندهٔ محبوس جانسک بلمش اول
حق بو کم اولمش کمال حرصله — فکر دنیا کردنکده سلسله
سن اکشمزسن اکرچه دائما — دیرلر ملعنه دنیا سکا

ای تو بندهٔ این جهان محبوس جان
چند گویی خویش را خواجهٔ جهان

بو العجبدر عقلی خلقک بو العجب — کم اسیره ایلمشلر شاه لقب
بنده کم بو عکس دائم قور عوام — برسیه رو زنکیه کافور نام
شاه اودر کم بندهٔ جاه اولمیه — دو سپید اولدر که کمراه اولمیه
بنده اولدر کم اولور نفسه غلام — دو سیاه اولدر که قالور ناتمام
بویله در بو قصه اما هر زمان — با قیوب معناسنه خلق جهان

شه که او از قصد حرص ابن حرام
می کند او را گدا گویند نام

شاه اودرکم

شاه اودر کم عز وجاه ترک ایده — تخت شاهی وکلاهی ترک ایده
ملک صورت کورینه اکا حقیر — ملک معنیده اوله صاحب سریر
بویله شاهک نوری حقدر اوفری — دوشسه ایلر عالمی تاب وفری
اولمسه کرده ندر مهر وماه اکر — جمله دنیایه آنک نوری یتر
شاه اکا دیرلر که میل عز وجاه — ایده انی یتره جان ودل سیاه

شاه آن دان کوز شاهی فارغست
بی مه و خورشید نورش بازغست

ای بجسم ستدو داد اسیر — اول سریر ومسندده اولما اسیر
نفسکی ایتمه او زرین تخته بند — جوق شهی ترک ایلدی اول تخته بند
صانمه کم صدر اوزره بولدی اعتبار — بلمش اول قالدک قیوده خوار زار
بولمدک رخصت حریم حضرته — کیرمدک قصر سرای وصلته
تخت وصدرده ویرمه عقل هوشکی — طوت بو بیتی برنکاته کوشکی

تخته بند است آنکه تختش خوانده ی
صدر پنداری و بر در مانده ی

ایلک ای خسرو خورشید تاج / جمله ملتدن اکر جمع خراج

قوم کبی آقسه یغلسه سیم و زر / کان کبی اولسه خزینه‌ک پرکهر

اول قالورسندن کیرو کتمز بیله / سن کیدرسن درد و داغ حوصله

جون سنکله کتمیه اول بی وفا / سن آنوکجون ایلمه خلقه جفا

کیسه دنیای خالی ایلیوب / صحن بیت المالی مالی ایلیوب

از خراج ارجمع آری زر چو ریگ
اخر آن از تو بماند مرد ریگ

زینهار ای حاصل ما و منی / ایتمه عزم ستم ما و منی

عاقبت آندن دکلسن قیل حذر / صانمه کم تا من در اول جای خطر

نردبان ما و من دن قیل نزول / بولسن تا قهر تخفیفه وصول

ایتمه سن رحاصلی خلق جهان / بانه ما و منی دن بر زمان

تاکه بنیاد اولدی بو قهر وجود / تاکه ظاهر در نزولم سعود

نردبان خلق این ما و منیست
عاقبت زین نردبان افتادنیست

یوکسکه

یوکسکه چقمه صقن ای بی خبر / بلکه یوکسکدن دوشنر یکه دکر

استخوانی جسمی یکسر خورد اولور / بلکه ذوه سقطه دن هم مرد اولور

چقمه میل ایتمه طاق دولته / دوشمکی فکر ایله خاک ذلته

پایه پایه جاهکی اتمه بلند / کم دوشوب ناکاه اولورسن مستمند

چقمه بام رفعته تا اولقدر / دوشه دکک دم اولمیه سکا ضرر

هرکه بالاتر رود احمق ترست
استخوان او بتر خواهد شکست

ای رهین تخت ملک مستعار / دولت عاریتی دن ایله عار

سکا اولشهلک که ویرمشلر عوام / سنون اولورلر نیه مانند دام

ویردیکی جونکم آنلر خلق جهان / سن آنوکله اولمه دائم شادمان

شمدلک در سن بهمند تاج و تخت / کندو ملکدر متاع و رخت و بخت

سن ایدرسن کرچه ناز و افتخار / بویله سویلر سکا اثما دو ز کار

آن خداوندی که دادندت عوام
باز بستانند از تو همچو دام

ای خداوند جهانی عزوشان   وی خدیو عالم و شاه جهان
حقه ویر عاریتی سلطانلغی   بولسن تا جاوندان خانلغی
قیل بو فانی دولتی حقه فدا   اولسن تا شاه اقلیم بقا
دولتی عاریتی ایتمه قبول   نرکی شکلدر دیو اولمه ملول
اصلدر انکده حمیت واریسه   جوهرکده فرّ غیرت واریسه

ده خداوندی عاریت بحق   تا خداوندیت باشد متفق

زین سخنها افت شهرت شنو

ای اسیر شهرت و نام و نشان   شهرت آفتدر دیمشلر عاقلان
آلیقور شهرت یولندن ادمی   با بوکه اورمه بو بند محکمی
کم دکلدر بند اهندن بو بند   دوشمه بو بنده سکا ایلر کزند
قالدی یولدن بند اولنلر شهرته   عاقبت اولدی مصادف آفته
آفت شهرتدن ایله احتراز   اولمه صاحب اشتهار و امتیاز

اشتهار خلق بند محکمست
در ده این از بند اهن کی کمست

تاکه وارسنده

تاکه وارسنده توان و اقتدار   بنده اول سلطانلغی ترک ایده وار
بنده لک ازاده لکدر عاقله   شاهلق معنیده اولدی سلسله
اورمه یاده کیمسه یه چوکان کبی   زخمی سن چک کوی سرکردان کبی
غیره زحمت ویرمه سن زحمتکش اول   خوشدل ایله آمزی سن ناخوش اول
ایتمه چوکان قضادن اجتناب   ایلیوب یاپ رضایه انتساب

تا توانی بنده شو سلطان مباش
زخم کش چون کوی شو چوکان مباش

هرکه اولدی عشق ایچنده زنده جان   آنده در اقبال جاه جاودان
خلقه سالار اولمغی ایتمز رجا   کمتر اولور خربنده لک زیرا کا
فی المثل خربنده لردر حاکمان   خرصفتدر جمله جبار جهان
کرچه حر خربنده یه محکوم مدم   رغبت خربنده هم معلوم در
کربو سوزده باور ایتمز یک بکا   کورنه در اول زنده عشق خدا

هرکه اندر عشق باید زندکی
کفر باشد پیش او خربندکی

مرد ایسک افعالک اظهار ایلمه
کندیکی فنده کرفتار ایلمه

یعنی خیر وشریکی ایله نهان
ویرمه سون ثقلت سکا خلق جهان

اولمه چیز وشرتیله شهرت شعار
قیل حذر کم هر برینک ضدی وار

دانه اولسک جمع ایدر مرغان سنی
غنچه اولسک قطع ایدر طفلان سنی

ایمدی نه غنچه نه دام ودانه اول
بو سوزی فهم ایلیوب فرزانه اول

دانه باشی مرغکانت برچنند
غنچه باشی کودکانت برکنند

کندو حسنن هرکم اندیشه مزاد
اولدی اول دام سودا مراد

یوز قودی یوز بیک قضایه یدکا
مشتریلر اوردی دست ددکا

حسنله بولسه نه کلو اشتهار
شاهد بازاده اولماز اعتبار

هرکم استرسه علامتدن امان
کندن ایدر عصمت حقده نهان

خودفروش اخر اولور خوار وحیار
کم دیکش اول خواجه بازاردا

هرکه داد او حسن خود را در مزاد
صد قضای بد سوی او رو نهاد

دربیان

دربیان فائده درستی

ایلمش مثنوی صاحب امتیاز
عاشقانه حقه تعلیم نیاز

عاشق اولدرکه اوله آنده وجود
قالمیه اندیشه بود و نمود

مایه نوکیبنی فکر ایلیه
نطفه وخاک اولدیغن ذکر ایلیه

نیته کم دفع غرور ایچون آیاز
ایلدی کهنه لباسن کارساز

ایمدی کستاخ اولوب ترک ادب
عین محمود اولمغه بود سبب

پوستین و چارق آمد از ایاز
در طریق عشق محراب نیاز

کرمه وار لطفله محبت راهنه
وارمه بنلکله خداوند کاهنه

سنلکی دفع ایله سندن اولا
صکره اول خاک نیاز چهره سا

باب حقی دق ایدنلر بن دیو
رد اولندی بن دکلسن دیو

لیس وما یه اولور مفتوح او باب
داخل اول دیو کلور حقدن خطاب

بن دین صاحب وجود بوالفضول
ایلمز درکاه مولایه دخول

هرکه بردر اومن ومائی زند
رد باب است او نه بربالا پرد

ترک ایدرسن بنلکی ای یار جان
سن اولورسن جمله بنلکلر جهان

اولکسنه کم اوله بنلکدن جدا
حق اولور آنکله یاور آشنا

دور ایدر بنلک خدادن آدمی
اوله مز سر یقینک همدمی

اولکه دعوای من وما دن کچر
اهل وحدت اولدیغن اثبات ایدر

بی من اولمقدن صوری بو قدر سکا
کم دیمش اول واقف سر فنا

هر که بی من شد همه منها خود اوست
دوست جمله شد چو او دانست دوست

ایلیه وارلق طلسماتن شکست
بیلکه بو قلق کنجنه ایرکوردی دست

بولدی اول کنجینه‌ده جا کوهرن
المدی بر حبه‌یه کان کوهرن

وارلغه مغرور اولان شخص غریب
قالدی بو قلق دولتندن بی نصیب

اولکه هستی شهرنی ایتدی خراب
نیستی کنجنده اولدی بهره‌یاب

وارلغه مفتون اولوب خلق جهان
بلمدیلر اشکارا و نهان

کارگاه گنج حق در نیستیست
غرّهٔ هستی چه اندر نیست چیست

مذهب

مذهب عشقیدن ایلرسن خروج
چرخ معنایه میسّردر عروج

نیستیدر دین و مذهب عاشقه
بو قدر آندن غیری مطلب عاشقه

ایتمه‌ینجه خلع اثواب وجود
ایده مزسن اوج تحقیقه صعود

بند هستیدن خلاص اولمازسه جان
اولماز آنک جلوه‌گاهی آسمان

نیستیدر سلّم چرخ یقین
کم دیمش اول عارج افلاک دین

چیست معراج فلک این نیستی
عاشقانرا مذهب و دین نیستی

کر بو معراجه نیدر دیرسک براق
بویله ایتمشلر بیلنلر اتفاق

هر که بو قلق خنکنه اولدی سوار
قلدی وارلق منزلنک جای قرار

هستیٔ فانیدن ایلرسن کذر
هستیٔ باقیده ایلرسک مقر

اولدی خنک نیستی چابک عنان
کم ایدر بر آنده سیر لامکان

نیستیدر رهبر منهاج عشق
شویله بیل ای طالب معراج عشق

خوش براقی گشت خنک نیستی
سوی هستی آردت گر نیستی

این بیان امر قناعت میکند

دکله ای بیمار درد احتیاج   درد یکز یادنش طبیب جو علاج

اکل معجون قناعت اولا   شرب دارو توکل ثانیا

حب صبری یوتلوب ضم ایله هم   دفع اوله تا سندن اول رنج الم

کوسترر سن بو دوایه اشتغال   ایریشور سکا نعیم لایزال

دردکه بلکلش علاج ایتم صقین   خلقه عرض احتیاج ایتم صقین

صبر کن با فقر و بگذار از ملال   زانکه در فقرست عز ذو الجلال

فقر و فاقه جانکی قلسه زبون   ایتمه اظهار تلاشی قیل سکون

اولمه لو دنده مثال بوک بید   فیض حقدن ایلمه قطع امید

بلمش اول ای درد فقره مبتلا   سندن آرتق میل ایدر رزقن سکا

سن توکل کوشه سین بکله همان   رزق معلومک ایریشور ناکهان

اولمیه سندن پدید آثار عجز   ایتمه فقر و فاقه دن اظهار عجز

هین توکل کن ملرزان پا و دست   رزق تو بر تو ز تو عاشقتر است

ایتمه دائم

ایتمه دائم فکر و تدبیر معاش   دیمه اول تدبیر ایله جانم خراش

غم دیر فکری معیشت خاطره   اولمشوش سنده فزون بو خاطره

وقتی کلدکده کلور رزقک تمام   ایلمه بیهوده سعی و اهتمام

سن همان درکاه حقی قیل پناه   ایریشور رزقک سکا بی اشتباه

فاقه یه صبر ایله عیشه نائل اول   بو نصیحتله همیشه عامل اول

بود لحوم کم نه اندیشه معاش   عیش کم ناید تو بر درگاه باش

جنت استرسک خدادن دائما   ایتمه هرگز کیمسه دن بر شی رجا

نان ایچون دوکمه هیچ آب رو   ایله بو نقشی دلکدن شست و شو

ایلمه ای سائل رزق و نوال   کندوکی شرمنده ذل سؤال

دار فقری خلقدن ایله نهان   حقه عرض ایت حالکی آنجق همان

کمسه دن ایتمه رجا حقدن دیله   دکله مضمون حدیثی صدقله

گفت پیغمبر که جنت از اله   گر همی خواهی ز کس چیزی مخواه

جو بودیش اول زبدهٔ نوع بشر — انلری سن کمه دن برشی اکر
بن کفیلم کیم ایدر مولی سکا — جنتن احسان و دیدارین عطا
سن دخی ای مؤمن پاک اعتقاد — ایلیوب قول رسوله اعتماد
کیمسه دن اولمه طلبکار کفاف — تا اوله جنت نصیبین بی خلاف
انته بو دعوی ایجون جنت سکا — کم بیورمشدر رسول مجتبا

کر بخوای من کفیلم مر ترا
جنة المأوی و دیدار خدا

ای اسیری فاقهٔ محتاج وکدا — حقدن انته غیربون اتمه رجا
یم دن انته آب جودن انتمه — حوضدن خمدن سبودن انتمه
فیضی دریادن الور جولر دخی — لطفنه محتاجدر صولر دخی
لطف حق یاننده غیرک لطفی هم — اولدی فی الواقع مثال نهر و یم
بحره نسبت جون اولور جوی عود — ایدی ای لب تشنکان آب جود

هین از و خواهید نه از غیر او
آب در یم جو مجو در خشک جو

غیربون هم انته سک اولدر و یرن — اول عطانی آخر کور صانمه سن
قلب غیره اولدر الهام ایلین — لطف در ویرمکده ابرام ایلین
جون سکا لطف اتمه کی ایلر مراد — دست مخلوقی ایدر دست جواد
حالکه رحم ایلیوب شخص لئیم — لطف ایدر سکا او لور اولدم کریم
حقدن انته غیره التجا — آندن اوزکه بر و یر یوقدر بلی

در بخوای از دکر هم او دهد
بر کف میلش سخا هم او نهد

سن نیجه محتاج ایسک بر آخره — ایله در خلق جهان هم یکسره
کر امیر و کر شه ذو تاجدر — لطف حقه هر بری محتاجدر
خلق عالم کر صغار و کر کبار — حاجتک حقدن دیلر لیل و نهار
خلقدن باب امیدی ایله سد — ایده مز محتاج و محتاجه مدد
هر کسی بر لطف مولادن سؤال — فی الحقیقه بویله در جونکم بو حال

پس چه عرضه میکنی ای بدکهر
احتیاج خود بمحتاجی دکر

واریسه فقر و فناده طمع خلّ — اولدی لذتده قناعت جو عسل

خلّ فقری نوش ایدنلر دائما — انکبین ذوقله بولدی صفا

خلّ فقرک فهم ایدن کیفیتین — حس ایدر شهد قناعت لذتین

اولدیلر ذوق قناعتده همین — نیجه جانلر غرق بحر انکبین

ملحئ فقر و فنا کندن مدام — اکثنی صورت کوستر ای مرد خام

سرکه مفروش و هزاران جان ببین
از قناعت غرق بحر انکبین

ایلیمه ای مسرف بسیار خوار — خرقهٔ حرصه دفوری بی شمار

بر بترکن بر دخی اولسه دیه — آز ایله آیله قناعت جوق عبه

یعنی بر کونده توکتمه دانه کی — دانه دن ایتمه تهی پیمانه کی

جون یعک امرک ده ترسنی عناد — منع اسراف دخی هم ایله یاد

اولمیم دیسک اکر فقره دنون — کلوا اشربوا اتمه کفایتدن فزون

دانه کمتر خور مکن چندین رفو
چون کلوا خواندی بخوان لا تسرفوا

دانه کی

دانه کی بو یسک قناعتله مدام — هرکز اولمازسین اسیر بند دام

دانهٔ بی دام اولور سکا نوال — بو یله در علم قناعتده مآل

دانهٔ حرصه اولورسن مبتلا — دامدن دامه دوشرسن دائما

رزقوکی بردن یمه ایلا قو — قیل صرور بودن حذر اسرافی قو

ایلیوب علم قناعتله عمل — بیل بو در لا تسرفو دن ماحصل

تا خوری دانه نیفتی تو بدام — این کند علم قناعت والسلام

حاصل جوع ریاضت این بود

ایلیوب خاصیت جوع بیان — کورنه در اولدوق بخش طالبان

اولسه خالی نان دن انبان شکم — بو یله در تحقیق معنی لاجرم

اول شکم کنجینهٔ عرفان اولور — پر دور در پر کوهر ایقان اولور

نان جسمانی ایدر قلبی خزف — اولور لؤلؤی معنایه صدف

حاصلی ای طالب کنج کهر — درد جوعه صبر ایدب یعنی اکر

کر تو این انبان ز نان خالی کنی
پر ز کوهرهای اجلالی کنی

اتمه ای پروردهٔ نفس و هوا
طفل جانه شیر شیطاندن غذا

قیلمه نفسی طفل جانک دایه‌سی
شیر شیطان اولمسون تا دایه‌سی

شیر شیطاندر مزایای هوس
طفل جانه آنی ایتمه ملتمس

کس او سوتدن تا که اول طفل گزین
قدسیان عرشه اوله همنشین

همتک ایله او معصومه بلند
دایهٔ نفسا ایتدیرمه مکر و گزند

طفل جان از شیر شیطان باز کن
بعد از انش با ملک انباز کن

ای گرفتار هوای قوت و زاد
ایتمه نان و گوشته میلک زیاد

آنلرک زیرا که اولدی اصلی گل
اولیمازلر قوت جان و قوت دل

اولمه بو تیره گلک گل داغی
قالمیه‌سن تا که یرده گل کبی

نان نه در فکر دقیق ماسوا
گوشت در اندیشهٔ ذوق هوا

قیل حذر ای مبتلای نان و گوشت
اولمه دائم مبتلای نان و گوشت

نان گلست و گوشت کمتر خور ازین
تا نمانی همچو گل اندر زمین

چونکه

چونکه مأکولاتک اولدی اصلی گل
روح انسانیه اول لایق دکل

روح حیوانی ایچوندر اول علف
ایلمه محصولکی اکا تلف

اول علف کرچه ویرر جسمه سمن
استه‌سک اما آلنمازدی ثمن

بوندن اوزکه بر علف وار کم غذا
بی‌غرض ایتمش آنی خلقه عطا

حاصل ای همغدای گاو و خر
ایلیوب مرعای صورتدن گذر

روز حکمت خور علف کان را خدا
بی‌غرض داد است از محض عطا

اول غذا کیم سنده بیلک اسرارینک
عاقبت اولور گلوگیرکه سنک

اولمه مفتون غذای ظاهری
موتی موجبدر بیل آنک اکثری

اول مأکولک غذای باطنی
سن اولورسن سر جانک فاطنی

بست ایدرسک نان صورتدن بسین
جمله ذوقک بولدی حکمتده بسن

نور الله ویرر قلبه صفا
علم و حکمتدن الورسن غذا

ذوق تو حکمت بود در مرتبت
کان گلوگیرت نباشد عاقبت

لقمهٔ ظاهردن اول بسته دهان   تا دهان ادر اوله سکا عیان
اوله هانٔ اولدی زیرکم غذا   لقمهٔ جانبخش انوار خدا
لقمهٔ ظاهر ندر قول عوام   بو دهانک اول غذاسیدر تمام
لقمهٔ معنا نه در ذوق درون   اوله دهانک بو ایدر عیشن فزون
سن دخی ای طالب ذوق نهان   کر بو صورت لقمه سندن بر زمان

این دهان بستی دهانی باز شد
کو خورندهٔ لقمهای راز شد

منع ایدرسک جسمی شیر دیودن   سیر اولورسن نعمت جانه ایله سن
شیر دیو ایلر تن انسانی دیو   کورسنور آندن فراق مکر و دیو
طفل جانی ایدر میل حطام   منعنه ایله کمال اهتمام
تا فراوان نعمت بود کمال   اوله دائم جانکه زاد و نوال
لذت نفسی ایدیمه قوت و زاد   دکله بو بیتی که ظاهر در مراد

کر ز شیر دیو تن را وا بری
در حطام او بسی نعمت خوری

نور معنای

نور معنای غذا ایدر دله   بو خورشلردن کسل تدریج ایله
اولدی زیرا بو خورشلر قوت خر   بونلره میل ایلمز آزاده لر
بو خورشلردن بیل ای صاحب رشاد   قول نفس و فعل شهوتدر مراد
بو غذالردن ایدنلر احتما   بولدیلر امراض صورتدن دوا
سن دخی بر نیجه کون تدبیر ایدب   نفسکی پرهیز ایله تسخیر ایدب

زین خورشها اندک اندک باز بر
کاین غذای خر بود نی آن حر

کر حلال اولورسه ده قوت عوام   طالبان دوسته اولور حرام
فضله در زیرا بو قوتک کفایتی   پاک اولانلر استمز اول نعمتی
بو غذالر قلبی ایلر کثیف   اولماز آنک حاصلی فکر لطیف
وای اکر اکلی حرام اوله آنک   اصلی حق خاص و عام اوله آنک
استماع ایله بو قول فاخری   حاصلی بو کم غذای ظاهری

کر حلال آمد پی قوت عوام
طالبان دوست را باشد حرام

نان بریان لذتندن قیل فراغ — کم اولهٔ تندن اولور مختل دماغ

دوشمه نادی شهوته بریان کبی — داغلر یقمه درونه نان کبی

نور عقلی جانه ایله مائده — تا مسیحا کبی بولسون فائده

هر نفسده مرده احیا ایلسون — درد مرضایه مداوا ایلسون

قیلمه ذوق نان و بریانه هوس — ایله دائم نور عقلی ملتمس

مائدهٔ عقلست نی نان و شوی
نور عقلست ای پسر جانرا غذا

ادمه یوق نوردن اوزکه خورش — بولمز آنون غیرله جان پرورش

ادمک اولمزدی فوقی نور جان — خلق اولنمازدن مقدم آب و نان

بلکه ادم عین نور جان ایدی — عین جانده صورتی پنهان ایدی

اولدی چون اول صورت اخر شکال — ایتدی جسمانی غذای اختیار

ادمه گرچه بو سر مستور در — مانقدمدن غذاسی نور در

نیست غیر نور آدم را خورش
وز جز آن جان نباشد پرورش

نور حقدر

نور حقدر فیض جان و اصل نان — اولدیلر پرورده آندن نان و جان

نور حقدن الدی بو نان مایه نی — فیض حقدن بولدی بو جان دایه نی

نان حکمتدر بو نانی نان ایدن — جان قدرتدر بو جانی جان ایدن

صالدی نان صورتنه عکس او نان — ویردی جانه قالبه فیض او جان

نان و جان آنلرله بولمشدر وجود — بونلره دیر زیرا که اول صاحب شهود

عکس آن نانست کاین نان نان شدست
فیض آن جانست کاین جان جان شدست

چون اوله سکا غذا برگزار او نور — سنده قالمز رغبت نان تنور

هم اولوب نان تنوره خاک ریز — بلکه هر کوردکجه ایلرسن گریز

گرنه در دیرسک او نور و ضیا — علم حقدر طالب اول ای مردم لکا

علم نفسه دیدیلر نان تنور — ایله آندن تمکین اولدقجه نفور

قلمیوب آنی دل و جانه غذا — حرص جان ایله اولوب کرم اشتها

چون خوری یکبار از ماکول نور
خاک ریزی بر سر نان تنور

کر طعام ظاهردن ناکهان
خسته اولسه قالمسه سنده توان

اول محلده حالکی کورسه طبیب
دیرکه ایله آجلغه صبر و شکیب

آجلقدر جمله امراضه دوا
کم ایدر خوشلقلری طوقلق هبا

فکر فاسدله ایدرسک قلبی سیر
دردینه درمان اولورسن اسیر

سرّ الجوع طعام الله بیل
نطق ملادن بو قوله کوش قیل

جمله ناخوش از مجاعت خوش شدست
جمله خوشها بی مجاعتها ردست

اتسه درد هیضه افسا مزاج
آجلقدر درد عقبی کا علاج

اولمسه آجلق او درده سازکار
بوز مرض دخی اولوردی آشکار

دفع هیضه ماسوا افکاردر
کرسنه چشمان آنک بیماردر

آجلق کچمکدر اول افکاردن
نکته فهم ایت مخزن الاسراردن

کچمسک بیمار اولورسن منتصر
کورنه یازمش اول طبیب جانندر

کر نباشد جوع صد رنج دکر
از پی هیضه برآرد از تو سر

درد جوعک کور نه خاصیتک
طالب اول ذوق آتمکه کیفیتی

اولوی اول جوع لطیف معتبر
جمله امراضدن پاکیزه تر

هم آنک وار نیجه نفع اخری
عشقه مرد طالبی ایلر جری

جوع ظاهردن ایدر جسمه دوا
جوع باطن فیض ایدر جانه صفا

آجلق درد بدنده درد دماغ جان
ظاهر و باطنده اولدی بی کمان

رنج جوع از رنجها پاکیزه تر
خاصه در جوعست صد نفع دکر

مرد او درکم جوع تسخیر ایلیه
دائما بو امره تدبیر ایلیه

دیدیلر بو جوعه زیرا عارفان
بر علف زار فراخ و بی کران

ایده مز تمثیل کمسه آکی ملی
هر نیجه سعی اتسه اولور دست پی

دوح حیوانیده یوق اول اقتدار
کیم ایده طینده سعی بی شمار

هر علف خواده نصیب اولماز بو حال
کم دیمش زیرا که مولانا جلال

چون نباشد جوع هر کس را زبون
کاین علف زار است زاندازه برون

شیر جوعی هر کیم ایلرسه زبون
پنجهٔ شهوتدن اول اولور مصون

بلکه ایلر آنی قبض جوع شیر
هم اولور قتل سک نفسه دلیر

ور دیلر خاصانه حقه جوعی تا
اوله لر هر بری بر شیر خدا

ایتمدی اول لقمه‌دن پروده کار
مبتلای جوع کلبی حقه دار

آز نعمت صاندیلر جوعی عوام
بلمش اولسونلر که بوده حق کلام

جوع مر خاصان حق را داده اند
تا شوند از جوع شیر زورمند

هر کس اولماز نعمت جوعه سزا
آندن اولماز حصه هر جلف وکدا

کیم غدای او مین کاو و خر
حکمت حقله دکلدر بهره ور

بیش حیوانه علف قودلار مدام
آنلره لایق غدا اولدی تمام

جلف اوددکم نفسنه دائم سیر اوله
جوعی تکلیف ایتسه لر دلکیر اوله

یوق یره اول هلکق نان و ابا
ایتمسون جوع ریاضتدن ابا

جوع هر جلف وکدا را کی دهند
چون علف کم نیست پیش او نهند

ایتم فرط

ایتم فرط هر مصله اکل غدا
قالمه اسفلده ذلیل مبتلا

دیدوکم کبی عروج ایلکه تا
جلوه‌کاه اوله سکا فوق سما

اولمغیچون عارج اوج هدا
یوق طریق الا که تبدیل غدا

اوله قوت جسمه دائم مبتلا
زاد روحانیدن آل بوک نوا

لطف بندو صنعتله سکا
کورنه دیر ملا فصاحتله سکا

یا حریص البطن عرج هکذا
انما المنهاج تبدیل الغذا

الفت ایسترسن اکر املاکله
اولمه آلوده غدای خاکله

ایله نور معرفتله اغتذا
اول ابحر ماننده صاف و روشنا

هم ایله جسمک کبی جان اولمغه
نور عین العین انسان اولمغه

قیل ملائکله توافق دخی هم
ایله جانی نور حقدن مغتنم

جهد ایدوب صدق طلبله دائما
ایله ظلمانی غدادن احتما

اغتذی بالنور کن مثل البصر
وافق الاملاک یا خیر البشر

اولسه قوتک ذکر و تسبیح خدا   کورمیه جسمک فرشته‌دن اذا

کاه کابوس و کهی وهم و خیال   اتمیه بر دم سنی ازدوده حال

حال اولورسه کر سکا تسبیح حق   سنده کوسترمز اثر اول ماسبق

قورتلورسن جمله‌دن چون ملک   هم اولور منزلکهک اوج فلک

حاصلی ای طالب فیض صفا   صفوت استرسه‌ک دونک دائما

جون ملک تسبیح حق دکن غذا
تا رهی چون ملائک از اذی

خوان محسوسک مالی بللودر   وجه مسبوقی اوزره حالی بللودر

لیک وار دنیاده بر خوان نفیس   آنی تشخیص ایده‌مز شخص خسیس

کرچه دو ددک او خوان جا غذا   خوان معنیدر کا اولور وجه غذا

کرچه اول خان لطیف معتبر   بسط اولنمشدر جهانه سر بسر

کوره‌مز اما انی جسم لئام   بویله ده دیرکه اول فخر کرام

حبذا خانی نهاده در جهان
لیک از جسم خسیسان در نهان

طولنعمه

طولسه نعمتله اکر باغ جهان   مادر و مولودک خاکدر قسمی همان

بهره آلماز نعمت جاندن عوام   کلم دیمشلر العوام کالهوام

نعمت معناکه ذوق حالدر   عالم اول نعمتله مالامالدر

ادمه لایقدر اول نعمت بنه   مودو ماده خاکدر قسمت بنه

نته کم اول نائل خوان وصال   ایلمش بو بیتله بسط کمال

بس کون ای دون همت کونه بنان
تا کیت باشد حیات جانبنان

تا کسن ای بی مذاق تشنه جان   چشمهٔ تقلیده ایلرسن مکان

دائما نوش ایتدوکک شور اب اولوب   جسم و جانک خسته و بی تاب اولور

ترک ایدوب اول چشمهٔ ای تشنه لب   شط و جیحون و فراتی قیل طلب

عارفان حقدر اول انهار پاک   آبنی نوش ایلین اولماز هلاک

سن قولاق طوتمازسن اما دائما   بویله سویلرسک سقای فنا

ای که اندر چشمهٔ شور است جات
تو چه دانی شط و جیحون و فرات

تابکی ای بستهٔ امید و کام — ساکن بو فانی رباط اوله مقام

بلکه بو دار محنته کوشه‌سین — طوت خرابات محبت کوشه‌سن

جام عشقی نوش ایدوب مستانه اول — عقله بلدر حدنی دیوانه اول

کندیکی محو ایله سکر حق ایله — تا که فیض انبساطی ایرسون دله

بیل بو ذوقی واصل اول کاملره — دیمه سن تا سن دخی غافلره

ای توانا دسته ازین فانی رباط
تو چه دانی محو و سکر و انبساط

محو و سکرک نقل ایدوب حالاتنی — شرح ایدرسن خلقه کیفیاتنی

اهل وقت ایتسلر سکا نظر — سنده کورمزلر او حالتدن اثر

سن همانا کوهه او لمشسن نظیر — کیم دکل صیت و صدا سندن خبر

اولمدک چونکه اسیر درد عشق — نامکه هرگز دینلمز مرد عشق

مرد ایسکده زندن ابترسن هله — دعوی دکلو دهره صالسک ولوله

چونکه عاشق نیستی ای بزکدا
همچو کوهی بی خبر داری صدا

دربیان

دربیان عشق وستیهای وی

ایلیوب احوال عشاقی بیان — کورنه دیر اول زاردان عاشقان

یعنی اولدر مرد عاشق کیم مدام — خدمت معشوق اولور کا مرام

اوله معشوقی حقیقی با خصوص — دائم ایلر یعنی عرض خلوص

خدمتندن اجرت امید ایلمز — محنتندن راحت امید ایلمز

رنج راحت مزد و خدمت جمله کا — عاشقه حقدر بو در حق کلام

عاشقان را شادمانی و غم اوست
دستمزد و اجرت و خدمت هم اوست

عاشق حق ایلمز غیره نظر — ماسوا یانده اولمز معتبر

حق و بر دیر دیدهٔ بود و نبود کا — قنده باقسه حق اولور منظور کا

غیره باقدرمز آنی ذوق شهود — چشمنه آنکه کورنمز بو نمود

حق بودر کیم عاشق خالص نهاد — ایلمز غیرک تماشاسن مراد

غیره بقسه بو قدر آنده معرفت — اکر بو سودادن اولماز منفعت

غیر معشوق از تماشای بود
عشق نبود هرزه سودایی بود

آتش عشق اولسه كوا فروخته
غير معشوقى ايدر هپ سوخته

هر دله كاولدى بو آتش شعله زن
يادى موجودى آنك بونلدن

قالمادى اناكه معشوقى همان
بويله ويرمشلر بو آتشدن نشان

بنده واددر ديرسك اول آتشدن اكر
يانه دوسنده بوهستيدن اثر

يانمامش وادكسنك غوغاى تو
لاف اوروب كرميت دعواى تو

عشق ان شعله ست كوجون برفروخت
هركه جز معشوق باقى جمله سوخت

دفتر اعداده صفر عشق فرد
كندى بردر بوكه كدراكه مرد

بنج وشش عشقه دكلدر آشنا
كوبوه بردن غيرى يوق محرم اكا

فى المثل كويدر وجود آدمى
دلدر آنده شاه عشقك محرمى

اولكه بردن غير بيسن ايتمز حسنا
عشق اولور آنكله محرم بى حجاب

بنج حس وشش جهتدن كچمين
عشقه يار اولمز بودر حق سخن

عشق را در بنج شش خوبار نيست
محرمش دردده يكى ديار نيست

مذهبى عشق

مذهب عشقى ايدنلر اختيار
نامرادى رسمنى ايلر شعار

بى مرادان ده عشق دوداد
عشقدن غيرى ايدنمزلر مراد

عاشقك اولدم اولور صدقى عيان
قالميه آنده مرادات جهان

اولمه بوده لده كامى دنيوى
آنده در عشق وخلوص معنوى

كرچه جوق كمسه ايدر دعواى عشق
كورسك اماكم خلاف راى عشق

هر يكى را هست در دل صد مراد
اين نباشد مذهب عشق و وداد

بنده كان عشق پاك ذو الجلال
اولديلر ازاده و واسوده حال

ملك دنيا آنلره اولدى حرام
خواجهء دنيايه اولمازلر غلام

تن پرستلكدر او ملك بى ثبات
جان پرست ايتمز جهانه التفات

ملك دنيادن ايدن قطع نظر
اولدى درگاه خداده معتبر

ترك ايدوب دنياىى بر دان خدا
فخر ايدوب دنيايه ويرلرده اعما

ملك دنيا تن پرستان را حلال
ما غلام عشق پاك ذو الجلال

مطرب عشقك بودر صوتی مدام
نه خداوند اول نه خود خلقه غلام

بویله دیر اول مطرب ایندکجه سماع
بنده لك بند و افندیلك صداع

بنده لك بندندن اول آزاده سر
هم خداوند اولمادن ایله حذر

عاشق اول ترك ایله بو غوغالری
چكمه بند حكمت و درد سری

دکله سنده وار ایسه کوش قبول
کورنه تحریر ایتمش اول صاحب وصول

مطرب عشق این زند وقت سماع
بندکی بند و خداوندی صداع

بنده لك قیدنده ظاهر صد خطر
سلطنت امرنده حاصل درد سر

اولدی حالی بنده و شاهك عیان
بو ایكیدن قالدی عاشقلق نهان

بو ایكی پرده اولورسه چاك اكر
کورینور اول سر مخفیدن اثر

اولنور معشوقه وصلت ذوقیدر
عالم وصلتده راحت ذوقیدر

بلمدی چونكم بو اسراری عوام
اول سببدن دیدی ملای انام

بندکی و سلطنت معلوم شد
زین دو پرده عاشقی مکتوم شد

ایلدکه

ایلدکه امر عشقی اختیار
اولمه رسمیدن شكوه ننك عاره یار

عشق ناموس ایلمزلر امتزاج
ترك ناموس ایتمدیو بونده علاج

ایتمه هرکز باب ناموسی مقر
اول قیوددن کوردی چوق عاشق ضرر

یعنی فرصت فوت اولور اول بابده
کیف غفلتله قالورسن خوابده

اولمه والحاصل اسیر بند عار
ایلمه ناموس عشقی پست وخوار

عشق ناموس ای برادر راست نیست
بر در ناموس ای عاشق مایست

اولمه حقدن غیره عشق و نیاز
اول حقیقی اولمز اولور مجاز

جمله اوصاف مولادندر اول
پرتو ذات معلادندر اول

عشقله کلدی ظهوره کائنات
عشقدر سردفتر جمله صفات

عشقی دنیا امرنه صرف ایلمه
بتره خاکی کوهره ظرف ایلمه

حقه صرف ایله انی اول کوهری
کورمه شایسته بو وصفه اخری

عشق ز اوصاف قدیم بی نیاز
عاشق بر غیر او باشد مجاز

اولدی عشقه قوت حق سازکار / بولدی اول دکلو توان و اقتدار

کاهی ایلر سینهٔ افلاکی چاک / کاهی ایلر جسم ارضی لرزه ناک

عشقله معراجه چقدی انبیا / عشقله خرق اولدی یوز بیرده سما

شول قدر قدرتله اولدی جری / بی بهانه دتره در کاهی یری

عشقه ویرمش قوت و قدرت خدا / پنجهٔ قهرنده در ارض سما

عشق بشکافد فلک را صد شکاف / عشق لرزاند زمین را از گزاف

عشقله دور ایلدی بونده اسباب / موجبی افلاکه ایرکوردی بو آب

اولمسیدی عشقله کرم اتحاد / صورت عالم بولوردی انجماد

یعنی کلمزدی وجوده ممکنات / ممکن اولمازدی ظهور کائنات

فیضیدر اول بحر مواجک وجود / آندن اولمشدر عیان جود و نمود

صورت آرای جهاندن عشقدر / کردش افلاکه باعث عشقدر

دور گردونها ز موج عشق دان / گر نبودی عشق بفسردی جهان

عشق ایچون

عشق ایچون اولدی نیجه گفت و شنید / اولمدی اول قلزمک قعری پدید

عشق کرمز قیل و قالک ظرفنه / سوز یتشمز وصفنک بر حرفنه

گفت و گودن فهم اولنماز راز عشق / ایتمش آهنکین مخالف ساز عشق

عشقدر اول بحر بی قعر و کران / کم محیط اولماز آکا شرح و بیان

نقل صغار حاصلی اوصاف عشق / کیم دیمش عجزندن اول وصاف عشق

در نگنجد عشق در گفت و شنید / عشق دریاییست قعرش ناپدید

هر محلده آشکار و نهان / عشقدر ورد زبان عاشقان

خوش کلور عاشقلره سودای عشق / صلح اولور اول زمره یه غوغای عشق

علت و سوداسنه درمان عشقدر / خستگان نفسه لقمان عشقدر

ماسوا دردی بولور آندن دوا / دفع اولور جاندن هوس دلدن هوا

اول سبیدن ایلیوب عشقه خطاب / بویله دیدلر عاشقان ذوق یاب

شاد باش ای عشق خوش سودای ما / ای دوای جمله علتهای ما

عشقدر دلدن غروری دفع ایدن / عشقدر امراض قلبی دفع ایدن

آفت ناموس نخوت عشقدر / چاره سازی درد شهوت عشقدر

طب جالینسله کتمز بو دردت / عقل افلاطون دکل بو ایشده مرد

عشق ایدر بو درده درمان بینه / عشق ایدر نفسه بو احسانی ینه

عشقدر چونکم طبیب چاره ساز / قوله دردلرسه ایدر عشقه نیاز

ای دوای نخوت و ناموس ما
ای تو افلاطون و جالینوس ما

عشقله افلاکه چقدی جسم خاک / عشقله رقص ایتدی کوه و اولدی چاک

ایلیوب کشف لطافت انبیا / ایتدیلر بو جسم ایله عزم سما

اولمدی مانع سعوده خاکدن / عشق دفع ایتدی بو خاکی خاکدن

عشقله رقص ایتدی حقا کوه طور / پاره پاره اولدی اخربی شعور

همت والای عشقه آفرین / قبضهٔ حکمنده در چرخ برین

جسم خاک از عشق بر افلاک شد
کوه در رقص آمد و چالاک شد

بو قدر اندازه جنون عاشقه / قیل نظر احوال قیس و وامقه

هر بری اولدی ملامت عالمه / هر برندن دوشدی حیرت عالمه

ایرمدی عقل بو سودادن خبر / قیلدی حیرت چشم و کوش کور و کر

ایتدی سودای مجازی عقل دنک / یا حقیقیدن آلور می بوی و رنک

عقله صیغمز وصف شور افزای عشق / بر جنونه بکزمز سودای عشق

نیست از عاشق کسی دیوانه تر
عقل از سودای او کورست و کر

عاشق دیوانه سویلرسه خطا / کوش ایدوب قولن دیمه خاطی اکا

عشقدر عاشقده کفتار ایلین / باده در مستی خطاکار ایلین

کرچه کوپیتیغ جفا خصم عنید / عاشقک قانن دکوب ایتسه شهید

ایتمه اول پرخون شهیدی شست و شو / یورسک آنی سن ینه قانیله یو

هر نه حالت ایته عاشقدن ظهور / عشقدندر کندوده یوقدر شعور

کر خطا کوید ورا خاطی مکو
ور شود پرخون شهید او را مشو

جون شهیده صودن اولی اولدی خون | مانع اولمز اقسو اول حددن فزون

خون دکل اول لعل و مرجاندر اکا | مدفنی رنکین کلستاندر اکا

هر خطاکم عاشق ایتدی ارتکاب | اول خطادن یکدر صد صواب

عشقدر دائم آنی تحریک ایدن | خود خطا کلمز وقوعه عشقدن

بس خطای عاشق و خون شهید | بویله در زیرا دیمش اول اهل دید

خون شهیدانرا از آب اولیترست | این خطا از صد صواب اولیترست

ای ایدن تقلید ایله دعوای عشق | قنده سن قنده سر سودای عشق

عشق اکر آتشسه سن بر کره خوار | طورمیوب اول دمده ایلرسن فرار

اولمه بیهوده بو یوزدن لاف زن | نامدن غیری نه بیلدک عشقدن

چون دکلسک عشقده ثابت قدم | طوت لسانک بو هوادن اورمه دم

ایلمزسن ذلت عشقی قبول | آنکه عشقک اذیتی ای بو الفضول

تو بیک خواری کریزان ز عشق | تو بجز نامی چه می دانی ز عشق

عشق آنوکجون

عشق آنوکجون اولدی اول خون فزون | تا کریزان اولهلر بیرونیان

یعنی هر کیم قلمیه جانن فدا | ایتمیه عشقه هوس اول ناسزا

عشق خونی ایتمیه حکمک دریغ | انبیاء اولیایه چکدی تیغ

چونکه بونلر ایتمیوب آندن ابا | اولدیلر شایسته قرب خدا

بویله دیرمشلر بو حکمتدن خبر | بیلمدک بیلمش اول اعمی جکر

عشق از اول چرا خونی بود | تا کریزد هر که بیرونی بود

عشقدر سلطان صاحب عز و ناز | کیم دیر بو نازنه یوزبیک نیاز

عشقدر مسند نشین کبریا | درکهنده شاهلر اولور کدا

هر کسه ایتمز تنزل شاه عشق | هر کز اولماز لایق درکاه عشق

عشق دائم ناز و استغناده در | کندی اعلا منزلی اعلاده در

عشق صالمشدر جهانه ولوله | عشق اسان و جهله کلمز اله

عشق را صد ناز و استکبار هست | عشق با صد ناز می آمد بدست

کرد عشقه ایومک اولماز خایفان
منع ایدر و هامی یولدن بیم جان

درد عشق ایستر بو کار هولناک
ایلیه تا آسمانی فرش خاک

باقیوب شبیه فرازه دائما
اولیه داه طلبده سست پا

ترک ایدب اندیشه جان و سری
اوله بو وادیده بی خوف و جری

طالب اولماز عشقه بی باک اولمین
کرمز اول وادیه جالاک اولمیان

کی رسند این خائفان در کرد عشق
کاسمان را فرش سازد درد عشق

تشنه در عشق اهلی کندی قاننه
قورقو ورمز تیغ و خنجر جاننه

بلکه شمشیر عشقه عرض ایدر
خنجر خونریزنه کوکسک کرر

تیغ عشقی باشنه دولت بیلور
قتل اولنه جاننه منت بیلور

حاصل عاشق اولور بی وهم و باک
کوکلنه کلمز غم خوف هلاک

ایمیوب تیغ قضادن اجتناب
بویله ایلر غمزه عشقه خطاب

تو مکن تهدید از کشتن که من
تشنه زادم بخون خویشتن

اوله

اوله عاشق کشته شمشیر لا
ایلمز قطعاینه ترک ولا

اولمه قربان لای خوف جان
عبد لابه ایرشمز عاشقان

هیبت اوازه طبل بلا
جان عاشقدن صالار کوننه صدا

اول صدادن بویله سویلر آشکار
کم بلادن ایلمز عاشق فرار

کله بسملکاه عشقه بی وجود
مرد عشق ایلر بو تعجیله سرور

عاشقم من کشته قربان لا
جان من نوبتکه طبل بلا

ایتمه ای زاهد دم عشقه هوس
بی حلاوت اورمه اول دمدن نفس

نی سن اما دکلسین نی شکر
آلمه مش سن ذوق شکردن خبر

کرچه ادمسک ولی بی ذوقسن
کرچه طالبسک ولی بی شوقسن

عشق آوازنی بزم وصال
اوزکه دمدر اوزکه ذوق اوزکه حال

بویله در عشقک دمی هر وقت و آن
تیله بن اما که ایدیج بسته جان

تو فسرده در خور این دم نه
بلکه معرور نه نی کرچه نه

ویرمه ای واعظ بکا پندکله قید — عاشق طوتماز کمند مکر و کید
پند ایله حکمتز اتمه پند می — عشقدن جکیم سوزکله کند می
عاشقی پند ایله بو قدر اولجنون — کم آنی دفع ایلیه مکر و فسون
ایتمه دانشمند عقله اعتماد — درس عشق اکلمز اولی رشاد
چونکه قضا عقلی عقال ایتمش بکا — سن نصیحت پندین اوردقجه بکا

سخت تر شد بند من از پند تو
عشق را نشناخت دانشمند تو

قنده کم عشق ایلدی دردن زیاد — اعتدی آنده امامین اجتهاد
ایتدی آنلر علم دینه اهتمام — ویردیلر شرع مبینه انتظام
علم عشقی قیلدی بونلر بیان — بیلمدی بو علمی الا عاشقان
خارج شرح و بیاندر علم عشق — بیلمه بر اوزکه لساندر علم عشق
علم عشقی ایتمه تحقیر ای فقیه — صانمه بو دعوایی تزویر ای فقیه

آن طرف که عشق می افزود درد
بو حنیفه و شافعی درسی نکرد

شرح عشق

شرح عشق کر دیسم بن بر دوام — نیجه حشر اوله بو اولمایه تمام
کر تنمده اوله هر مو بر زبان — ایده هم بو نکته سن نقل و بیان
غایته ایرمز بو شرح بی مثال — ایریشور پایانه دور ماه و سال
دفتر و دیوانه صیغمز شرح عشق — صفحهٔ امکانه صیغمز شرح عشق
حاصلی جهد ایلیوب هر حال ایله — قوت حال و زبان قال ایله

شرح عشق ار من بگویم بر دوام
صد قیامت بگذرد وین ناتمام

وقت حشر و یوم ساعت بللودر — حد تاریخ قیامت بللودر
لیک بو قدر حد اوصاف خدا — اکا صیغمز ابتدا و انتها
عشق هم وصف خدادر بی کمان — آینده حصر ایده مز وقت و زبان
بو قدر اول وصف جمیلک غایته — بو حسابه ایتسک اکر بیک ساعتی
اولدی چونکم بی بدایت وصف عشق — بولمیه نوله نهایت وصف عشق

زانکه تاریخ قیامت را حد است
حد کجا آنجا که وصف ایزد است

ای ایدن بو حق کلامی استماع
وقتیدر دشمدن اکیر وایله سماع

جونکه ایشتدک مو بمو یک کوش اوله
آب حیواندر که ایچدک نوش اوله

تشنه اولمیدک بو ماء صافیه
اشته ایچدک آنی صحتا عافیه

هم بو سوزلر نوش جان اولسون سکا
هم لآل کوش جان اولسون سکا

بیلمزیوک وصف پاکی عشق سن
مو بمو ملا جلال الدین دن

این شنیدی مو بمویت کوش باد
آب حیوانست خوردی نوش باد

آب حیواندر بو قول دلکشا
سوز دیمه سوزده بولنماز بو صفا

حرف ترکیب سخنده یوق بو حال
اولماش بو دوصه قالب قیل و قال

حق بو کیم بو نکتهٔ جان بخشدن
دوح نو بولدی تن حرف کهن

تازه لر جانک صفاسین بو کلام
آرتیرر قلبک جلاسین بو کلام

جانفزادر بو مفرح واردات
مرده لر بوندن بولور فیض حیات

اب حیوان خوان مخوان این را سخن
دوح نو بین در تن حرف کهن

بو تو نور

بو تو نور حقیقتدر بو سوز
لمعهٔ مصباح وحدتدر بو سوز

معنی لوح و قلمدر بو سخن
نکتهٔ سر قدمدر بو سخن

اولکه بو سوزدن دل آگاه اولور
ناطق سر کلام الله اولور

بو که حال اولسه معناسی اگر
اول ویرر علم الغیبدن خبر

بویله در بی ریب شک تحقیق حال
صاغه یزدن صادر اولدی بو مقال

اینچنین فرمود مولانای ما
کاشف اسرارهای کبریا

بو سوزی انکیس و لحیان سویلمز
بو سوزی انکار بی جان سویلمز

ایلمز بر جیس دن بو سوز صدور
خواب ده کورمز بونی هر بی شعور

بو سوزن فهمنده قاصردر حکیم
بو سوزی درک ایده مز عقل سقیم

بو سوزه جبریل عقل اولماز امین
وحی حقدر بو سخن علم الیقین

بو سوزک اولماز عطارد کاتبی
کیم دیمش زیرا بو قولک صاحبی

این نه نجمست و نه رملست و نه خواب
وحی حق والله اعلم بالصواب

کاتب خط مولوی درویش جمهور عشق م کاتب قطع مثنوی درویش جوانمرد حریق

رموز حضرت مصری

محققلر دیمشلردر بنی اصفردر دوافرنج

دلیلی منتهاسیدر امانیله کلور اسوج

بنی اصفر خروجنه دلالتلر اولور بید

طلوع کوکب شرقدن منالیدر آنک برج

فرنج کفرینه دست اوردی بو ادبار بغوغالر

سلوکی نجه اخذنه در اول فتنه افلنج

ملل کوزنده بو کافر نیجه سالر ایلیه پرواز

مقدمده اولور آنک ذمیتی له ایله هم بج

قره افلاقله ضدین اولور بونلر دخی اما

تاتار دخی کجر صوبی ایده دیغا کوزبکی آج

جواری طونه جره اولان فرنداشلر جکر زحمت

دخول اربعین ایجره صقن دودمه عثمان سن قج

تتبع ایله تاریخن طوقوز طرح ایت بوین آل

محقق اوسطکه اخذ ایت مذکرله اولور اخراج

تمت